

PROGRAMI I ZONËS FUNKSIONALE DURRËS

Ky dokument është përgatitur nga Programi për Decentralizim dhe Zhvillim Lokal (dldp), me mbështetjen financiare të Agjensisë Zvicerane për Zhvillim dhe Bashkëpunim (SDC).

Ky publikim reflekton mendimet e autorëve dhe jo detyrimisht të SDC

Zhvilluar nga:
Instituti për Bashkëpunim dhe Zhvillim (SDI)

Publikuar nga:
Programi për Decentralizim dhe Zhvillim Lokal (dldp)

HELVETAS Swiss Intercooperation | Albania
Addressa: Rruga "Ibrahim Rugova",
Pallati i PLUS, kati i 2-të / Nr. 3. Tiranë | Shqipëri
www.dldp.al | www.km.dldp.al

TABELA E LËNDËS

II. METODOLOGJIA	6
III. VËSHTRIM I PËRGJITHSHËM MBI ZONËN FUNKSIONALE DURRËS	8
III.1. POZITA GJEOGRAFIKE & INFRASTRUKTURA	8
III.2. NDËRTIMI GJEOLOGJIK DHE KLIMA	9
III.3. BURIMET MJEDISORE	10
III.4. PËRBËRJA E ZONËS FUNKSIONALE, KUFIJTË DHE LIDHJA E NJËSIVE ADMINISTRATIVE	10
III.5. HISTORIA, KULTURA, TRADITAT, ATRAKSIONET TURISTIKE	12
III.5.1. Prezantimi i historisë	12
III.5.2. Trashëgimia kulturore, muzeale dhe etnografike	13
III.6. TENDENCAT DEMOGRAFIKE	13
III.7. TIPARET KRYESORE TË ZONËS FUNKSIONALE DURRËS – QASJA E DLDP	15
III.7.1. Koncepti i Zonës Funktionale	15
III.7.2. Reforma Territoriale dhe Administrative, si dhe studimi i dldp mbi zonat funksionale	15
III.7.3. Gjetjet dhe propozimet e studimit të dldp për Zonën Funksionale Durrës.....	16
IV. EKONOMIA E BASHKISË SË RE DURRËS	21
IV.1. PROFILI EKONOMIK I ZONËS FUNKSIONALE	21
IV.1.1. Prezantimi i përgjithshëm i ekonomisë së ZF Durrës	21
IV.1.2. Numri, madhësia, përbërja dhe lista e ndërmarrjeve aktive në ZF Durrës	22
IV.1.3. Investimet në ZF Durrës	33
IV.2. TREGU I PUNËS, PUNËSIMI, SHKALLA E PAPUNËSISË.....	37
IV.2.1. Arsimi, punësimi dhe nevojat e biznesit për kualifikime	38
IV.2.2. Konsultimi në terren me 66 ndërmarrje të Qarkut Durrës: të dhëna mbi të punësuarit	40
IV.3. NDËRVEPRIMET EKONOMIKE DHE SEKTORËT EKONOMIKE STRATEGJIKË.....	43
IV.3.1. Lëvizjet e përditshme drejt qendrave të punës	43
IV.3.2. Industria Përpunuese	45
IV.3.3. Transporti dhe magazinimi	46
IV.3.4. Akomodime dhe shërbimi ushqimor	47
IV.3.5. Bujqësi (Pyje dhe Peshkim)	48
V. PROFILI I SHËRBIMEVE PUBLIKE LOKALE	55
V.1. FURNIZIMI ME UJË / KANALIZIMET	55
V.2. RRUGËT DHE TRANSPORTI PUBLIK	60
V.3. MENAXHIMI I MBETJEVE NË ZF DURRËS.....	63
V.3.1. Në nivel rajonal – Plani Rajonal i Menaxhimit të Mbetjeve (PRMM)	64
V.3.2. Në nivel lokal – Plani Lokal i Menaxhimit të Mbetjeve (PLMM)	67
V.3.3. Vend-hedhja e Porto Romanos	68
V.3.4. Tarifat e mbledhjes – familjare.....	69
V.3.5. Pikat e dobëta të menaxhimi të mbetjeve	70
V.4. PLANIFIKIMI URBAN DHE MENAXHIMI I TOKËS NË ZF DURRËS	73
VI. ORGANIZIMI I SHËRBIMEVE TË PUSHTETIT VENDOR NË ZF DURRËS	76
VI.1. PROFILI DHE SHËRBIMET KRYESORE TË OFRUARA NGA NJQV	78
VI.2. BUXHETET E NJQV TË ZF DURRËS	80
VI.3. STRATEGJITË E ZHVILLIMIT DHE TË INTEGRIMIT 2014 – 2020 DHE PLANE E ZHVILLIMIT VENDOR	85
VI.3.1. Përputhshmëria me strategjitë sektoriale 2014-2020.....	85
VI.3.2. Lista e planeve strategjike të NJA-ve	86
BIBLIOGRAFI SHITESË.....	89

I. ABSTRAKT

Bashkia e Re e Durrës me teper se nje njesi vendore e Republikes se Shqiperise, eshte nje qender ku rrjetezohen dhe bashkohen nderveprime ekonomike dhe sociale per te gjithë vendin, bile dhe per rajonin. Me 85% te ndermarrjeve aktive, totalitetin e qendrave manaxheriale te ndermarrjeve t emedha publike ne rang qarku (dhe disa ne rang republike si Porti i Durrës ose Hekurudhat Shqiptare), dhe 65% te popullates, njesia administrative Durrës (Bashkia aktuale) eshte qartesisht njesia dominante e Bashkise se re, e pakrahasueshme me forcen socio-ekonomike te pese njesive te tjera. Si pasoje NjA Durrës do te mbizoteroje dhe percaktoje zhvillimin praktik te te gjithë Bashkise se Re.

Nga ana tyre te pese njesite e tjera (Manez, Sukth, Katund i Ri, Rrashbull dhe Ishem) jane te orientuara nga Durrësi per vendin e punes (nder 11% dhe 72% e te punesuarve respektivisht te Ishmit dhe te Rashbullit punojne ne NjA Durrës), sherbimet publike ne nivel Qarku, ato mjekesore dhe shkollore (kryesisht universitare). Fluksi i durrsakeve te vjeter drejt ketyre pese njesive eshte i parendesishem statistikisht.

Persa i perket zhvillimit ekonomik Bashkia e Re Durrës eshte pjese de-facto e Zones Metropol Tirane – Durrës. Si e tille ajo preket direkt nga zhvillime kombetare qofte ne investime publike, qofte ne terheqjen e investitoreve te huaj. Analiza na jep te kuptojme se struktura ekonomike e Bashkise se Re Durrës per te qene e qendrueshme, duhet te orientohet ne grumbuj ndermarrjesh por te ndihmuar aktivisht me politika mbeshtetjeje strategjike nga shteti (shume me teper se nga Bashkia. Ketu mund te fokusohemi tek a) perpunimi i tekstileve dhe lekure-kepuceve e ndihmuar me investime publike ne hulumtime, zhvillim produkti & procesesh dhe ne marketing, shpendarje dhe shitje; b) logjistike transporti me ndihme publike ne zhvillimin dhe modernizimin ne kontekstin ligjor te procedurave doganore dhe te infrastruktures se transportit; c) bujqesi me ndihme publike ne mbeshtetjen e fermereve dhe internacionalizimin e produkteve shqiptare.

Ne rang vendi Bashkia e Re Durrës eshte unike persa i perket koncentrimin te projekteve strategjike dhe investimeve perkatese ne infrastrukture. Nder me kryesoret mund te permendim Autostraden Blu qe pershkoi Bashkine nga Veriu ne Jug; zhvillimin e Hekurudhave dhe lidhjen me Maqedonine dhe Kosoven; Zhvillimin e Portit te Durrës; zhvillimin e Zones Industriale te Spitalles prej 250 ha dhe me mundesi punesime deri ne 5,000 persona, etj. Sasia e investimeve dhe numri i vendeve te punes qe rezultojne nga keto zhvillime qeveritare, eshte ndjeshem me i larte nga sa ka mundesi te cliroje Bashkia. Por po ashtu jane dhe eksternalitetet negative eventuale per banoret e zones. Ndikimi i autoriteteve Bashkiake ne percaktimin e profileve te ketyre investimeve dhe orientimi i tyre ne funksion te banoreve te Durrës, do te jene nje nga sfidat e Bashkise se Re.

Persa i perket sherbimeve publike te Bashkise se Re, vemendja jone terhiqet nga dy grupe kryesore: sherbimet publike administrative direkte ndaj qytetarit si psh sherbimet civile, dhe sherbimet publike ndaj kontekstit qe rrethon qytetarin, si psh menaxhimi i mbetjeve, uji dhe kanalizimet, etj. Ne rastin e pare gjate vitit 2015-2016 Bashkia e Re do te kete si sfide primare te pakten mbajtjen e cilesise dhe te rrjetit te sherbimeve jo me keq nga situata para-RAT. Kjo do te kushtezohet nga mbulimi efektiv me sherbime ne te gjithë territorin. Sdq pervoja dhe ekspertiza e Bashkise aktuale Durrës e plotesuar me eksperiencen dhe njohjen e terrenit te personelit te pese njesive te tjera jane avantazhe qe duhet te perdoren me zgjuarsiri per te prodhuar sukses. Sidoqofte, me konsolidimin dhe modernizimin e administrates se re bashkiake, pritet qe efienca e ketyre sherbimeve te rritet.

Ne rang republike, veme re qe sherbimet publike si menaxhimi i mbetjeve, uji dhe kanalizimet (e ndoshta dhe mirembajtja e rrugeve) po transferohen gradualisht ne nderrmarje te ndara nga administrata publike vendore (bile dhe qendrore). Rasti i mbetjeve eshte me tipiku. Ne kete prizem ngelet detyre e autoriteteve lokale te sigurojne mbajtjen e nje niveli te pranueshem sherbimi ndaj qytetareve me nje kosto demokratike.

Sidoqofte cdo zhvillimi domethenes i Bashkise se Re Durres do te kushtezohet nga implikimi, perkushtimi dhe investimet e qeverise qendrore. Por implikimi real dhe kuptimplote i aktoreve lokale ne te gjitha fazat e identifikimit, planifikimit, kostimit, tenderimit, zbatimit, monitorimit te iniciativave dhe politikave publike do te jete kusht i nevojshem dhe i domosdoshem per nje njesi vendore te suksesshme. Per me teper kjo qasje nuk duhet te perfshije vetem NjA me te madhe, ate te Durresit, por te gjitha forcat aktive te shpendara ne Ishem, Rrashbull, Sukth, Katund te Ri dhe Manez. Cdo model i imponuar nga lart pa marre perqafimin e banoreve te Bashkise se Re Durres ne te gjitha njesite e saj administrative (qofte dhe ato me “te parendesishmet” do te krijonte forca centrifuge mes njesive te territorit te Bashkise se re, dhe si pasoje do te ulte efikasitetin e punes se njesise se re vendore.

Si perfundim dhe pse Bashkia e Re Durres per momentin eshte dukshem e des-ekuilibruar ne favor te qytetit te Durresit, kjo njesi e re per nga vete pozita gjeografike, struktura industriale, profili njerezor dhe historia mijevecare ofron mundesi praktike per nje skenar suksesi jo vetem ne nivel kombetar por dhe ne ate nderkombetar. Pese njesite e reja, nqs behen pjese aktive e planifikimit dhe zhvillimeve strategjike te njesise se re, do ti ofrojne Durresit hapesiren gjeografike, biznesore dhe mundesine njerezore per te qene Bashkia model e Republikes se Shqiperise ne shekullin e XXI.

Kohezioni mes gjashte njesive vendore dhe perkushtimi i njesive ekonomike dhe i banoreve te saj, ka potencialin ta beje Bashkine e Re Durres aktor kombetar qe se bashku me Tiranen te drejtojne zhvillimin e territorit ne vend ne vitet e ardhshme.

II. METODOLOGJIA

Mbledhja e informacionit u bazua ne perberesit e meposhtem:

- *desk research*. Kryesisht studimet zhvillimore per secilen nga gjashte NjQV e plotesuar me te dhena statistikore (nga INSTAT per te dhenat mbi demografine; Ministria e Financave per njesite ekonomike; QKR per numrin e biznesve aktive; Botimet e Bashkise Durres dhe te Qarkut per te dhenat mbi Qarkun e Durresit; Sherbimi Kombetar i Punesimit per punesimin; ShtetiWeb per dokumentet e politikave sektoriale 2014-2020, etj).
- *takime me perfaqesues te te gjithave njesive vendore* (te pakten tre here ne secilen njesi). Keto takime heren e pare paten karakter prezantues te projektit dldp dhe te CDI, dhe duke filluar nga hera e dyte u bazuan ne nje axhende paraprake dhe liste prezence. Axhenda u fokusua ne: a) situaten aktuale te NjQV; b) mbledhjen e informacioneve kryesisht nga drejtoria e Tatim Taksave, nga Drejtoria e Zhvillimit dhe nga Drejtoria e Ekonomise / Financave; c) projektet ne zhvillim dhe ato ne pergatitje me ndikim nder-NjQV;
- *vrojtim ilustrues ne 62 njesi ekonomike te Qarkut te Durresit*. Qellimi ishte identifikimi i tendencave te renda mbi natyren e kualifikimeve qe NjE ne Durres planifikojne te kene nevoje ne te ardhmen;
- *takime me perfaqesues te paleve te interesuara ne zhvillimin e FA Durres* (Fondi Shqiptar i Rajoneve, Agjencia e Zhvillimit Rajonal, Dhoma e Tregtise e Durresit, Universiteti Aleksander Moisiu, OJQ aktive ne planet e zhvillimit rajonal te Durresit, etj).

Trajtimi i informacionit rezultoi ne rregullarizimin dhe homogjenizimin e informacioneve, klasifikimin, organizimin dhe nderlidhjen logjike funksionale te tyre. Hapi tjetër ishte pergatitja e struktures se analizes dhe e prezantimit te rezultateve.

Probleme metodologjike rrjedhin nga:

- Prodhimi i te dhenave te INSTAT vetem ne rang Qarku (ne rang komune Bashki eshte perjashtim extra i rralle);
- Mos-paraqitja sistematike e c'regjistrimit te NjE ne QKR, edhe pse ne zyrat e tatimeve rezultojne si jo-aktive;
- Paraqitja ne regjistrin e taksave vendore te subjekteve qe kane ne pronesi toke bujqesore dhe / ose siperfaqe urbane dhe mos-regjistrimi i tyre ne QKR dhe rrjedhimisht ne regjistrin e taksapaguesve ne tatimet qendrore.

Si pasoje shifrat e paraqitura jane nje perafersim ilustrativ qe shprehin trendet e zhvillimit.

Faza e analizes ekonomike ka ndjekur hapat e meposhtem:

- Pergatitja e planit te punes. Perfshin identifikimin e aktoreve me te rendesishem lokal dhe kombetare, te sektoreve te aktivitetit, te problematikes se amalgamimit ne varesi te ligjit 115/2014 dhe te stadit te avancimit te ligjit mbi decentralizimin, si dhe logjistiken perkatese.
- Identifikimi i burimeve te informacionit. Te dhenat jane ndertuar nga autoret bazuar ne te dhenat e marra nga INSTAT, te dhenat e tatim - taksat nga vete NjQV e zones funksionale, nga publikimet dhe te dhenat nga Ministria e Financave, nga QKR, nga Sherbimi Kombetar i Punesimit, nga intervista me 62 Njesi ekonomike bazuar ne nje pyetesor, si dhe nga biseda individual me pergjegjes te sektoreve te finances, zhvillimit ekonomik, tatim-taksave, drejtues komune dhe bashkie, pergjegjes urbanizmi, etj. Duke

nenvizuar differencat mes ketyre burimeve te informacionit, llogaritjet tona jane bazuar ne tendecat e renda dhe rrafshin krahasimor, me teper se sa ne saktesimin sasior dhe te dhenat absolute.

- Per mundesi krahasimi, neve jemi perpjekur te perdorim nomenklaturen e klasifikimeve te aktiviteve ekonomike per te klasifikimin e te dhenave ne baze sektori aktiviteti (bazuar ne NVE REV 2, INSTAT 2014).
- Perfshirja e te interesuarve. Ne kete faze jemi fokusuar tek aktoret qe kane informacionin dhe interesin direkt ne analizen e zones funksionale. Ketu jane perfshire kryetaret e komunave dhe bashkive, zyrtare te FShZh, anetare te Dhomes se Tregetise dhe Industrise Durres, biznesmene vendore, drejtues shkollash, akademike nga Universiteti Aleksander Moisiu, etj. Ne kete faze kemi vene re qe bashkia e Durresit eshte e mbi-perfaqesuar me aktore te shoqerise civile krahasuar me te pesta njesite vendore qe i bashkalidhen. Si pasoje, kemi adaptuar dhe qasjen ndaj forumit duke e shtyre ne kohe, si dhe duke i adaptuar objektivat.

Kendi i analizes eshte ndertuar ne funksion te mire-funksionimit dhete eficience se ZF Durres. Si pasoje neve jemi fokusuar ne modalitetet e nder-veprimit te njesive mes tyre, me shume se ne planet e zhvillimit strategjik te se teres.

Referencat bibliografike

1. *The Functional area approach in the dldp 3 framework. Tirane, June 20th 2014*
2. *The issue of functional areas in the National Spatial Development Concept 2030 and Assumptions Partnership Agreement, Magdalena Zagrzejewska*
3. *Methodological note on the Functional Area Programme*

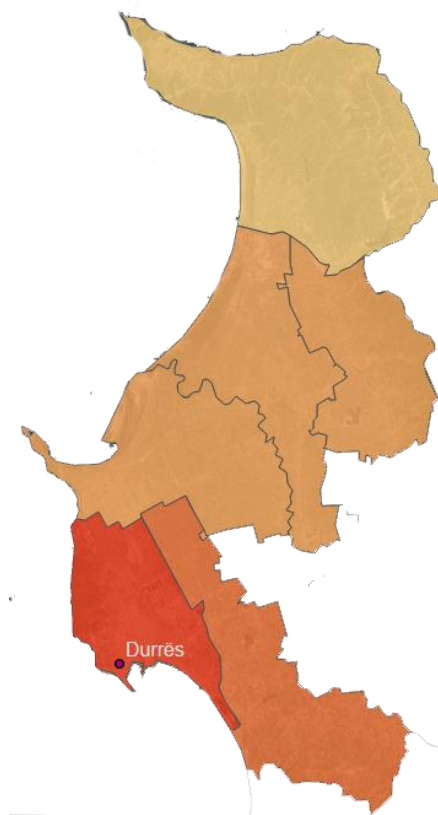
III. VËSHTRIM I PËRGJITHSHËM MBI ZONËN FUNKSIONALE DURRËS

III.1. Pozita gjeografike & Infrastruktura

Qendra e Zonës Funktionale ZF Durrës (ZF Durres) është Bashkia Durres me qytetin e Durrësit. Ajo përmban Bashkinë e Manzes me qender në Manez, Bashkinë Sukth me qender në Sukth, Komunen Ishëm në ekstremitetin verior të saj me qender në Likmetaj, Komunen Rrashbull në ekstremin jugor me qender në Rrashbull, dhe Komunen Katund i Ri me qender në Katundin e Ri. Bashkia ndodhet ndërmjet 41° 36' deri 41° 15' gjerësi gjeografike veriore dhe 19° 15' deri 19° 38' gjerësi gjeografike lindore. Ai shtrihet nga kepi i Rodonit në veriperendim deri tek Prroi i Agait pas shkëmbit të Kavajës në jugperendim. Ka një sipërfaqe prej 430km² një lartësi mesatare mbi nivelin e detit 2-6 metra. Vetëm qyteti i Durrësit zë pjesën perendimore të rrethit të Durrësit midis koordinatave 41° 18' e 40'' gjerësi gjeografike veriore deri në 19° 26' e 21'' gjatësi gjeografike lindore me sipërfaqe 1,626 ha. Gjatesia e përgjithshme e vijës kufitare është 121.3km. Nga këta 52.4 janë kufij tokësorë, 61.8 kufij detarë, 7.1 janë kufij lumorë.

Në pjesën perendimore Durresi laget nga deti Adriatik, duke pasur një vijë bregdetare të thyer. Kufijet tokësorë janë me rrethin e Tiranës dhe Krujës në lindje dhe verilindje dhe me rrethin e Kavajës në jug dhe juglindje. Të gjitha njesitë, përveç Manzes kanë dalje në det. Vetëm KiR dhe Rrashulli kanë kontakt gjeografik direkt me Bashkinë e Durrësit.

Harta 1. Zona Funktionale Durres

burimi. Instatgis

Bashkia e Re e Durrësit (*ne studim termi Bashkia e Re e Durrësit dhe Zona Funksionale Durrës përcaktojnë të njëjtin territor*) ka pozite të favorshme gjeografike dhe ndodhet në kryqezimin e rrugëve të mëdha tregtare. Nder rrugët kryesore janë: Durrës-Oher-Manastir-Sofje-Stamboll; Durrës-Elbasan-Korçë-Follorinë-Selanik. Durrësi ka rëndësi të madhe strategjike. Durrësi është i vendosur në brigjet e detit Adriatik rreth 33 km, në perëndim të kryeqytetit Tiranë. Ai ndodhet në një nga pikat më të ngushta të Detit Adriatik përballë porteve italiane të Barit (300 km larg) dhe Brindisit. Sot, qyteti përhapet jashtë në vendbanimet e ndërtimeve në fushën nga lindja. Vendi është mjaft i ulët në jug në gjirin e Durrësit. Distanca është 39 km larg nga Tirana; 30 km larg nga Aeroporti ndërkombëtar “Nënë Tereza”; 150 km larg nga pika kufitare me Malin e Zi (Hani i Hotit); 243 km larg nga pika kufitare me Kosovën (Morinë); 162 km larg nga pika kufitare me Maqedoninë (Qafë Thanë) dhe 184 km nga Tushemishti, si dhe 178 km larg nga Bllata.

Durrësi është qendra e sistemit hekurudhor shqiptar. Gjithashtu Durrësi është edhe porti më i rëndësishëm në vend dhe lidhet me Italinë me anë të trakteve të linjës Durrës - Bari, Durrës - Ancona, Durrës - Trieste. Lidhet me Slloveninë me anë të traktit të linjës Durrës - Koper. Për më tepër Durrësi është edhe pikënisja e korridorit 8, si dhe kryqëzim i linjave më të rëndësishme të rrugëve, ku më e rëndësishmja është linja Durrës - Kukës - Morinë e cila lidh Shqipërinë me Kosovën.

Porti i Durrësit ka një sipërfaqe të përgjithshme prej 1,4 km² dhe një akuatorium prej 0,67 km². Kanali i hyrjes është 9,5 m i thellë, 40 m i gjerë dhe 1,2 milje i gjatë. Në port funksionojnë 11 kalata operues nga 6,6-11 m të thella më një gjatësi rreth 2.200 m. Sipërfaqja totale për depozitimin e mallrave është 270.000 m² nga të cilat 27.000 m² janë të mbuluara.

Në portin e Durrësit ngarkohen dhe shkarkohen të gjitha llojet e mallrave mineralë, karburante, cemento dhe artikuj të kategorive të ndryshme. Aktualisht, në portin e Durrësit është dyfishuar numri i trakteve krahasuar më një vit më parë. Çdo javë në këtë port akostohen rreth 40 trakte dhe katamarane që lidhin Durrësin me portet e tjera të Mesdheut.

Terminali i kontenierëve është në fazën ndërtimore. Përveç kalates dhe sheshit që ka në dispozicion, në ndihmë të terminalit të kontenierëve në portin e Durrësit ndodhen edhe një sërë pajisjesh që ndihmojnë në ngarkim-shkarkimin e tyre.

Porti i Porto-Romanos shërben për ankorimin dhe shkarkimin e anijeve cisterne që sjellin hidrokarbure dhe gaz në terminalin e Portit. Në bashku me Petroliferen, Porto Romano është porti më i madh për hidrokarburet në Shqipëri nga ku shpërndahen shumica e produkteve të importuara që konsumohen në vend.

III.2. Ndërtimi gjeologjik dhe klima

Durrësi bën pjesë në ultësirën pranëadriatike, që shtrihet nga Lezha deri në Vlorë. Zhvillimi gjeologjik i territorit të Durrësit i përket Pliocenit dhe Kuaternarit kur ultësira pranëadriatike nisi të dalë mbi ujë si pjesë e kontinentit. Deti u terhoq përfundimisht. Gjatë kësaj periudhe në Kuaternar kanë ndodhur shumë procese që kanë çuar në formimin e strukturave antiklinale dhe sinklinale. Territori i Durrësit përbehet gjithashtu nga depozitime terrigjene (ranore, konglomerate, argjile, gelqeroresh etj.). Në territorin e Durrësit ka dhe prurje aluvionale. Në ndërtimin e relievit të Durrësit kanë ndikuar edhe termetet. Pasoje e këtij ndërtimi gjeologjik janë edhe pasuritë në tokësore si qymyrguri (kryesisht në Bashkinë e Manzes) etj.

Durrësi ka një klimë mesdhetare. Temperatura është e ulët – rreth 5 ° C në janar dhe e lartë – rreth 28 ° C në Korrik dhe Gusht. Qershori, Korriku dhe Gushti janë muajt, më të nxehtë dhe

më të thatë. Ne formimin e klimes ndikojne nje sere faktoresh sic jane faktoret planetare (kozmiqe) dhe ato lokale. Faktoret lokale jane te lidhur me relievin. Faktori me aktiv ne klimen e Durresit eshte ndikimi i detit nepermjet te cilit behet i mundur qarkullimi i masave ajrore te Atlantikut dhe te Mesdheut. Ne faktoret lokale ben pjese edhe veprimtaria e njeriut, qe ne Durres eshte shprehur me nderhyrjet ne kushtet natyrore. Ketu mund te vecojme tharjen e kenetes, c'pyllezimin ne zonat kodrinore, etj, ndertimi i ujembledhezve apo ngritja e objekteve industriale, etj.

Ererat jane nje element me rendesi te madhe gjeografike dhe agrometeorologjike per ultesiren perendimore. Ererat karakteristike per Durresin jane brizat. Gjate veres ne Durres ka rreth 71 dite me briza, kurse ne dimer 18 dite. Numri mesatar vjetor eshte 191 dite. Ne perputhje me motin briza fillon nga ora 9-10 paradite dhe vazhdon deri ne 16-18 pas dite. Shpejtesia mesatare e saj ne mesdite eshte 4-6 m/s. Ererat qe ndihet ne Durres jane Murrai, Shiroku dhe Juga. Element tjetër i klimes eshte vranesira. Numri mesatar i diteve te vraneta eshte 89.9 dite/vit ndersa dite te kthjellta eshte 110.6 dite ne vit.

III.3. Burimet mjedisore

Ajri. Nisur nga monitorimet e gjashtë-mujorit të parë të vitit 2012 (rreth 7,500 monitorime) cilësia e ajrit në këtë periudhë në Bashkinë Durrës është problematike, si pasojë e rritjes së grimcave PM_{2.5} dhe PM₁₀. Faktoret që kontribuojne jane: rritja së vëllimit të ndërtimeve, ngritja e pluhurit, lëvizja e automjeteve, në vende të caktuara, cilësia jo e mirë e rrugëve, shtimi i numrit të industrive, cilësia e keqe e karburanteve apo edhe nga djegia e mbeturinave në kontenerët në qytet, por edhe nga djegia e tyre në zonën e vendgrumbullimit të mbetjeve. Të gjithë këta faktorë përbëjnë një kërcënim serioz për të ardhmen e cilësisë së ajrit në Durrës.

Uji. Zona e Durrësit është e pasur me ujëra të cekta nëntokësore. Për këtë arsye ato janë edhe lehtësisht të kërcënuara nga ndotja. Duke pasur parasysh të shkuarën e Durrësit si një zonë industriale në periudhën e qeverisë komuniste, kjo ndotje është edhe më shqetësuese. Ujërat e cekta nëntokësore në zonën e Durrësit vijnë nga basenet e Ishmit dhe Erzenit. Këto ujëra kanë një përmbajtje të pH prej 7 deri 9 dhe janë të pijshëm. Akuiferi i ujërave të Tiranës është shumë i fortë me rreth 18 -300 dH; niveli mesatar shkon 10 – 200 dH maksimali është 250 dH. Plotësimi i nevojave në rritje të Durrësit mendohet se do të bëhet përmes prurjeve të reja nga Bovilla e Tiranës. Kjo do të thotë që prurjet në Durrës do të dyfishohen nga 350 l/s në rreth 700 l/s.

Toka. Toka në Durrës siç e përmendëm edhe më sipër ka karakteristika të ndryshme. Kemi tokë bujqësore, pyje dhe kullota si ne Manze dhe Ishem, tokë ranore në bregun e detit si dhe tokën e zonave industriale dhe ish industriale.

Sizmiciteti. Durrësi konsiderohet si qendra e tërmeteve në Shqipëri. Përshpejtimi varion nga 0.2g në të gjitha territorin në 0.3-0.38g në pjesën jug dhe veri perëndimore të vendit.

III.4. Përbërja e Zonës Funksionale, kufijtë dhe lidhja e njësive administrative

Ne perputhje me Ligjin nr. 115/2014 “Për ndarjen administrativ-territoriale të njësive të qeverisjes vendore në Republikën e Shqipërisë” 31.07.2014 i cili percakon si njesi te qeverisjes vendore (NJQV): 61 bashki dhe 12 qarqe, ZF Durrësit eshte pjese e Qarkut te Durresit dhe perbehet nga 6 njesi administrative (NJA): Durrës, Sukth, Ishëm, Katund i ri, Rrashbull dhe Manëz. Ne perberje te tyre keto NJA perfshijne gjithsej 3 qytete dhe 40 fshatra (si dhe gjashte rajone dhe 14 lagje per Durresin).

Zona Funktionale Durres (ZFD), perbehet si me poshte (dhe do te referohet si e tille ne pjesen e mbetur te dokumentit):

- NjA Durres: Qyteti Durrës
- NjA Sukth: Qyteti Sukth, Hamallaj, Kullë, Perlat, Vadardhë, Rushkull, Hidrovori;
- NjA Ishem: Likmetaj, Kërtushaj, Kapidanaj, Gjuricaj, Lalëz, Kuraten, Bizë, Draç, Shetaj;
- NjA Katund i Ri: Katundi i Ri, Jubë, Qerret, Fllakë, Bisht-Kamëz, Rinia, Erzen, Sukth, Adriatik;
- NjA Rrashbull: Rrashbull, Arapaj, Shënavlash, Shkallnur, Manskuri, Romanat, Bozanxhi, Xhafzotaj;
- NjA Manëz: Qyteti Manëz, Armath, Borç, Hamallaj, Kameras, Radë, Shkallë, Fshat Manëz.

Bashkia Durres eshte e ndare ne gjashte rajone te cilet perfshijne 14 lagje. Me poshte vijon nje pasqyre e ndarjes administrative e Bashkise se Durresit (*Bashkia Durres perkon me Njesine Administrative Durres ne Bashkine e Re Durres*):

Tabela 1: Ndarja administrative e Bashkise se Durresit

Emërtimi	Rajoni Nr 1	Rajoni Nr 2	Rajoni Nr 3	Rajoni Nr 4	Rajoni Nr 5	Rajoni Nr 6
Sipërfaqja km2	2.98	1	0.6	10.32	15.8	15.4
Popullsia	28,667	28,737	27,718	53,890	34,999	34,015

Lagjet që përfshihen në çdo Njësi Administrative apo Rajon janë:

- Rajoni 1: lagjet 1, 2, 3, 4
- Rajoni 2: lagjet 6, 7, 9, 10, 11
- Rajoni 3: lagjet 5, 12, 16
- Rajoni 4: lagjet 8, 15, 18
- Rajoni 5: lagjet 17, 13, 14
- Rajoni 6: lagjet pjesë nga Rajoni 5, 4, 3 (e krijuar rishtas)

Ndër rajonet që kanë zona informale me sipërfaqe dhe popullsi të konsiderueshme janë rajoni 4, 5 dhe 6.

Të gjitha NjA-te janë në distancë të pak a shume favorshme nga qendra e ZF, qytetit i Durresit. Njësia me distancë më të largët nga Durrësi është Ishëm me 37 km. Distanca e NjA-ve te tjera nga qytetit i Durrësit eshte e papërfillshme. Infrastruktura që lidh Sukthin dhe Rrashbullin me qytetin e Durrësit është e re, e ndërtuar në 10 vitet e fundit dhe secila nga këto njësi ka akses në qendër në me pak se 30 minuta.

Lidhja e te gjitha NjA-ve te reja ndryshon kryesisht ne varesi te distances nga Durresi dhe te historise se shkembimeve tregtare dhe njerezore. Njesite me "te largeta" jane Ishmi dhe Manza. Ne pergjithesi te gjitha njësitet lidhen me qytetin e Durrësit nëpërmjet shkëmbimeve me natyrë vendimtare si punësimi, edukimi dhe shëndetësia, dhe ndajnë të njëjtin territor të vazhduar. Gjithashtu me rendesi jane dhe sherbimet publike si psh menaxhimi i mbejteve, kanalizimet dhe uji i pijshem. Pese prej tyre (Durrës, Sukth, Ishëm, Katund i ri, Rrashbull) shtrihen direkt në bregdet dhe menaxhojnë një pjesë të bregut duke ndarë interesa të përbashkëta në zhvillime infrastrukturore, urbane, mjedisore dhe industriale orientuar kryesisht drejt turizmit, tregtisë, industrisë fashone dhe asaj përpunuese.

Bashkia e Duresit, si e dyta me e madhe ne vend (pas asaj te Tiranës) ka dhe zona me profil te vecante si me poshte:

a) *Zona e Porto Romanos* përfaqëson një nga faqet më komplekse të përdorimit të tokës së Bashkisë së Durrësit. Kjo zonë është përdorur më parë për veprimtari kimike, që e kanë lënë atë si një zonë me rrezik të lartë. Zona ka edhe disa gjurmë të rëndësishme arkeologjike (një mur të lashtë për mbrojtjen e tij). Sot kjo zonë do të marrë projektin e një parku industrial. Një shtrirje vendbanimesh me densitet të ulët, kryesisht informale është zhvilluar edhe në këtë fushë në drejtim të jugut. Këto vendbanime janë të identifikuar si zona me përparësi të rizhvillimit urban nga ALUIZNI përgjegjëse për legalizimin e vendbanimeve informale.

b) *Rrashbulli* - Kjo është ende një zone informale brenda kufirit të përbashkët të Durrësit në perëndim, e cila gjithashtu ka një plan për legalizim nga ALUIZNI.

c) *Zona e autostradës* - Zona edhe pse ndodhet jashtë qytetit dhe në fushën e shkëmbimit të nivelit të autostradave të ndryshme, bie brenda kufirit të tij administrativ. Nga pika e parë e vendndodhjes, kjo zonë ka një vlerë shumë strategjike në lidhje me zhvillimin e aksit metropolitan mes Durrësit dhe Tiranës.

III.5. Historia, kultura, traditat, atraksionet turistike

Bashkia e Re e Durrësit është një nga zonat gjeografike me të pasura në këndvështrimin historik dhe kulturor. Si porta e hyrjes në Shqipëri, qyteti i Durrësit ofron eksperiencën dhe pershtypjen e parë të turistëve që vijnë në Shqipëri nga deti.

III.5.1. Prezantimi i historisë

Durrësi mund të krahasohet me qytetet me të mëdhenj të Mesdheut antik dhe mesjetar. Qyteti Epidamn - Dyrrah u ndertua nga Iliret Taulante, dallëndyshasit në shekujt XIII-XI p.K. Në kushtet e një klime mesdhetare, zona me e pershtatshme për banim ishte ajo rreth lumit Erzen si dhe Ultesira Perëndimore përreth saj. Në bregdetin e Gjirit të Durrësit u vendos qendra e parë apo Limani me emrin Dyrrah. Sipas autoreve antike, ky qytet u themelua nga dy mbretër me origjinë ilire të quajtur Dyrrah dhe Epidamn. Në kohën e Perandorit Anastas I (491-519) dhe Justiniani I (527-565), qyteti pësoi transformime të ndjeshme në strukturën urbane duke marrë tiparet e një qyteti tipik bizantin-kristian.

Në shek. XI-XV, trevat Shqiptare njiheshin me emrin Shteti i Arbrit. Ky shtet, kulmin e tij e arriti në periudhën e mbretërimit të Gjergj Kastriotit. Sipas kronikave Osmane të shek. XVI, Durrësi apo siç e çilesojnë ata "Kostandinopoja e Dytë", u pushtua nga turqit më 13 Gusht 1501 dhe u shkatërrua. Vetëm në shek. XVII, qyteti filloi të rimarrë veten duke bërë qender të tregtisë tranzite dhe skela kryesore e Shqipërisë së Mesme. Në datë 26 Nëntor në Durrës ngrihet flamuri i Pavarësisë, nga një grup patriotësh të kryesuar nga atdhetari Ismail Qemali. Pas perandorisë Otomane qyteti përjetoi pushtimin serb (1913), austro-hungarez (1916) dhe italian (1918).

Gjatë viteve të monarkisë shqiptare (1924-1939) Durrësi fitoi një frymë të re dhe qytetaria fisnike durrësake e bëri qytetin e vet model të zhvillimit ekonomik kapitalist. Më 7 Prill 1939 qyteti dhe rrethinat e tij u pushtuan nga trupat e ushtrisë italiane dhe gjermane dhe më 14 Nëntor 1944, Durrësi u çlirua nga Ushtria Nacionalçlirimtare Shqiptare. Periudhën e sistemit socialist (1945-1990), i perkasin investimet në disa degë të industrisë, kolektivizimi i bujqësisë, masivizimi i arsimit, ngritja e një serie objektesh social-kulturore. Në fillim të viteve '90 erdhi sistemi demokratik me shumë probleme për fazën e tranzicionit, por me perspektivë për të ardhmen. Sistemi i ri dhe reformat ekonomike që u zbatuan në Shqipëri dhe në Durrës pas vitit

1990, sollen transformime te ndjeshme ne jeten ekonomike, sociale dhe ne te gjithë strukturen urbanistike te zones.

III.5.2. Trashëgimia kulturore, muzeale dhe etnografike

Durresi është një qytet me kulture te hershme, per vete origjinen e tij te lashte. Qyteti ka trashëguar mjaft vlera te se kaluares, qendra historike dhe arkeologjike si Amfiteatri, Rrethoja Bizantine, Torra Veneciane, Muri rrethues i Kalase, Vila Mbreterore, Kulla e Vrojtimit, por edhe qendra kulturore e fetare si rrenojat e Bazilikes ne Arapaj, keshjtella e Rodonit etj.

Ne Durres gjenden një rradhe muzesh dhe monumentesh si: Muzeu Arkeologjik, Muzeu Etnografik, Monumneti i Mujo Ulqinakut, Monumenti i John Lenon, Monumenti i Sabri Tucit, Mozaiku i Orfeut etj. Qyteti ruan sot plot gjurme edhe nga kultura me e vone, duke kontribuar edhe ne dhenien e personaliteteve me vlere nderkombetare si Aleksander Moisiu, qe u lind ne Kavaje dhe u rrit e u formua ne Durres. Qyteti ka institucione kulturore te konsoliduara, si Teatri Aleksandër Moisiu, Teatri i estrates, ansambel kengesh e vallesh popullore i cili edhe sot jep shfaqje per publikun, trupe muzikore profesionistesh etj. Gjithashtu ne Durres organizohen aktivitete ne rang kombetar e nderkombetar si festival nderkombetar i filmit (Durres International Film Festival), Festivali muzikor i jazz-it, Konkursi i poezise Poeteka, Festivali Nderkombetar i Dansit Modern, Maratona e Kenges Popullore dhe Qytetare, Festa e Ullirit, Festivali Nderkombetar i Muzikes se Dhomes, Panairi Veror i Librit etj.

Etnografia e Durresit, i perket kultures se Shqiperise se Mesme, ku grate vishen me dimi e me jeleke, ne koke mbajne një feste te vogel zburuar me imitime monedhash, kurse burrat veshin brekushe, xhoka te zeza prej leshi ose jeleke te kuq, dhe ne koke mbajne qeleshe me male te sheshte. Gjithashtu edhe kenget e vallet i perkasin kultures dhe traditave te Shqiperise se Mesme.

III.6. Tendencat demografike

Sipas Census-it të popullsisë dhe banesave të vitit 2011 popullsia totale e qarkut Durres është 262,785 banorë, nga të cilët rreth 203,000 i përkasin rrethit të Durrësit dhe 59,814 rrethit të Krujës. Sipas ketyre te dhenave ky qark renditet i katërti në Shqipëri për nga numri i popullsisë dhe ashtu si Tirana është një nga destinacionet kryesore për migrimin e brendshëm.

Por te dhenat e Censurit 2011 jane shume më të ulëta se ato të Regjistrit të Gjendjes Civile (RGJC). Sipas tij në janar 2012 popullsia e qarkut të Durrësit rezulton 414,677 (në rrethin e Durrësit 336,524 banorë dhe në rrethin e Krujës 78,153 banorë). Diferenca e madhe midis popullsisë rezidente dhe asaj në RGJC vjen si rrjedhim i emigracionit të lartë që vjen kryesisht nga qyteti i Durrësit dhe zonat perreth. Ky faktor pasqyrohet ne frekuencen shume te larte te perfaqesimit te ndermarrjeve te perbashketa shqiptare - te huaja te vendosura kryesisht ne qytetin e Durresit (siç do ta shohim me vone).

Census-i i popullsisë të vitit 2011 evidenton një rritje popullsie prej 9% në këtë qark, kryesisht në zonat urbane. Popullsia në zonat urbane të qarkut (bashkitë) u rrit me 56% gjatë kësaj periudhe. Prurjet më të mëdha besohet të kenë ardhur nga zonat rurale të vetë qarkut të cilat janë tkurrur me 46%, si dhe nga zonat verilindore kryesisht te arritur ne zonen e Kenetes, Bashkia Durres.

Me konkretisht, duke iu referur Censurit të vitit 2011 popullsia e pergjithshme e ZF është 175,110 banorë. Perberja gjinore është pothuajse e barabarte 87,613 meshkuj dhe 87,497 femra. Popullsia aktive ne intervalin 15-64 vjec perben rreth 68.22 % te numrit te pergjithshem te banoreve.

Aktualisht ne Drejtorine Rajonale et Punesimit ne Durres (DRPD) jane te regjistruar ne total 8,956 punekerkues te papune (PP), nga te cile 4,640 jane femra. Per arsye se ne qarkun e Durresit qendra tjeter e punesimit eshte ne Kruje (1,100 PP nga te cilet 596 jane femra), te dhenat e DRPD nuk mund te shperbehen ne rang njesie administrative te ZF Durres. Ne rang Qarku, te rinjte deri ne 25 vjeç, perbejne 29,5% te PP, ndersa 42,6% jane PP me arsim te mesem. Punesimi dhe trajnimi profesinal do te trajtohet ne piken IV.2 te analizes.

Tabela 2: Popullsia në ZF Durrës

NJA	Numri i banoreve											
	Gjithsej				Meshkuj				Femra			
	Gjithsej	0-14	15-64	65+	Gjithsej	0-14	15-64	65+	Gjithsej	0-14	15-64	65+
Durrës	113,249	21,799	78,528	12,922	56,511	11,467	38,817	6,227	56,738	10,332	39,711	6,695
Sukth	15,966	4,058	10,502	1,379	7,999	2,136	5,178	685	7,967	1,949	5,324	694
Ishëm	5,001	1,174	3,229	598	2,487	596	1,598	293	2,514	578	1,631	305
Katund i ri	10,161	2,453	6,715	993	5,071	1,273	3,332	466	5,090	1,180	3,383	527
Rrashbull	24,081	5,700	16,092	2,289	12,194	3,022	8,045	1,127	11,887	2,678	8,047	1,162
Manëz	6,652	1,502	4,400	750	3,351	778	2,204	369	3,301	724	2,196	381
Gjithsej	175,110	36,686	119,466	18,931	87,613	19,272	59,174	9,167	87,497	17,441	60,292	9,764

Burimi: INSTAT, Census 2011, Llogaritja e autoreve

Bashkia e Durresit eshte nje prej bashkive me te medha te vendit me siperfaqe prej rreth 298.3 km² dhe nje popullsi prej rreth 219,867 banore, me nje dendesi nga me te lartat ne vend prej 737.3 banore/km². Struktura e popullsisë e kesaj njesie vendore is 85% urban and 15 rural.

ZF Durres eshte nje zone me nje dendesi shume te larte popullsisë 681 banorë/km². Ajo eshte dy here me e larte krahasuar me dendesine ne nivel kombetare prej 343 banore/km². Edhe pse NjA Durrës ze vetem rreth 11.24 % te siperfaqes totale te ZF ajo perfaqeson rreth 64.67 % te popullsisë se ZF duke patur nje dendesi dukshem te larte. Ndërsa NjA Ishëm mbulon rreth 26.9 % te territorit, por ka nje dendesi prej vetem 55 banorë/km².

Tabela 3: Dendësia e popullsisë dhe distanca e NjA-ve në ZF Durrës

NJA	Popullsia	Sip. Km ²	Dendesia banore/km ²	Distanca nga qendra e ZF
Durrës	113,249	38.00	2,980.00	0.00
Sukth	15,966	53.00	301.00	14.00
Ishëm	5,001	91.00	55.00	37.00
Katund i ri	10,161	54.00	188.00	19.00
Rrashbull	24,081	59.00	408.00	10.00
Manëz	6,652	43.25	154.00	15.00
Gjithsej	175,110	338.25	681.00	

Burimi: INSTAT, Census 201, Llogaritjet e autorëve

Distanca mesatare e pese NJA-ve nga qyteti i Durrësit (qendra e ZF Durrës) është 19 km, por vihet re që NJA Ishëm, e cila ka një dendësi të ulët të banorëve ka njëkohësisht dhe largësinë të madhe prej 37 km nga qendra e ZF dhe njëkohësisht shërbimet e ofruara atje.

ZF Durrës është me karakter dukshëm monocentrik. Ketu vihet re ekzistenca e një qendre të madhe rajonale me një prurje të fortë të banorëve të rinj. Qyteti i Durrësit së bashku me rrethinat është shumë i rëndësishëm për të gjithë zonën si qendër ekonomike. Por, ndërkohë që qendra rajonale është shumë e fuqishme, ka gjithashtu nën-qendra më të vogla të cilat shërbejnë si një qendër lokale për zonat e tyre rurale përreth. Në një mënyrë në ZFD gjejmë zona me dy tipe qendra të specializuara: kryeqytetin e madh të rajonit që ofron kryeqendren ekonomike & sociale dhe qytetet/zat administrative të shpendara në zonë ku njerëzit marrin disa nga shërbimet komunale dhe përdorin tregjet lokale. Po ashtu në ZF Durrës identifikohen tendenca relativisht të verejtshme shkëmbimesh mes banorëve të NJA të Katundit të Ri, Rrashbullit e Sukthit.

III.7. Tiparet kryesore të Zonës Funksionale Durrës – qasja e dldp

III.7.1. Koncepti i Zonës Funksionale

Termi ‘zona funksionale’ i referohet nocionit të hapësirës – në cilindo nivel të jetë (bashki, qarqe dhe kështu me radhë) – nuk duhet përcaktuar sipas vijave administrative apo atyre historike, por duhet bazuar në bazë të ndërveprimeve që ndodhin në atë hapësirë. Kjo për të treguar, për shembull, mënyrën si përdoret nga banorët e saj ose në bazë të bashkëpunimit që ndodh ndërmjet enteve të ndryshme qeveritare ose ekonomike.

Koncepti i zonës funksionale, në kontekstin e studimit të kryer nga DLDP, përdoret për të përkufizuar një hapësirë ku ka një ndërveprim të dendur dhe të shpeshtë mes banorëve dhe institucioneve për qëllime ekonomike, sociale, zhvillimore dhe kulturore. Zona funksionale është e organizuar rreth një qendre urbane që ka numrin më të lartë të popullsisë, krahasuar me qendrat e tjera brenda zonës dhe ka mundësi për ofrimin e gamës së plotë të shërbimeve publike që duhet të ofrojë një njësi vendore.

Në themel të konceptit të zonës funksionale vendoset qytetari dhe nevojat e tij për shkëmbime të vazhdueshme në territor, të cilat i tejkalojnë kufijtë aktualë administrativë. Ndërveprimet e qytetarëve janë me administratën shtetërore, qendrat e biznesit dhe të punësimit, qendrat e ofrimit të shërbimeve, arsimin dhe shëndetësisë, dhe artin e kulturës. Kriteret e përcaktuara janë përdorur për të kryer analizën e shkëmbimeve duke nxjerrë në pah polet kryesore që mbështesin zhvillimin në secilën zonë. Zonat funksionale ndërtohen mbi strukturën ekonomike dhe sociale të territorit dhe identifikohen kryesisht nëpërmjet lëvizjeve për punësim, potencialin ekonomik dhe zinxhirit të vlerës (përqendrimi i bizneseve); ofertës së shërbimeve dhe rrjetit të infrastrukturës fizike. Qendrat e zonave funksionale kanë popullsi dhe dendësi më të madhe, janë destinacione të udhëtimit për qëllim pune dhe kanë përqendrim biznesesh e shumëllojshmëri aktivitetesh.

III.7.2. Reforma Territoriale dhe Administrative, si dhe studimi i dldp mbi zonat funksionale

Studimi i ZF nuk është një metodologji e re, po është një studim që është bërë dhe është testuar në vende të tjera. Ky studim u krye në periudhën shtator-dhjetor 2013 në pesë qarqet Dibrë, Durrës, Kukës, Lezhë dhe Shkodër (ku do të fokusohet faza e tretë e dldp 2014-2017).

Objektivi kryesor ishte identifikimi i NJQV (ose grupe NJQV) si partnere të qëndrueshme të cilat mund të jenë në qendër të dinamikave të zhvillimit rajonal si dhe që mund të shërbejnë si modele për dhënien me efikasitet të shërbimeve.

Meqënëse qeveria shqiptare dëshironte të reduktonte numrin e NJQV-ve, me qëllim forcimin e kapaciteteve të NJQV-ve dhe reduktimin e kostove, qeveria ra dakord të përdorë dhe të përshtasë Studimin e Zonave Funkzionale (SZF). Qeveria e ka njohur rëndësinë e këtij studimi dhe ka zgjedhur metodologjinë e zonave funksionale si kriter kyç strategjik për ndërmarrjen e reformës territoriale.

Studimi i dldp u fokusua në analizen e treguesve të ndërveprimeve të mëposhtme:

- 1) Ndërveprimi institucional ndërmjet njesive vendore për shërbimet publike si menaxhimi i mbetjeve, ujësjellës, kanalizime etj;
- 2) Ndërveprimi ekonomik, përfshirë: numri i bizneseve, diversiteti ekonomik, lëvizjet e forcës punëtore, potenciali zhvillimit ekonomik, konsumi, cilësia e jetës dhe shërbimet;
- 3) Distanca dhe akseset drejt shërbimeve publike si: shërbimi shëndetësor dhe social, arsimi, transporti publik etj.
- 4) Numri dhe dendësia e popullsisë

Gjetjet kryesore të studimit të DLDP përfshijnë:

i) Identifikimi dhe përshkrimin e modeleve kyçe gjeografike të zonave funksionale që ekzistojnë në pesë qarqet e marra në studim. U identifikuan tre tipologji kryesore të zonave funksionale:

- a) Modeli koncentrik: i rëndësishëm veçanërisht për zonat më të varfra dhe të izoluara, që kanë vetëm një qendër dhe disa NJQV të largëta malore në periferi, dhe që kanë pak ndërveprime.
- b) Modeli policentrik- është i rëndësishëm për qarqet më të mëdha të Durrësit dhe Shkodrës, ku bashkë-ekzistojnë qendra më të vogla me një qendër rajonale më të madhe;
- c) Modeli ndërkufitar - ekzistojnë me zona që ndodhen afër kufijve kombëtarë, rajonalë apo zonash me ndërveprime të shpeshta ndërmjet këtyre kufijve.

ii) Duke përdorur metodologjinë e zonave funksionale, bëhet i mundur identifikimi i zonave të reja me disa NJQV, të cilat do të plotësonin nevojat dhe kërkesat e qytetarëve në mënyrë më të suksesshme nëpërmjet një menaxhimi shërbimesh më efikas dhe më eficient, si rezultat i një bashkëpunimi të forcuar mes NJQV-ve ekzistuese apo bashkimi të tyre.

Koncepti i zonave funksionale është i vlefshëm dhe se mund të vihet në punë. Megjithatë, përqasja e përdorur nuk duhet të jetë një zëvendësim për vendim-marrjen demokratike; por studimi duhet përdorur si një mjet që përdoret për të lehtësuar politikë-bërjen racionale dhe me informim të gjerë.

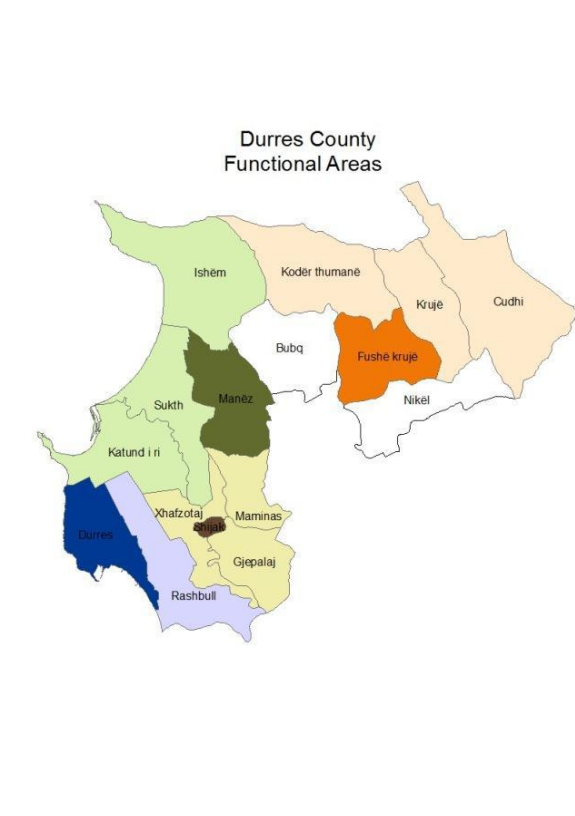
III.7.3. Gjetjet dhe propozimet e studimit të dldp për Zonën Funkzionale Durrës

Ky studim e klasifikoi Durresin (se bashku me Shkodren) si zone të modelit policentrik. Karakteristikat kryesore të këtij lloji të ZF përfshijnë:

- Ekzistenca e një qendre të madhe rajonale me një prurje të fortë të banorëve të rinj. Të dy qytetet e Shkodrës dhe Durrësit janë kryeqytete të rajoneve të tyre përkatëse dhe janë shumë të rëndësishëm për rrethin dhe rajonet si qendra ekonomike.
- Ndërkohë që qendra rajonale është shumë e fuqishme, ka gjithashtu nën-qendra më të vogla të cilat shërbejnë si një qendër për zonat e tyre rurale përreth. Në një mënyrë këto zona kanë dy qendra: kryeqytetin e madh të rajonit por gjithashtu një qytet qendër më të vogël të zonës ku njerëzit marrin disa nga shërbimet dhe përdorin tregjet lokale.

Ne funksion të reformës territoriale studimi prezanton disa zgjidhje për amalgamimin e NjQV-ve në njësi më të mëdha. Studimi ka shërbyer për të ndikuar në marrjen e vendimeve të rëndësishme politike d.m.th. të shkohet drejt NjQV-ve vërtet të mëdha rreth qendrës së madhe rajonale apo të identifikohen disa NjQV me karakter nën-rajonat, duke zgjedhur në këtë mënyrë forcimin e qyteteve më të vogla si qendra përkatëse për zonat përreth tyre.

Harta 2: Njesite e Qeverisjes Vendore te Qarkut Durres para RAT

Burimi: dldp

Per Qarkun e Durrësit, studimi identifikoi si *version kryesor* organizimin ne katër zona funksionale:

1. tre zona funksionale në rrethin e Durrësit me qendrat përkatëse: a) Durrës (Durrës – Rashbull); Shijak (Shijak - Xhafzotaj-Gjepal-Maminas); dhe Manëz (Manëz, Sukth, Ishëm, Katund i ri).
2. një zone funksionale në rrethin e Krujës me qender perkatese Fushë Krujë (Krujë, Fushë Krujë, Cudhi, Kodër Thumanë).

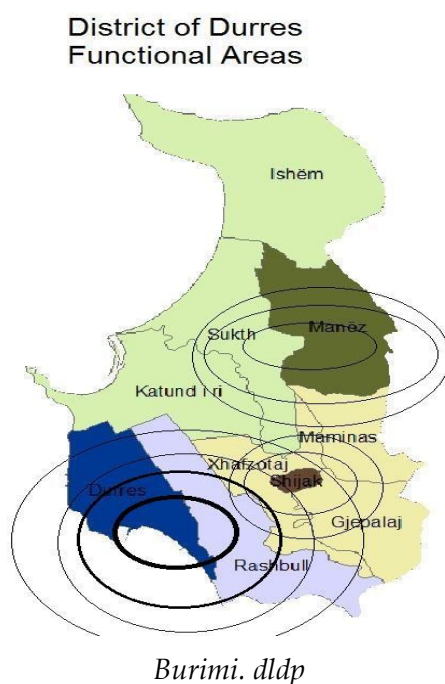
Si ndërveprime përcaktuese per kete propozim studimi identifikoi modelet e punësimit dhe konsumit, aksesit në shërbime, veçanërisht e rëndësishme për aksin Manëz-Sukth (te dyja tani pjese e Bashkise se Re Durrës). Gjithashtu, studimi identifikoi dhe diskutoi edhe *zgjidhjet e tjera*, si me poshte:

1) Per Rrethin e Durrësit:

- Në vend të një ZF në Manëz-Sukth të ketë dy zona të ndara; një për grupin Manëz-Ishëm dhe një tjetër për Sukth-Katund i Ri. Megjithëse Sukthi është një bashki më e madhe në lidhje me popullsinë, disa nga fshatrat e Sukthit marrin shërbime në Manëz për shkak të vendndodhjes së saj qendrore dhe lidhjes.
- Disa fshatra të Katundit të Ri (p.sh. Rinia) janë ngushtësisht të lidhur me Durrësin për të gjithë shërbimet. Disa fshatra të Maminasit janë të lidhur më ngushtësisht me Manëzin se sa Shijakun.

- Fshatrat e Ishmit janë të lidhur me Bubqin (kryesisht fshatra tradicionale) për shkak edhe të një lidhjeje rrugore të përmirësuar.
- 2) Per Rrethin e Krujës:
- Tendencat demografike dhe ekonomike e vendosin qendrën e zonës funksionale në qytetin e Fushë Krujës ndërkohë që tradicionalisht dhe administrativisht (gjithashtu dhe për shkaqe historike) qyteti i Krujës mund të jetë qendra e ZF.
 - Komuna e Bubqit është e lidhur me Ishmin por gjithashtu (ekonomikisht) me bashkinë e Vorës në rajonin e Tiranës.
 - Komuna Nikël është pjesë e një zone funksionale me qendrën në Kamëz, rrethi i Tiranës.

Harta 3: Zonat Funksionale te Qarkut Durres propozuar nga studimi i dldp

Rezultatet e studimit të dldp (si dhe të studimit të “ShtetiWeb” për ndarjen e re administrative-territoriale) u konsultuan dhe u krahasuan nga nga grupi i ekspertëve të projektit STAR (mbështetur financiarisht nga qeveritë e Shteteve të Bashkuara të Amerikës, Suedisë, Zvicrës, Italisë dhe PNUD-it) për reformën territoriale në përputhje me metodologjinë e hartuar sipas kriterëve të miratuara nga Komisioni Parlamentar për Reformën Territoriale.

Propozimi i Ministrit të Çështjeve Vendore i bazuar në keto studime dhe konsultime mbi ndarjen territoriale keto dhe ndarja territoriale e Qarkut Durres sipas Ligjit nr. 115/2014 “Për ndarjen administrativo-territoriale të njësisë të qeverisjes vendore në Republikën e Shqipërisë” 31.07.2014 paraqiten në tabelën e mëposhtme:

Tabela 4: Ndarja territoriale e Qarkut Durres sipas RAT

		Propozimi i DLDP	Propozimi i Ministri të Çështjeve Vendore	Ligi nr. 115/2014
1	Rrethi	ZF Durrës, 2 njësi ekzistuese:	ZF Durres, qender bashkia	ZF Durres, qender qyteti

	Durres	• bashkia Durres • komuna Rrashbull	Durresin, 5 njesi ekzistuese: • Bashkia Durres • bashkia Sukth • komuna Ishem • komuna Katund i ri • komuna Rrashbull	Durres, 6 NJA • Durres • Sukth • Ishem • Katund i ri • Rrashbull • <u>Manez</u>
2		ZF Shijak, 4 njesi ekzistuese: • bashkia Shijak • komuna Xhafzotaj • komuna Gjepa • komuna Maminas	ZF Shijak, qender bashkia Shijak, 5 njesi ekzistuese: • bashkia Shijak, • <u>bashkia Manëz,</u> • komuna Xhafzotaj, • komuna Gjepalaj • komuna Maminas	ZF Shijak, qender qyteti Shijak, 4 NJA: • Shijak, • Maminas • Xhafzotaj • Gjepalaj
3		ZF Manëz, 4 njesi ekzistuese: • bashkia Manëz, • bashkia Sukth, • komuna Ishëm, • komuna Katund i ri		
4	Rrethi Kruje	ZF Kruje, qender bashkia Kruje, 6 njesi ekzistuese: • bashkia Krujë, • bashkia Fushë-Krujë, • komuna Thumanë, • komuna Nikël, • komuna Cudhi • komuna Bubq	ZF Kruje, qender bashkia Kruje, 6 njesi ekzistuese: • bashkia Krujë, • bashkia Fushë-Krujë, • komuna Thumanë, • komuna Nikël, • komuna Cudhi • komuna Bubq	ZF Kruje, qender qyteti Kruje, 6 NJA: • Krujë, • Fushë-Krujë • Thumanë, • Nikël, • Cudhi • Bubq

Burimi: Ligjit nr. 115/2014 “Për ndarjen administrativo-territoriale të njësive të qeverisjes vendore në Republikën e Shqipërisë” 31.07.2014

Siç vihet re, ndarja e miratuar me ligji bashkon dy Zona Funktionale te propozuar fillimisht nga studimi i dldp, tashme ne nje te vetme. Krahasuar me propozimin e qeverise, NJA Manez behet pjese e ZF Durres.

IV. EKONOMIA E BASHKISË SË RE DURRËS

IV.1. Profili ekonomik i zonës funksionale

Pas Tiranës, Durresi është zona e dytë ekonomike me e rendesishme në vend për nga aktiviteti ekonomik. Sipas të dhënave të Regjistrimit të Ndermarrjeve 2013, INSTAT, Qarku i Durrësit kishte në fund të vitit 2013 gjithsej 10,599 subjekte aktive të përqendruara në sektorët:

- prodhuesit e shërbimeve: 8,655 subjekte, duke përfqesuar 81.6 %;
- tregti: 4,304 subjekte, ose 35.9 %,
- prodhuesit e të mirave: 1,944 subjekte, ose 18.4 %.

Tabela 5: Sektorët me të rendesishëm ekonomike – Njesi Ekonomike (NjE) / NjA

	Industri Perpunuese			Tregtia me shumice / Pakice / Riparim etc			Transporti / Magazini			Akomodimi / Shërbimi Ushqimor			Administrimi Publik / Mbrojtja / etc			Mesa tarja te pune suar / NjE
	nr i NjE	% ref. total NjE	nr te pun esua r	nr i NjE	% ref. total NjE	nr te pun esua r	nr i NjE	% ref. total NjE	nr te pune suar	nr i NjE	% ref. total NjE	nr te pune suar	nr i NjE	% ref. total NjE	nr te pune suar	
Durres	403	9,2	7626	1 702	38,7	5 261	372	8,5	3 330	543	12,3	1 482	30	0,7	2 040	6
Ishëm	5	10,0	20	20	38,0	33	5	10,0	5	12	23,0	13	1	2,0	79	4
KiR	8	12,7	30	27	42,9	82	11	17,5	11	7	11,1	11	2	3,2	106	5
Manze	11	12,6	15	36	41,4	75	11	12,3	14	9	10,3	11	1	1,1	48	2
Rrashbull	41	12,2	381	148	44,2	263	25	7,5	42	66	19,7	155	2	0,6	63	3
Sukth	34	14,8	226	112	48,7	287	20	8,7	26	28	12,2	40	1	0,4	120	4
Total	502		8298	2 045		6 001	444		3 428	665		1 712	37		2 456	
Mesatare / sektor			16,53			2,93			7,72			2,57			66,38	

Burimi: tatimet, NjQV, llogaritjet e autoreve

Nga kjo tabelë mund të vëmë re që Tregtia me Shumice / Pakice / Riparim etj ka nr me të madh të NjE por me mesataren me të ulët të të punësuarve për njësi ekonomike. Nderkoha administrata publike ka nr me të lartë të të punësuarve për organizatë. Kjo duhet të merret parasysh gjatë amalgamimit dhe ristrukturimit të NjQV-ve si rezultat i reformës.

IV.1.1. Prezantimi i përgjithshëm i ekonomisë së ZF Durrës

Edhe pse me pozitë gjeografike të favorshme dhe me tradita të hershme turistike e tregtare, qarku Durrës ka një nivel varfërie më të lartë se sa mesatarja e vendit. Sipas LSMS-së të vitit 2012, qarku Durrës shënon një nivel varfërie prej 16,2%, me thellësi 3,3% dhe ashpërsi 1,1%,

ndërkohë që nivelet mesatare të këtyre treguesve në vend janë 14,3%, 2,9% dhe 1%. Kjo dukuri është pasojë e dallimeve të mëdha në zhvillim midis bashkive më të pasura dhe komunave tërësisht të pazhvilluara.

Mesatarja e të ardhurave për frymë në NJQV-të e qarkut Durrës është rreth 54 Euro në vitin 2011, krahasuar me 68 Euro në nivel vendi. E ardhura më e lartë për frymë rezulton në Krujë dhe Fushë Krujë (rreth 70 Euro/banor), ndërsa më e ulëta në Bubq (rreth 38 Euro/banor). Thuajse i njëjti trend vihet re edhe në shpërndarjen e shpenzimeve vendore për banor. Qarku ka një popullsi me etni homogjene, pa pakica etnike të konfiguruar qartë.

Tabela 6: Ndermarrjet aktive sipas sektoreve në Qarkun e Durrës

	Gjith sej	Prodhu esit e te mirave	Agrikult ure, pyje, peshkim	Indu stri	Ndert im	Prodhu esit e sherbi meve	Tre gti	Traspor t dhe magazi nim	Akomo dim dhe gastron omi	Informa cion dhe komuni kim	Sherbi me te tjera
Gjith sej	10599	1 944	209	1148	587	8655	4304	820	1660	166	1 705
Ne %	100	18.4	2	12.2	4.2	81.6	35.9	14.8	15.3	1.4	14.2

Burimi: INSTAT, Regjistri i ndermarrjeve 2013

IV.1.2. Numri, madhësia, përbërja dhe lista e ndërmarrjeve aktive në ZF Durrës

Numri i njesive ekonomike (NnjE) në qarkun e Durrës të lindura në 2013 është 1.088. Në 2013 rezultojnë 7.987 subjekte të regjistruar si persona fizike (ose 75.35 %) dhe 2.612 subjekte të regjistruar si persona juridike.

Përsa i përket pronësive, Qarku i Durrës numëron 10.075 subjekte shqiptare, 524 subjekte të përbashkëta (të huaja dhe shqiptare) dhe 321 subjekte të huaja. Pas qarkut të Tiranës, Qarku i Durrës ka dukshëm numrin më të lartë të përqendrimit të kompanive me pronësi të përbashkët. Në këtë pikeveshtim vihet re dominanca e qarte e bashkëpunimeve me kompani italiane dhe kosovare.

Tabela 7: Numri i NnjE të regjistruara në Qarkun Durrës me pronësi të përbashkët

Shtetet	Numri i njesive ekonomike
Italia	309
Greqia	30
Turqia	26
Kosova	61
Maqedonia	10
Gjermania	27
Sh B A	8

Mbretëria e Bashkuar	4
Austria	C
Republika Popullore e Kinës	5
Të tjera	43
Gjithsej	524

Burimi: INSTAT, Regjistri i ndermarrjeve 2013

Duke iu referuar te dhenave te INSTAT, vihet re se 89.5 % e ndermarrjeve jane njesi ekonomike te vogla qe punesojne 1-4 persona dhe vetem 1.4 % e njesive ekonomike punesojne mbi 50 persona.

Tabela 8: Numri i ndermarrjeve sipas numrit te te punesuarve ne Qarkun e Duresit

	Numri te punesuarve			
	1-4	5-9	10-49	50+
Numri i ndermarrjeve	9,485	505	461	151

Burimi: INSTAT, Regjistri i ndermarrjeve 2013

Sipas te dhenave nga Zyrtat e Tatim Taksave te NjA-ve te ZF Durres, si dhe te perlllogaritjeve te autoreve, per vitin fiskal 2013 ne ZF Durres rezultojne aktive rreth 5.168 subjekte te cilat punesojne 30.403 punonjes. Rreth 85% e subjekteve aktive te ZF zhvillojne veprimtarine e tyre ne qytetin e Durresit dhe pjesa tjeter ne pese NjA e tjera (duke vairuar nga 1-7 % per NjA). Ne NjA si Ishem dhe Katund i ri (ku rezultoj vetem 1%) vihet re gati jo-egzistenca e subjekteve aktive krahasuar me njesite e tjera simotra.

Vijon me poshte nje pershkrim i cdo njesie administrative nen kendvshtrimin e aktivitetit ekonomik.

Bashkia Durrës (para RAT)

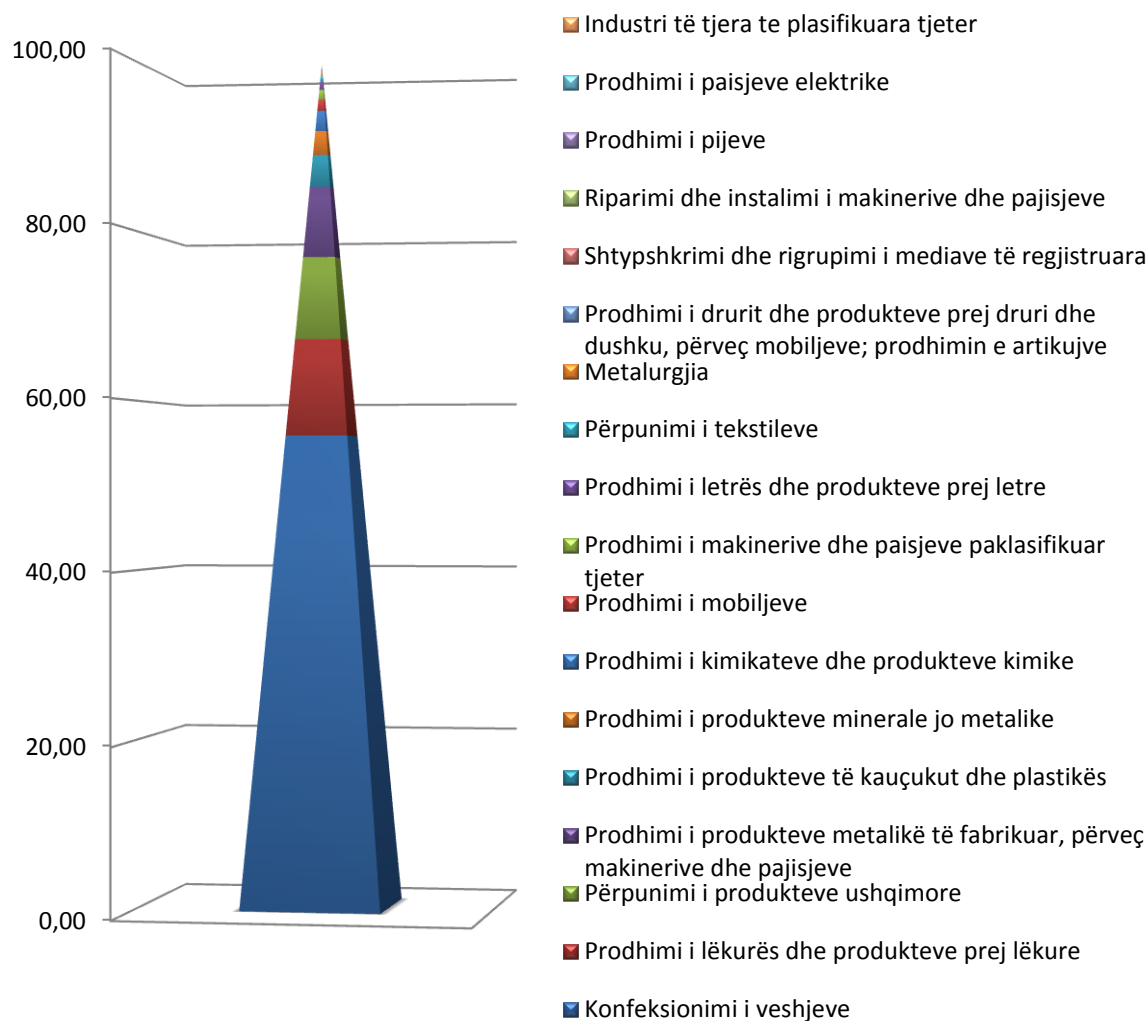
Ne dhjetor 2013, Qyteti i Durresit numeronte 4,401 subjekte ne te cilat punesohen 27,737 punonjes. Sektori ne te cilin jane te punesuar pjesa me e madhe e te punesuarve 7,626 persona (ose 27.5 % te numrit total te punonjesve te punesuar ne kete NjA) eshte *Industria Perpunuese* me rreth 403 subjekte. "*Tregtia me shumicë dhe me pakicë dhe riparimi i automjeteve dhe motocikletave*" eshte sektori i dyte i cili perfshin 1,702 subjekte (ose 38.7 % te numrit te pergjithshem te subjekteve te regjistruar ne kete NjA) dhe 5,261 punonjes (ose 19.0 % te punonjesve). Rreth 12.0 % te te punesuarve (ose 3.330 punonjes) ne NjA Durres merren me transport dhe magazinim ne 372 subjekte (ose 8.5 %) te ketill lloji.

Tabele 9: Ndermarrjet ne Bashkine / Njesia Administrative Durres me me teper se 150 punonjes

Hekurudha shqiptare	Transport mallrash, udhetaresh, ngarkim, shkarkim
Spitali Durres	Sherbim shendetsor.
Sh. a. Ujesjelles kanalizime Durres	Depozitimi, trajtimi dhe shperndarja e ujit
Kastrati	Tregtia me pakice e produkteve te tjera ne dyqane te specializuara
Universiteti "Aleksander Moisiu"	Mesimdhenie
Stella	Prodhim dhe tregtim i konfeksioneve si per vete ashtu edhe per trete, import eksport i prodhimeve in
Autoriteti portual durres	Aktivitete te lidhura me perpunimin e mallrave dhe pasagjereve
Ambra	Prodhim dhe tregtim konfeksione ne pergjithesi per burra, gra dhe femije, ne stofra ose sintetike,
Pespa & Albania alumin	Prodhim duralumini, import - eksport
Derrigal	Shoqëria ka si objekt ekskluziv aktivitetin e prodhimit të këpucëve e faqeve të këpucëve, që mund të
Confezione Mar	Prodhim veshjesh te ndryshme per te gjitha moshat, importim te lendes se pare te nevojshme dhe trege
Intimoda	Prodhim e tregtim veshjeper llogari te saj apo te treteve.import,eksport
Bashkia Durres	Sherbime
Alban Del	Prodhimin e kepuceve dhe produkteve te lekures,materialeve sintetike,materialeve baze si dhe te çdo
Calling Group	Ofrimi i shërbimeve telefonike për të tretë dhe për vete dhe në veçanti shitje telefonike, telemarke
Arus	Prodhim per llogari te vet ose per te tretet per kepuce te perfunduara ose pjese te tyre,canta,rripa
Coral	Aktivitet ne fushen e ndertimit, bar restorant, investitor,tregtim dhe zenie peshku.perpunim produkt
Eco market food	Veprimtari ne fushen e prodhimit,magazinit,e tregtimit te prodhimeve e ushqimeve blegtorale e bujq

Burimi: administatat tatimore, Sherbimi Kombetar i Punesimit, llogaritjet e autoreve

Graf. 1. Struktura ne % e te punesuarve ne industrine perpunuese sipas nen-degeve te saj – Bashkia Durres (para RAT)

Burimi. Tatimet, ShKP, INSTAT, Llogaritjet e Autoreve

Bashkia / Njësia Administrative Sukth

Ne NjA Sukth ushtrojnë aktivitetin e tyre rreth 230 subjekte. Dhe ne kete njesi sektori ne te cilin jane aktive pothuasje gjysma e subjekteve (112 subjekte ose 48.7 % e tyre) eshte *tregti me shumicë dhe me pakicë dhe riparimi i automjeteve dhe motocikletave*. 34 subjekte (ose 14.8%) i perkasin *industrise perpunuese* dhe punesojne 226 punonjes. Ne fushen e akomodimit dhe shërbimi ushqimor punojne 12.2 % te numrit te pergjithshem te subjekteve aktive ne kete njesi.

Harta 4. Bashkia / Njesia Administrative Sukth

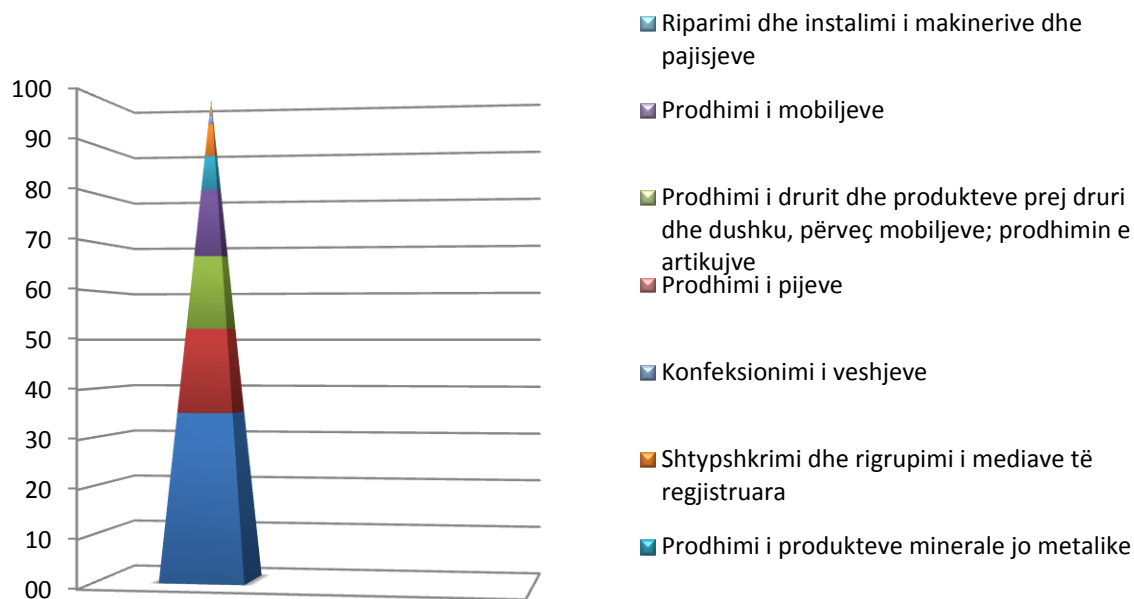

Tabela 10: Ndermarrjet kryesore ne Bashkine / Njesia Administrative Sukth

Kastrati sh.a	Krijimin, instalimin dhe venien ne shfrytezim te impianteve, stacioneve, reparteve, linjave per tregtimi
G. I. G.	Tregti kepucesh, prodhim veshje plastike te kembeve, qepje syprina, per vete dhe te trete, import-eksp
KAPPA - OIL	Import eksport, tregtim vajra lubrifikante.

Burimi: administatat tatimore, Sherbimi Kombetar i Punesimit, llogaritjet e autoreve

Graf. 2. Struktura e të punësuarve në industrinë përpunuese sipas nën-degëve të saj, në Komunën Sukth

Burimi. Tatimet, ShKP, INSTAT, Llogaritjet e Autoreve

Komuna / Njësia Administrative Ishëm

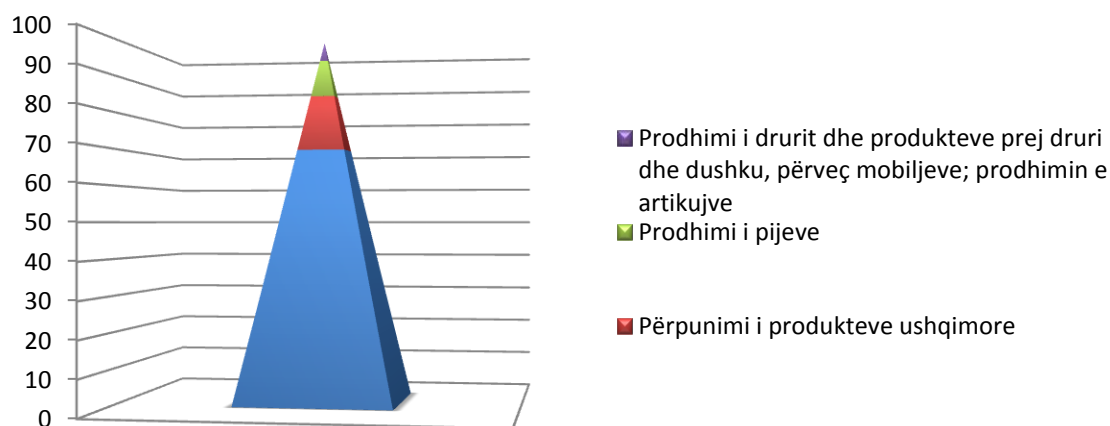
Ne NjA Ishëm, 40% e të punësuarve në shkallë njesie merren me *administrim publik dhe mbrojtje & sigurimi social i detyrueshem*. Nderkohe 17 % e të punësuarve (ose 33%) punojnë në sektorin *Tregtia me shumicë dhe me pakicë*. *Riparimi i automjeteve dhe motocikletave* përfaqësohet me 20 subjekte (ose 38 % të atyre që janë aktive në këtë njesi). Sektori i tretë që punëson numrin më të madh të të punësuarve në këtë NJA është *Shëndetësia dhe aktivitete të punës sociale* me 79 punonjës (ose 14 % të numrit të përgjithshëm).

Harta 5. Komuna / Njesia Administrative Ishem

burimi. Instatgis

Graf. 3. Struktura ne % e të punësuarve në industrinë përpunuese sipas nën-degëve të saj, në Komunën Ishëm

Burimi. Tatimet, ShKP, INSTAT, Llogaritjet e Autoreve

Tabela 11. Ndërmarrjet kryesore në Komunën / Njësia Administrative Ishëm

RROTULL-BETON	Prodhim dhe tregtim me shumice dhe pakice i betonit, prodhimet e tyre, tregtim i gelqeres, materiale ndertimi
ECO ALBA GROUP	Trajtimin, transportin, tregtimin, ndermjetsimin pa pengese, mbledhjen dhe tretjen e mbeturinave

Burimi: administatat tatimore, Sherbimi Kombetar i Punesimit, llogaritjet e autoreve

Komuna Katund i Ri

Ashtu si ne NJA Ishem dhe ne NJA Katund i ri sektori qe perfshin numrin me te madhe te te punesuarve eshte Administrimi publik dhe mbrojtja, Sigurimi social i detyrueshem. Prej 308 te punesuarve ne kete NJA 106 prej tyre (ose 34.4 %) perfshihen ne kete fushe. Ne sektorin "Tregtia me shumice dhe me pakice dhe riparimi i automjeteve dhe motocikletave" perfshihen 26.6 % te punonjesve (ose 82 punonjes) ne 27 njesi ekonomike (ose 42.9 % te numrit te pergjithshem te te subjekteve te regjistruara ne kete NJA.

Harta 6. Komuna / Njesia Administrative Katundi i Ri

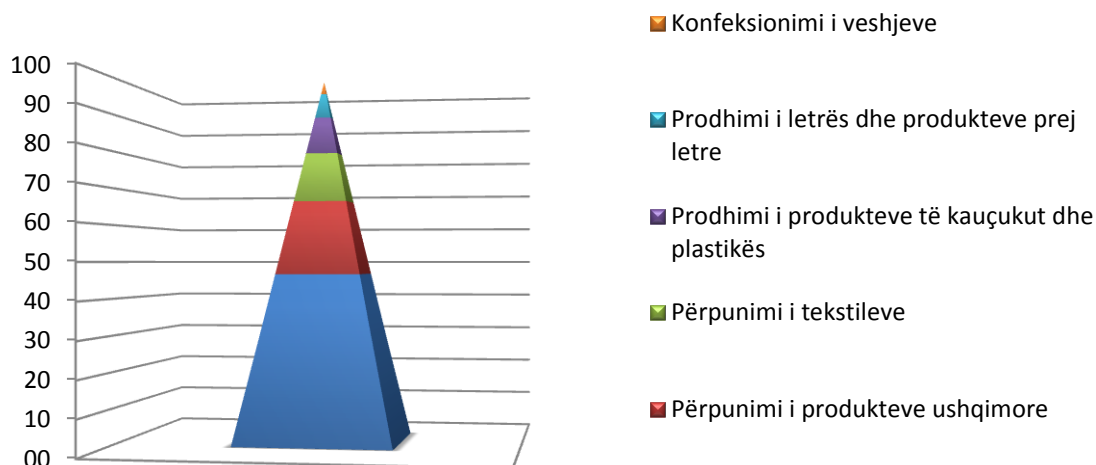
Karakteristike per KiR eshte volumi i te ardhurave komunale nga taksa mbi token ne menyre preponderante nga ndermarrjet e depozitimit dhe te tregetimit te hidrokarbureve te vendosura ne zonen e Porto Romanos (brenda kufirit te KiR). Ketu mund te permednim Kastrati ShA, Romano Port ShA, INter Gaz ShA, EuroPetrol Durres Albania - Elda ShA, Prima Gaz ShA, Genklaudis ShA, etc.

Tabela 12: Ndërmarrjet kryesore në Komunën / Njesia Administrative Katund i Ri

Diambe	Tregtia me pakice ne dyqane jo te specializuara ku kryesisht shitet ushqimi, pijet dhe duhani, etj
Qendra shendetsore Katundi i Ri	Sherbim shendetsor paresor.
Vellezerit Elezi Arusha e ndertimit	Ndertim.
Sadiku Company 2011	Prodhimi dhe montimi i konstruksioneve metalike dhe te tjera. Projektme dhe punime elektrike, hidraulike, etj

Burimi: administatat tatimore, Sherbimi Kombetar i Punesimit, llogaritjet e autoreve

Graf. 4. Struktura ne % e të punësuarve në industrinë përpunuese sipas nën-degëve të saj, në Komunën Katund i Ri

Burimi. Tatimet, ShKP, INSTAT, Llogaritjet e Autoreve

Komuna / Njësia Administrative Rrashbull

Edhe pse me një diferencë të madhe, NJA Rrashbull zë vendin e dytë pas NJA Durrës, për sa i përket numrit të subjekteve (7% të numrit të përgjithshëm) dhe të punësuarve (4% të numrit të përgjithshëm) të regjistruar. Nderkohe, popullsia e komunes është rritur nga 11,000 në 1991, në 28,000 banorë në 2011.

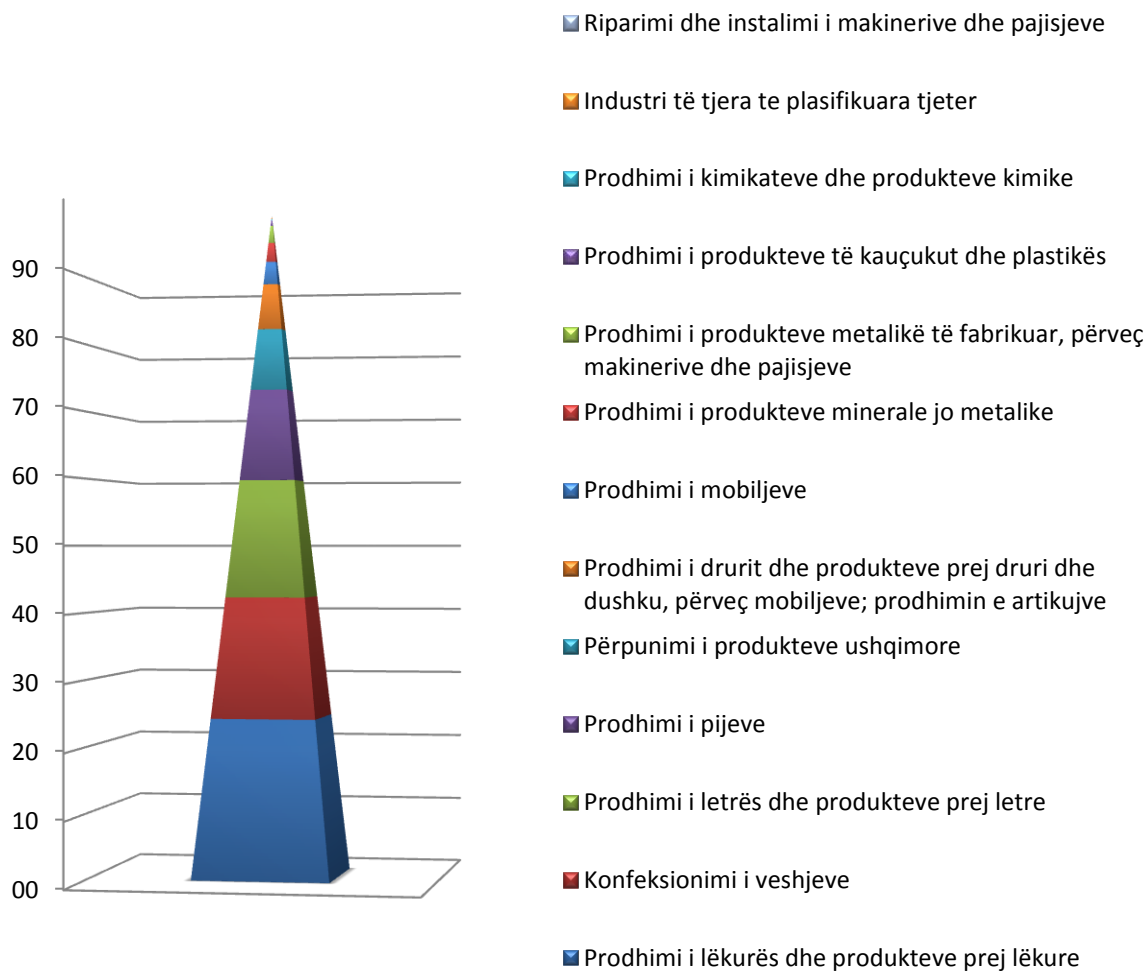
Harta 7. Komuna / Njësia Administrative Rrashbull

Në Dhjetor 2013, në territorin e NJA Rrashbull (NJA Durrës) zhvillonin aktivitetin e tyre 335 subjekte me rreth 1.442 punonjës. Pjesa më e madhe e subjekteve 44.2 % janë në sektorin *Tregtia me shumicë dhe me pakicë; Riparimi i automjeteve dhe motocikletave* dhe mbulojnë rreth 23.0 % të punësuarve. Nderkohe, 33.4 % (ose 381 punonjës) e numrit të përgjithshëm të punësuarve në këtë NJA, janë aktive në *Industri përpunuese*, të përfaqësuara me 41 njësi ekonomike (ose 12.2 % të

subjekteve aktive ne njesi). Sektori i trete per nga numri i te punesuarve eshte *Akomodimi dhe shërbimi ushqimor* me 13.6 % te te punesuarve (ose 155 subjekteve) ne 66 subjekte (ose 19.7 % te numrit total).

Graf. 5. Struktura ne % e të punësuarve në industrinë përpunuese sipas nën-degëve të saj, në Komunën Rrashbull

Burimi. Tatimet, ShKP, INSTAT, Llogaritjet e Autoreve

Tabela 13: Ndermarrjet kryesore ne Komunen / Njesia Administrative Rrashbull

ME-2008-import-export	Import-Eksport, qepje dhe prodhime te ndryshme lekure me material porositesi etj.
Unieuro shpk	Import-eksport, tregetimi me shumice e pakice te artikujve te ndryshem, prodhim e tregetim konfeksionesh
Premier system	Import-eksport, prodhim, tregetim me shumice e pakice te mallrave te ndryshem; spedicion; veprimtari transporti, etj

Alpen pulito	Sherbim higjeno-sanitare (larje fasadash, dyshemesh, ambjente tregtare, publike jo publike, industrial
Kantina e pijeve Skenderbeg	Prodhimi i pijeve alkoolike te distiluara

Burimi: administatat tatimore, Sherbimi Kombetar i Punesimit, llogaritjet e autoreve

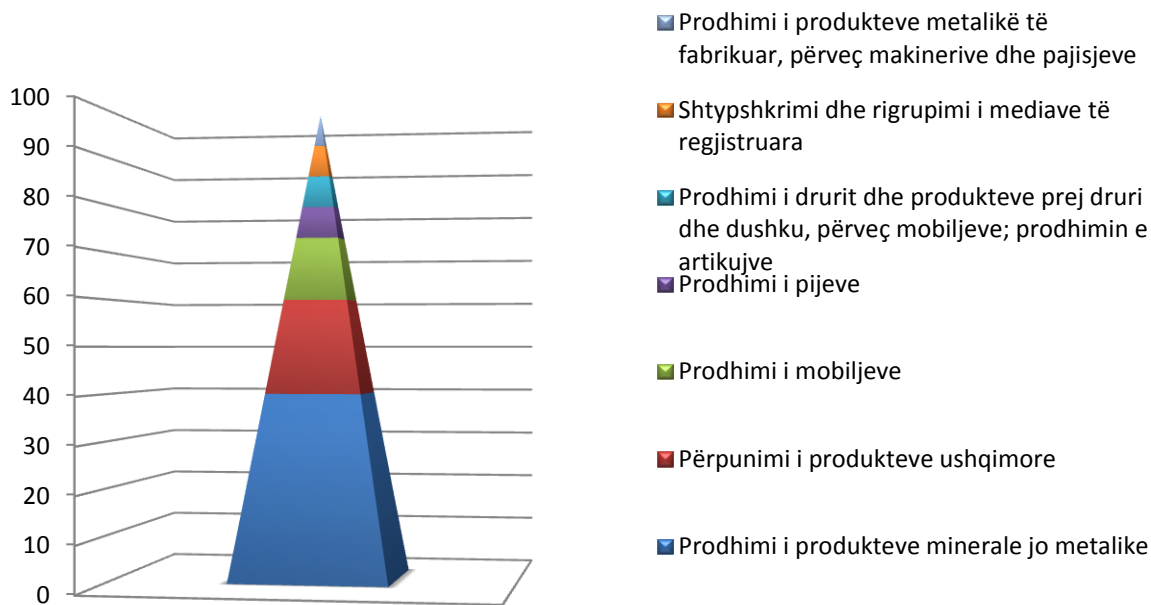
Bashkia / Njësia Administrative Manëz

Gjithsej 87 subjekte me 210 punonjes ishin aktive ne NJA Manez ne Dhjetor 2013. Edhe ne kete NJA *Tregtia me shumicë dhe me pakicë; Riparimi i automjeteve dhe motocikletave* eshte sektori qe puneson pjesen me te madhe te punesuarve 35.7% (ose 75 punonjes) ne 36 njesi ekonomike qe perfaqesojne 41.4 % te numrit total te subjekteve aktive ne kete NJA. *Administrimi publik dhe mbrojtja; Sigurimi social i detyrueshëm* numeron 48 te punesuar (ose 22.9%). *Shëndetësia dhe aktivitetet të punës sociale* kane 28 te punesuar (ose 13.3%) ne te shperndare ne kater ndermarrje.

Harta 8. Bashkia / Njësia Administrative Manëz

Graf. 6. Struktura ne % e të punësuarve në industrinë përpunuese sipas nëndegëve të saj, në Komunën Manëz

Burimi. Tatimet, ShKP, INSTAT, Llogaritjet e Autoreve

Tabela 14: Ndermarrjet kryesore ne Bashkine / Njesia Administrative Manez

M2R	Prodhim dhe tregtim produktesh prej materialesh te ndryshme. Perfshiere prej materialesh metalike, etj
KURTI UNIBLLOK	Import-eksportin e teknologjive te ndryshme te ndertimit te paisjeve dhe pjeseve te kembimit per to, etj

Burimi: administatat tatimore, Sherbimi Kombetar i Punesimit, llogaritjet e autoreve

IV.1.3. Investimet në ZF Durrës

ZF Durres kane qene historikisht nje nga perfitueset kryesore te fondeve te qeverise qendrore dhe/apo donatoreve. Megjithate nje veshtrim me i vemendshem ne shperndarjen e projekteve dhe rrjedhimish te fondeve tregon nje perqendrim te tyre ne Bashkine Durres.

Investime publike - Fondi Shqiptar i Zhvillimit. Gjate peridhes 1993 – 2010, qarku i Durresit eshte mbeshtetur nga Fondit Shqiptar te Zhvillimit (FSHZH) me 90 projekte me nje vlere totale prej 1,87 Mld ALL, nga te cilat 36% ujesjelles / kanalizime dhe 47% ne rruge, si me poshte:

Tabela 15: Projektet e mbeshtetura nga FSHZH per vitin 2013 - 2014 ne Qarkun Durres

Qarku Durres						
1	B. Durres	Rruga paralel me murin rrethues te portit	327,510,302	239,987,904	8%	
2	B. Durres	Rikualifikim i sheshit "Iliria"	165,484,000	155,752,642	13%	

3	B. Durres	Realizimi i korsive te bicikletave, gjelberimit dhe ndricimit ne rrugen Pavaresia	204,528,312	201,483,642	33%	
4	Bashkia Fushe Kruje	Rikonstruksion i rruges se Durrësit, Fushe Kruje	134,044,874	105,634,674	16%	
5	Bashkia Durres	Rikonstruksioni I mbikalimeve ne Plepa dhe te Ura e Dajlanit	137,000,000	0	3%	
6	Bashkia Durres	Rikualifikim i nyjeve hyrese te qytetit te Durrësit, etj.	67,304,912			
7	Bashkia Krujë	Rruga "Kalaja", Krujë, Sistemimi dhe ndricim i rrugës së malit të Krujës	16,094,040	0	2%	
8	Bashkia Durrës	Rikonstruksioni i rruges Ere Pranvere	50,343,125			Miratuar ne vendimin 16, 10/10/2014
9	Bashkia Durrës	Rikonstruksioni i rruges Sulejman Pitarka	37,743,174			Miratuar ne vendimin 16 , 10/10/2014
10	Bashkia Durrës	Rikonstruksioni I rruges Porto Roman	50,182,409			Miratuar ne vendimin 16 , 10/10/2014
11	Bashkia Durrës	Rikonstruksioni i rruges Pelumbari	8,197,273			Miratuar ne vendimin 16 10/10/2014
12	Bashkia Durrës	Rikonstruksioni i rruges Durres Ndershekuj	10,640,546			Miratuar ne vendimin 16 , 10/10/2014
13	Bashkia Durrës	Rikonstruksioni I rruges Tasim Kellici	50,182,409			Miratuar ne vendimin 16 , 10/10/2014
14	Bashkia Durrës	Rikonstruksioni i rruges Juba	50,547,553			Miratuar ne vendimin 16 , 10/10/2014
15	Bashkia Durrës	Rikonstruksioni i rruges Jezerca	50,394,370			Miratuar ne vendimin 16 , 10/10/2014
16	Bashkia Durrës	Rikonstruksioni i rruges Rinia Durresake	48,105,455			Miratuar ne vendimin 16 , 10/10/2014
17	Bashkia Durrës	Rikonstruksioni i rruges Bajram Curri	43,661,461			Miratuar ne vendimin 16 , 10/10/2014
Totali i Qarkut Durres			1,451,964,215	702,858,862		

Burimi. Fondi Shqiptar i Zhvillimit

Siç shihet, pjesa me e madhe e projekteve eshte gjeneruar nga Bashkia Durres, e cila ka qene dhe perfituesja kryesore. Si pasoje, bashkimi i pese njesive te tjera me kete Bashki, projekttohet tu jape mundesine njesive te amalgamuara te perfitojne nga pervoja dhe ekspertiza e Bashkise Durres per te pergatitur projekte dhe per ti vene ne jete ato.

Tabela 16: Projektet e mbeshtetura nga FShZH programi "Rrugët Dytësore dhe Lokale" per vitin 2013 ne Qarkun Durres

Nr.	Projekti	Financuesi
1.	Asfaltimi i rrugës " Shetaj - Kisha e Skenderbeut" (4.5 km)	IDA SLRP & GoA (SLRP)

2.	Rikonstruksioni i rrugës " Shijak -Gjepale" (6.3 km)	OFID (OPEC) II (SLRP)
3.	Rikonstruksioni i rrugës " Thumane -Lac " (10.54 km)	OFID (OPEC) II (SLRP)
4.	Rikonstruksioni i rrugës "Shijak -Maminas" (5 km)	CEB (SLRP)
5.	Rikonstruksioni i rrugës "Bubq - Ishem" (13.4 Km)	CEB (SLRP)
6.	Rikonstruksioni i rrugës "Xhafzotaj - Bregdet"	BE / IPA 2008
7.	Rikonstruksioni i rrugës " Armath -Hamallaj -Hidrovor " (5.1 km)	EBRD & EIB(SLRP)
8.	Rikonstruksioni i rrugëve " Shen Vlash -Kryqezimi Fllake , 3.5 km" dhe Kryqezimi Fllake - Katund i Ri, 9.3 km"	EBRD & EIB(SLRP)
9.	Rikonstruksioni i rrugës " Fushe Kruje -By pass" (2.8 km)	EBRD & EIB(SLRP)
10.	Rikonstruksioni i rrugës "Kruje -Qafshtame" (18.11 km)	EBRD & EIB(SLRP)

Burimi: Raporti Vjetori 2013, FSHZH

Investime Publike - Fondi Shqiptar i Rajoneve (FSHR). Po ashtu Durresi eshte mbeshetur dhe nga FShZh. Bashkimi i procedurave te disbursimit dhe te kontraktimit te FShZh dhe FShR i arritur ne fund te viti 2014 ne Ligjin e Buxhetit 2015, do ti perqendroje investimet publike ne Bashkite e reja si dhe te rrise eficiencen e fondeve qendrore. Projektet e mbeshetura nga FZhR ne periudhen 2008 – 2012 jane si me poshte:

Tabela 17: Projektet e mbeshetura nga Fondi Shqiptar i Rajoneve (FSHR) ne FA Durres

Perfituesi	PROJEKTI	Vlera e kontrates (ALL)
Viti 2012		
Sh.A.Uj.Durres	"Furnizimi me uje te pijshem i fshatit Shenavlash (Linja Autostrate - fshati Shenavlash)	20 603 413
Sh.A.Uj.Durres	Sistemi i ujrave te ndotura Lagje nr. 14, Shkozet	19 382 958
Sh.A.Uj.Durres	Shtrim linje te re ujesjellesi Rashbull, zona prane shkolles Shkallnur	18 607 256
Sh.A.Uj.Durres	Permiresimi i furnizimit me uje zona Spitalle Porto - Romano	38 345 926
Viti 2010-2011		
Durres, Sha.a Ujesjelles	Permiresimi i furnizimit me uje te Lagjes 14, zona e Nishtulles, Durres	49 865 000
Viti 2008-2009		
Bashkia Manez, Durres	Permiresimi i furnizimit me uje, fshati Shkalle	35 483 000
Komuna Rrashbull, Durres	Pus shpime studimor ne fshatin Shenavlash	2 575 000
Komuna Ishem, Durres	Rikonstruksion i ujesjellesit te fshatrave Lalez, Bize, Draç, Shete dhe Rrotull	33 230 000
Komuna Katund i Ri, Durres	Rikonstruksion, zevendesim i tubacionit DN 250 mm per furnizimin me uje te fshatrave Qerret, Bisht Kamez, Fllake, Adriatik, Rinia	19 062 000
Bashkia Manez, Durres	Permiresimi i furnizimit me uje, fshati Kuçok	7 928 000

Burimi: Fondi Shqiptar i Rajoneve

Investime Publike – Bashkia (e vjetër) Durrës. Ne lidhje me investimet brendshme dhe të huaja vlejne te permenden projektet strategjike te Bashkise Durrës per periudhen 2014 – 2018, te cilat jane:

- “*Të bësh biznes*”, ka për qëllim rritjen e aftësive konkurruese dhe investimeve private në territorin e Bashkisë Durrës. Konsiston në uljen e kostove dhe kohës së kërkuar për zbatimin e procedurave administrative që lidhen me bizneset, përmirësimin e kapacitetve të organeve qeverisëse lokale për të menaxhuar të gjitha procedurat administrative.
- “*e-government*” është një projekt që ka përfshirë sektorin publik dhe privat në qytetin e Durrësit. Konsiston në ndërtimin dhe menaxhimin e sistemit të kontabilitetit në krijimin e një sistemi të menaxhimit të taksave vendore dhe përmirësimin e një shërbimi nga këndvështrimi qytetar në një “One-Stop-Shop”.
- *Zona Industriale*. Mbështetje dhe vendosje e parkut industrial me infrastrukturën dhe shërbimet e duhura të cilat të kenë të bëjnë me industrinë e lehtë dhe fason dhe jo me industri te cilat çënojnë progresin turistik të qytetit, si orientim kryesor ekonomik i tij.
- *Platforma e Integritetit të Qytetit me Portin*. Bashkia Durrës do të inkurajojë një integrim midis qytetit dhe portit nëpërmjet përmirësimit të qeverisjes dhe implementimit të ndërhyrjeve fizike dhe manaxhimit.
- *MARINA*, promotor i zhvillimit lokal. Duke iu referuar një zhvillimi të qëndrueshëm të Marinës në Mesdhe, ajo ka një ndikim kryesor për zhvillimin lokal dhe rajonal dhe ka përgjegjësinë për krijimin e një modeli të suksesshëm dhe të qëndrueshëm. MARINA ka një ndikim shumë të madh në ekonominë e lokalitetit dhe të banorëve të tij. Lundrimi europian është i organizuar si një komunitet, dhe Marina Durrës do të jetë pjesë e turizmit ndërkombëtar detar.
- *Koordinimi me autoritetet portuale*. Ngritja e një tablele permanente pajtimi midis autoriteteve portuale, institucionet administrative të hapura ndaj pjesëmarrjes publike për të zhvilluar dhe konsoliduar një qeverisje më të mirë mbi marrëdhënien qytet – port.
- *Zhvillimi i Zoneës së Shkozetit*. Promovim i një zhvillimi të integruar të paisjeve dhe shërbimeve që lidhen me funksionet e logjistikës dhe transportit.
- *Mbështetje Ndërrmarrjeve të Vogla e të Mesme (NVM)*. Mbështetje dhe vendosje e NVM-ve nëpërmjet masave të asistencës teknike (qendra trajnimi, facilitete, teknologji informacioni, inkubatorë biznesi)
- *Hapësira tregtare*. Sigurim i tregjeve si dhe zonave për qendra tregëtare dhe biznesi.
- *Teknologjia e informacionit në shërbim të biznesit*. Zhvillim i teknologjisë së informacionit. Krijimi i infrastrukturës së nevojshme për shtrirjen e rrjetit telefonik dhe informatik nga operatorët e ndryshëm.
- *Inkubatorët e biznesit*. Brënda Parkut Industrial dhe zonës së Shkozetit do të zhvillohen inkubatorët e bizneseve në bashkpunim me Universitetin e Durrësit.
- *Integrimi i zonës industriale me atë urbane*. Promovim i integritetit fizik dhe funksional midis vendbanimeve ekzistuese rezidenciale informale dhe parkut të ri industrial;
- “*Biblioteka e re e qytetit*”. Ajo do të funksionojë si një qendër multifunksionale, me kinema, bibliotekë dhe qendra të formimit profesional . Kjo bibliotekë do të shërbejë si një qendër e rëndësishme kulturore e qytetit

Investime Publike – Ndermarrjet Publike

Qeveria është duke realizuar projektin e detajuar të **linjës hekurudhore Tiranë-Rinas-Durrës** përfshirë dhe aeroportin e Rinasit. Prioritare është lidhja me një shërbim cilësor dhe një

shpejtësie shumë më të lartë së aktualja ne segmentin Tiranës-Rinasit dhe Durrësit për pasagjerë, dhe për mallra. Një zhvillim tjetër është rivitalizimi i linjës Durrës-Mali i Zi duke e rritur cilësinë e saj, si dhe realizimi i lidhjes me Maqedoninë. Sigurisht që ka edhe projekte të tjera të rëndësishme për sa i takon lidhjes së zonave ekonomike të cilat përpunonjë volume të larta sic janë zonat e hidrokarbureve (ku Porto Romano merr një rëndësi të vecante).

Projekti i Investimit ne Sektorin e Ujit (EUR 65.5 MiO) që sapo është nenshkruar, ka si objektiv përmirësimin e cilësisë së shërbimit në fushën e ujësjellësit dhe kanalizimeve të Ndërmarrjes së Ujësjellës-Kanalizimeve Durrës (NUKD) si dhe përmirësimin e performancës financiare. Komponentet kryesore janë Furnizimin me Ujë, Rrjeti i Kanalizimeve dhe Zhvillimi Institucional i Ndermarrjes së ujësjellës kanalizimeve.

Investime private – sektori i ndërtimit

Gjatë vitit 2013 me numrin më të lartë të lejeve të ndërtimit të lëshuara nga organet e qeverisjes vendore ka qenë Durrësi me 25% të totalit ose 91 leje të lëshuara. Por sipas të dhënave nga Shoqata e Ndërtuesve, vetëm zona e Plazhit, që numëron mbi 2,000 apartamente të pashitura. Në këtë zonë ka pasur një investim të pamenduar dhe shumë agresiv në ndërtimin e apartamenteve. Sot nuk po shesin investitorët në këtë zonë, por blerësit e parë i kanë nxjerrë në shitje apartamentet e tyre, shumica prej të cilëve emigrantë që kishin investuar kohë më parë për blerjen e një shtëpie të dytë dhe që tashmë e shohin si jo efektive këtë banesë.

IV.2. Tregu i punës, punësimi, shkalla e papunësisë

Ne fund të 2013 ne gjashtë njesite e ZF të Durrësit figuronin të punësuar rreth 35,000 persona, nga të cilët rreth 4/5 vetëm në Bashinë Durrës. Me poshtë rrëdhitej Rrëshbulli me 5,7% dhe në fund mberrin Ishmi me 0,6%.

Persa i përket sektorit publik (duke llogaritur vetëm administratën dhe pa përfshirë ndërmarrjet shtetërore publike), figuronin rreth 6100 persona, ose 20% e të gjithë punësuarve. Tabela e mëposhtme jep një vështrim të përbledhur të shpërndarjes së punonjësve të administratës në secilën nga njesitë.

Tab 18. Shpërndarja e punonjësve të administratës për Njesi Administrative

Kategoria / NjA	Bashkia Durrës	Ishëm	KiR	Manez	Rrëshbull	Sukth	Total
Administrata Publike (Shërbime administrative dhe mbështetëse / Administrimi publik dhe mbrojtja; Sigurimi social i detyrueshëm / Arsimi / Shëndetësia dhe aktivitete të punës sociale)	5 575	118	137	77	100	157	6 164
Ne % të totalit të ZF Durrës	90,44%	1,91%	2,22%	1,25%	1,62%	2,55%	100,00%

Burimi. Tatimet, NjQV dhe llogaritjet e autoreve

IV.2.1. Arsimi, punësimi dhe nevojat e biznesit për kualifikime

Shkalla e nivelit arsimor në NjA të ZF Durrës është mjaft domethënëse. Edhe pse Bashkia Durrës ka përqindjen më të ulët të nivelit arsimor të perfundur për nivelin fillor dhe 8 (ose 9) vjeçar me 42,45%, ajo ka ndjeshëm më të lartën për arsimin e mesëm - 38,8%. Për nivelin universitar dhe pasuniversitar Bashkia e Durrësit paraqet shifra më të larta se NJQ e tjera të ZF. Mund të mendohet që anomalia e nivelit fillor, ndikohet nga popullatat e varfra të Zonës së Kenetës.

Tabela 19: Niveli i arsimimit për NJQV

Treguesi (në %) / Njesia Vendore	Durrës	KiR	Rrashbull	Sukth	Ishëm	Manez
Niveli Arsimor i perfunduar: Fillor dhe 8 ose 9 vjeçar	42,45	69,82	64,63	71,32	72,09	67,48
Niveli Arsimor i perfunduar: i mesëm	38,8	22,5	26,7	21,3	18,2	23,7
Niveli Arsimor i perfunduar: universitar dhe pasuniversitar	15,4	3,2	5,3	3	3,3	4
Shkalla e analfabetizimit	1,8	2,8	2,2	2,5	4,6	3,3

Burimi: Instatgis, Llogaritjet e autoreve

Përsa i përket ndikimit të arsimimit në punësim, është interesante të vihet re fakti që ndërsa në bashkinë urbane të Durrësit shifra arrijnë në 45,4% për nivelin e mesëm profesional, ai zbritet në më pak se një të tretën në bashkitë dhe komunat më pak të urbanizuara dhe më pak industriale dhe shërbime. Nderkohe shkalla e punësimit për nivelin arsimor fillor dhe 8 (ose 9) vjeçar është në përpjestim të drejtë me shkallën e industrializimit dhe të koncentrimin të ndërmarrjeve për NjA.

Tabela 20: Punësimi sipas nivelit arsimor

Treguesi (në %) / Njesi Vendor	Durrës	KiR	Rrashbull	Sukth	Ishëm	Manez
Punësimi sipas nivelit arsimor: fillor dhe 8/9 vjeçar	27,49	60,68	55,17	62,63	53,02	60,13
Punësimi sipas nivelit arsimor: të mesëm dhe profesional	45,4	31,98	34,79	29,78	31,43	31,64
Punësimi sipas nivelit arsimor: universitar	26,6	6,2	9,7	6,4	14,5	7,8

Burimi: Instatgis, Llogaritjet e autoreve

Përqendrimi në Bashkinë e Durrësit të institucioneve dhe agjencive të decentralizuara (përfshirë dhe shëndetësit) dhe me funksion rajonal, si dhe të një sërë institucioneve të arsimit të mesëm dhe lartë, kontribuon në shkallën relativisht të lartë të punësimit të të diplomuarve nga universiteti.

Tabela 21: Shpërndarja e Institucioneve të Arsimit & Shëndetësisë

Njesia Vendore	Shkolla të mesme (numër)	Qendra Shëndetësore dhe ambulanca (numër)
3	16	17

Durrës	21	12
Manëz	1	9
Ishëm	1	12
Katund i Ri	1	9
Sukth	1	7
Rashbull	4	9

Lidhja mes nivelit të arsimimit dhe shkallës së punësimit për sektor, konfirmohet dhe nga shpërndarja e metejshme e shkallës së punësimit për sektor të aktivitetit. Edhe pse shërbimet ofrojnë përqindjen më të madhe të punësimit (me Bashkinë Durrës që mban rekordin prej 68,46%) vëmë re që bujqësia ofron shumicën e vendeve të punës për Sukthin, Ishmin dhe deri në gjysmën e vendeve të punës si në rastin e Bashkisë Manëz).

Tabela 22. Shkalla e punësimit sipas degës së ekonomisë dhe NjQV

Treguesi (në %) / Njësia Vendor	Durrës	KiR	Rashbull	Sukth	Ishëm	Manëz
Punësimi sipas degëve të ekonomisë: bujqësi	2,5	23,4	20,9	26,3	31,6	53,5
Punësimi sipas degëve të ekonomisë: industri	29	24,8	35	26,8	17,1	16
Punësimi sipas degëve të ekonomisë: shërbime	68,46	51,85	44,11	46,84	51,3	30,51

Burimi: Instatgjis, Llogaritjet e autoreve

Në 2014, Drejtoria Rajonale e Punësimit Durrës ka shpallur 4,329 oferta punësimi ku mbizoterojnë ofertat në sektoret e industrisë përpunuese dhe shërbimeve. Është shumë interesante të nënvizohet fakti që për 1,809 oferta vendesh pune në sektorin e shërbimeve (kryesisht në call centers dhe industria e përpunimit me mall porositës – facon) nuk ka pasur kandidatë të përshtatshëm.

Qytetit të Durrësit i drejtohen çdo ditë 3,375 të punësuar ose 87.93 % e numrit të përgjithshëm të të punësuarve të pesë NJA-te e që levizin çdo ditë drejt qendrës së punës. Njëkohësisht, vihet re se përqendrimi më i madh i të punësuarve të cilëve nuk ju duhet të udhëtojnë për të shkuar në punë është në qytetin e Durrësit. Mbi 90% e të punësuarve të këtij qyteti punojnë në qytetin ku banojnë.

Sic duket dhe nga ofertat e publikuara nga Shërbimi i Punësimit, numri më i madh i vendeve të punës janë në aktivitetet facon, kryesisht konfeksione dhe qepje kepuçesh. Por dhe këtu vihet re që një sasi e madhe e vendeve të ofruara nuk arrihet të plotësohet.

Tabela 23. Vendet e lira të punës të shpalluar dhe të plotësuara

Aktivitetet kryesore	Nr. Vendeve të lira	V. lira të plotësuara
Konfeksione	1310	750
Qepje faqe këpuçesh	1179	731
Ind. Të tjera përpunuese	764	461
Shërbime	2080	1309
Gjithsej	5333	3251

Burimi: Drejtoria Rajonale e Shërbimit Kombëtar të Punësimit; llogaritjet e autoreve

Nder arsyt kryesore te permendura per mos-plotesimin e vendeve vakante jane: a) kriteri i moshës e vështirëson ndërmjetësimin për punëkërkuarët e papunë mbi 45 vjeç; b) mungesa e arsimimit adekuat; dhe c) mungesa e njohurive dhe përvijës për një profesion të caktuar.

Nga muaji dhjetor i vitit 2013 kurset e formimit në Qendrën e Formimit Profesional Publik (QFPP) ofrohen pa pagese dhe në vitin 2014 ka patur një rritje të numrit të punëkërkuarëve që ndjekin kurset e formimit profesional. Poashtu gjatë 2014 në QFPP janë hapur dhe kurse të reja profesionale si: elektroaut, instalues dhe riparues i paneleve fotovoltaike, riparues i pajisjeve elektronike, riparues elektronik për kompjutera, hidroizolim, patinim bojatisje, kopshtari – luleshtari, tapicier, peshkim, përpunim druri, turizëm familjar, asistencë sociale, kujdestar i kujdesit për të moshuar, i kujdesit në shtëpi, i kujdesit për personat me aftësi të kufizuara, sipërmarrës të biznesit të vogël dhe arkëtar zyre. Tabela e mëposhtme jep një ide mbi mundësitë për kualifikim që u japin të papunëve që janë regjistruar në zyrën e punësimit (nuk llogariten këtu kurset që ofrojnë shkollat e mirëfillta profesionale).

Tabela 24. Kurset e ofruara nga QFPP në 2014 dhe numri i të papunëve që e kanë ndjekur

Titulli i kursit	Nr. i pjesëmarrësve	Lloji i kursit	Nr. i pjesëmarrësve
Sekretari	42	Panel.dielor	32
Rrobaqepesi	50	Kuzhinë	129
Inst. elektrike	67	Kujdestar fëmijësh	8
Elektroshtëpiake	31	Shërbim Automobilash	43
Hidraulik	59	Rip. Makina qepëse	34
Banakier	32	Sipërmarrës B. Vogël	27
Kamarier	24	Teknik kompjuteri	22
Estetike	31	Arkëtar zyre	17
Kozmetikë	109	Saldaturë	18
Turizëm familjar	7	Riparim kondicioner	4
Punëtor duro- alumini	10	Ndërtimtari	4
Recepionist hoteli	10	Asistent social	22

IV.2.2. Konsultimi në terren me 66 ndërmarrje të Qarkut Durrës: të dhëna mbi të punësuarit

Për të plotësuar të dhënat e marra gjatë intervistave me zyrën e punës, gjatë periudhës Nëntor – Dhjetor 2014, CDI ndërmorri një vërtetim në 66 ndërmarrje të regjistruara në Qarkun e Durrësit. Qëllimi ishte për të konturuar tiparet kryesore të lidhjes me aktorët ekonomikë dhe

popullsise ne kete qark, qe dominohet ne menyre te pakontestueshme nga Qyteti i Durrësit. Disa nga te dhenat kryesore jane shtjelluar me poshte:

Se pari, rreth dy te tretat e punonjesve ne ndermarrjet e pyetura jetojne ne te njejten NjQV ku ndodhet ndermarrja. Ketu rezultatet jane percaktuar qartesisht nga Bashkia e Durrësit.

Tab 25. Ku banojnë shumica e punëtorëve të ndërmarrjes suaj (më shumë se 2/3) ?				
		Numër	Përqindje ndaj totalit	Përqindje ndaj të përgjigurve
Valid	brenda qytetit / komunës	43	65,2	72,9
	brenda rrethit	16	24,2	27,1
	Total	59	89,4	100,0
Missing	System	7	10,6	
Total		66	100,0	

Burimi: vërtetimi i CDI ne 66 ndermarrje te Qarkut te Durrësit

Se dyti, rrethi i kontakteve zgjerohet qartesisht ne lidhje me origjinen e klienteve / bleresve. Ne kete konfigurim, NjA humb rendesine e saj ne favor te Rrethit, tregut kombetar (me 21.2%) dhe atij nderkombetar (me 4.5%).

Tab 26. Ku ndodhen klientët / blerësit tuaj (më shumë se 2/3)?				
		Numër	Përqindje ndaj totalit	Përqindje ndaj të përgjigurve
Valid	brenda qytetit / komunës	15	22,7	25,4
	brenda rrethit	27	40,9	45,8
	jashtë rrethit të Durrësit	14	21,2	23,7
	jashtë Shqipërisë	3	4,5	5,1
	Total	59	89,4	100,0
Missing	System	7	10,6	
Total		66	100,0	

Burimi: vërtetimi i CDI ne 66 ndermarrje te Qarkut te Durrësit

Se treti, kjo tendence perforcohet me shperndarjen e furnizuesve. Niveli kombetar dhe ai nderkombetar (me nga 33,3% secili) jane dukshem burimi kryesor i furnizimit te ZF Durrës.

Tab 27. Ku ndodhen furnizuesit tuaj (më shumë se 2/3)?				
		Numër	Përqindje ndaj totalit	Përqindje ndaj të përgjigurve
Valid	brenda qytetit / komunës	3	4,5	5,1
	brenda rrethit	12	18,2	20,3
	jashtë rrethit të Durrësit	22	33,3	37,3
	jashtë Shqipërisë	22	33,3	37,3

	Total	59	89,4	100,0
Missing	System	7	10,6	
Total		66	100,0	

Burimi: vërtetimi i CDI në 66 ndërmarrje të Qarkut të Durrësit

Në tabelat e mëposhteme shpikat fakti që gati 90% e bizneset e pyetura deklarojnë që nuk kanë marrë asnjë shërbim qoftë nga institucionet e qeverisjes vendore (bashkia / komuna / qarku / etj), qoftë nga institucionet e qeverisjes qendrore (Qeveria / Agjencitë / Departamentet në Qark / Prefektura / etj).

Tab 28. Cili është shërbimi më i rëndësishëm që biznesi juaj ka marrë nga institucionet e qeverisjes vendore (qyteti / komuna / qarku / etj) ?

		Numër	Përqindje ndaj totalit	Përqindje ndaj të përgjigjurve
Valid		8	12,1	12,1
	ASNJE SHERBIM	58	87,9	87,9
	Total	66	100,0	100

Burimi: vërtetimi i CDI në 66 ndërmarrje të Qarkut të Durrësit

Tab 29. Cili është shërbimi më i rëndësishëm që biznesi juaj ka marrë nga institucionet e qeverisjes qendrore (Qeveria / Agjencitë / Departamentet në Qark / Prefektura / etj) ?

		Numër	Përqindje ndaj totalit	Përqindje ndaj të përgjigjurve
Valid		8	12,1	12,1
	ASNJE SHERBIM	58	87,9	87,9
	Total	66	100	100

Burimi: vërtetimi i CDI në 66 ndërmarrje të Qarkut të Durrësit

Ndërsa në tabelën pasardhëse vëhet re që rritja e aktivitetit mbetet shqetësimi kryesor për biznesmenet e Qarkut të Durrësit. Arsye të tjera, përfshirë dhe rritja e cilesive janë pothuaj të padukshme në hartën e sfidave për 2015. Sigurisht dhe impakti i politikave publike, përfshirë dhe TAR dhe Reforma e Decentralizimit, nuk duket të shqetësojnë aktoret e ekonomike.

Tab 30. Cili është sfida më e madhe për biznesin tuaj në vitin 2015 ?

		Numër	Përqindje / totalit	Përqindje / përgjigjurve
Valid		7	10,6	10,6
	LIDHJA E KONTRATAVE TË REJA	1	1,5	1,5
	NXENESIT E QENDRES WISDOM NË PROVIMET NDERKOMBETARE TË JENË ME TË MIRET	1	1,5	1,5
	RRITJA E AKTIVITETIT	48	72,7	72,7
	RRITJA E CILESISE SË SHERBIMEVE	1	1,5	1,5

	RRITJA E KLIENITES	2	3,0	3,0
	RRITJA E NIVELIT TE SHERBIMEVE	1	1,5	1,5
	SHTIMI I KLIENITEVE	1	1,5	1,5
	SHTIMI I NUMRIT TE KLIENITEVE DHE RRITJA E NUMRIT TE TE PUNSUARVE	1	1,5	1,5
	TE KENE PO TE NJEJTIN AKTIVITET	1	1,5	1,5
	TE REALIZOJE SA ME SHUME SHITJE	1	1,5	1,5
	VAZHDIMESI TE KONTRATAT E LIDHURA	1	1,5	1,5
	Total	66	100,0	100,0

Burimi: vrojtimi i CDI ne 66 ndermarrije te Qarkut te Durrës

IV.3. Ndërveprimet ekonomike dhe sektorët ekonomike strategjikë

Te gjashte njesite e zones se re funksionle jane pjese perberese e zones se metropolit Tirane - Durres sic vezhgohet nga flukset e punesimit, te furnizimit me lende te pare dhe te tregjeve te produkteve finale. Si pasoje cdo analize e zones funksionale te Durrësit duhet te shikohet ne varesi te strategjive te zhvillimit te ketyre dy poleve: Tiranës dhe Durrësit si dhe te politikave kombetare qe prekin direkt apo indirekt kete zone.

Qyteti i Durrësit është qendra e ndërveprimeve institucionale duke qenë në të njëjtën kohë qendër e ZF dhe e qarkut Durrës. Ky qytet është pikë ndërveprimi për të gjithë institucionet e NJA-ve përbërëse të ZF Durrës duke u kushtëzuar me prezencën e një sërë drejtorive rajonale (shëndetësore, të arsimit, kujdesit social dhe pyjore), Dega e Thesarit, si dhe Drejtoria e Tatimeve. Qendra e qarkut kushtëzon gjithashtu ndërveprimin me të gjithë qytetarët e qarkut në sajë të prezencës së Zyrës së Punësimit, Gjykatës dhe Prokurorisë së Rrethit Gjyqësor, Shtëpisë së të Moshuarve, Qendrës së Zhvillimit Profesional dhe Shtëpisë së Foshnjës.

IV.3.1. Lëvizjet e përditshme drejt qendrave të punës

Qytetit te Durrësit i drejtohen çdo dite 3,375 te punesuar ose 87.93 % e numrit te pergjithshem te te punesuarve te pese NJA-te qe levizin çdo dite drejt qendres se punes. Njekohesisht, vihet re se përqendrimi më i madh i të punësuarve të cilëve nuk ju duhet të udhëtojnë për të shkuar në punë është në qytetin e Durrësit. Mbi 90% e të punësuarve të këtij qyteti punojnë në qytetin ku banojnë.

Aktualisht qyteti i Durrësit ka vetëm 4 linja të transportit publik me autobus: a) Durrës – Plepa, b) Durrës – F. Tullave; c) Durrës - Porto Romano, dhe d) Durrës – Currila. Ky park autobusësh ka një kapacitet të përgjithshëm prej 5,810,000 pasagjerë/vit ose 50 pasagjerë/udhëtim. Kjo nënkupton se ky kapacitet udhëtimesh mbulohet me 116,200 udhëtime / vit ose 318 udhëtime/ditë.

Tabela 31: Flukset hyrese - dalese nga gjashte njesite e ZF Durres

	Tota I	Vendi i punes													
		DURRËS	ISHËM	KATUN DI RI	MAMI NAS	MANËZ	RRAS HBUL L	SHIJAK	SUKTH	XHAF ZOTAJ	KAV AJË	LEKAJ	SHKO DËR	TIRANË	VORË
DURRËS	23 254	21 496	*	24	22	21	77	*	9	219	97	512	4	761	12
ISHËM	232	31	193			*		*	*	4				4	
KATUND	699	224	/	268	4		12		*	147	*	27	8	9	*

IRI															
MANËZ	457	54			12	315	*	26	16	34	*	*		*	*
RRASHBULL	1 681	1 224		4	*	*	71		5	246	21	19	*	86	5
SUKTH	1 463	173	*	*	*	7	8		528	697	*	46		4	*

	Tota I	Vendi i punes													
		DURRË S	ISHËM	KATU ND I RI	MAMI NAS	MANË Z	RRAS HB ULL	SHIJA K	SUKT H	XHAF ZOTA J	KAV AJË	LEKA J	SHKO DËR	TIRAN Ë	VORË
DURRËS	100,00 %	92,44 %		0,10%	0,09%	0,09%	0,33 %		0,04%	0,94 %	0,42 %	2,20 %	0,02 %	3,27%	0,05 %
ISHËM	100,00 %	13,36 %	83,19 %							1,72 %				1,72%	
KATUND IRI	100,00 %	32,05 %		38,34 %	0,57%		1,72 %			21,03 %		3,86 %	1,14 %	1,29%	
MANËZ	100,00 %	11,82 %			2,63%	68,93 %		5,69%	3,50%	7,44 %					
RRASHB ULL	100,00 %	72,81 %		0,24%			4,22 %		0,30%	14,63 %	1,25 %	1,13 %		5,12%	0,30 %
SUKTH	100,00 %	11,83 %				0,48%	0,55 %		36,09 %	47,64 %		3,14 %		0,27%	

Burimi: INSTAT Census 2011, llogaritjet e autoreve

Nga tabelat e mesiperme shihet qarte qe nuk ka pothuajse fare shkembim mes durrsakeve dhe pese zonave te NjQV: me pak se 1% e qytetareve te Durresit levizin drejt komunave dhe bashkive te ZF. Eshte gjithashtu interesnate te nenvizohet fakt qe Ishmi ka 0 (zero) levizje hyrese / dalese ne te kater NjQV e tjera (vec Durresit). Pjesa tjeter e NjQV nuk kane ndonje shkembim te genesishem mes tyre (pervec me Durresin).

Eshte po ashtu domethenes fakti qe Rashbulli varet pothuaj teresisht nga Durresi (72,81%) per punesimin, ndersa Xhafzotaj (NJQV jashte ZF te Durresit) eshte shume i rendesishem per punesimin e banoreve te Sukthit, Katundit te Ri dhe Rashbullit. Po ashtu Rashbulli afron mundesi punesimi vetem per 4.22% te rezidenteve te tij.

Nga sa me sipër dhe nga te dhenat shtese qe pasojne mund te nxjerrim si konkluzion qe levizjet e banoreve mes NjQV te ZV Durres kryhen kryesisht drejt Durresit, dhe aspak mes tyre.

Tabela 32: Numri i levizjeve ditore dalese dhe hyrese te forces punetore te ZF Durres

NjA	Dalje	Hyrje	Levizje gjithsej
Durrës	1,968	3,375	1,407
Ishëm	47	16	-31
Katund i Ri	446	39	-407
Manëz	162	180	18
Rrashbull	1,807	159	-1,648
Sukth	992	69	-923
Gjithsej	5,422	3,838	-1,584

Burimi: Instat, Census 2011, Llogaritja e autoreve

Ne nivel qarku, NjA me nivel të lartë punësimi brenda tyre janë edhe qyteti i Krujës dhe i Fushë Krujës, si dhe Ishmi. Pra, dukshëm shumica e banorëve të këtyre zonave punojnë aty ku kanë vendbanimin.

Ndërkohë që 40 – 60% e të punësuarve të Xhafzotajt, Shijakut e Manzës punojnë në zonat ku banojnë, ndërsa pjesa tjetër udhëtojnë për të punuar në zonat fqinje, respektivisht drejt Durrësit, Shijakut dhe Xhafzotajt. Niveli më i ulët i punësimit në zonën e banimit dhe tendenca më e lartë për të punuar në NJQV-të kufitare vihet re në Katundin e Ri, Sukth, Gjepalaj e Rrashbull i cili është edhe tregues i zhvillimit të ulët ekonomik të këtyre NJQV-ve.

Aktualisht shërbimet e ofruara nga te gjitha NjA Durres perfshijne:

- shërbimet e lidhura drejtpërdrejt me qytetarin si p.sh. gjendja civile apo ato që lidhen drejtpërdrejt me biznesin si p.sh. inspektorët e taksave. Keto shërbime do të vazhdojnë të ofrohen në të gjitha NjA.
- shërbimet që lidhen me funksionet e brendshme mbështetëse si p.sh. financa, prokurimi, marrëdhënia me publikun, planifikimi urban etj. Keto shërbime do të përqendrohen në qytetin e Durresit qe eshte qendra e ZF duke siguruar një efikasitet më të lartë të punës në sajë të ekonomisë së shkallës dhe evitimit të dublikimit të pozicioneve në zonat e vogla, duke mbuluar volumin e punës për të gjithë territorin me një numër shumë më të vogël personeli mbështetës.

Krahasuar me funksionimin në organizimin aktual në pesë njësi të ndryshme të qeverisjes vendore, zona e re funksionale do të ofrojë shërbimet e veta për të njëjtin territor duke pasur një administratë më efikase dhe do të sigurojë një vendimarrje më të shpejtë dhe administrim më efikas të territorit me një numër më të reduktuar funksionarësh vendorë.

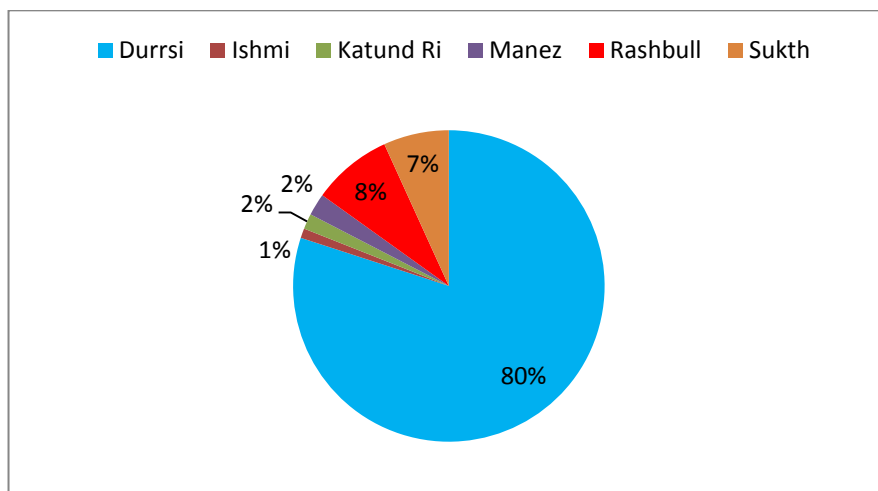
IV.3.2. Industria Përpunuese

Masa kryesore e NjE perbehet nga ndermarrjet fason, ku veç Durresit, dallohen Sukthi dhe Rrashbulli. Ky sektor eshte dhe punedhenesi me i madh me nje total te vleresuar ne rreth 8,298 persona. Punesimi ne kete sektor luan rolin e valvules se çlirimit per presionin social te zones dhe varet ekskluzivisht nga eksporti, kryesisht ne Italine fqinje. Keshtu, çdo strategji zhvillimi mbeshtetur ne kete sektor i kalon kufijte e FA Durres, si dhe varet ne menyre te drejtperdrejte nga evolucioni i tregjeve nderkombetare dhe i situates ekonomike te vendit fqinje. Ne rastin konkret, e ardhmja e Italise si tregu porosites me i madh do te kushtezojë zhvillimet afatshkurtra ne kete sektor.

Ne perspektive afatmesme, qeveria po synon modelin e zhvillimit "U". Ketu hyne psh qepja / vendosja e komcave / ngjitja / etc – procese te githa me vlere te shtuar te ulet por ku Shqiperia ka avantazh komparativ ne koston e krahut te punes dhe te afersise se tregjeve. Ne kete qasje ndermarrjet fillojne ne piken me te ulet te U dhe zhvillohen ose: a) majtas drejt Research & Development; ose: b) djathtas drejt marketingut dhe shitjes nen logon e ndermarrjes shqiptare.

Sidoqofte, bazuar ne intervistat qe ne kemi patur me biznesmene dhe me zyrtare te Zyres Rajonale te Punesimit kemi krijuar bindjen qe problemi me i madh qe kane ndermarrjet facon ne FA Durres te intervistuar eshte oferta e kualifikimeve te krahut te punes. Aktualisht tregu i punes nuk arrin te permbushe nevojat e ketyre industrive.

Grafiku 7: Pesha e NjQV ne industrine perpunuese te ZF Durres

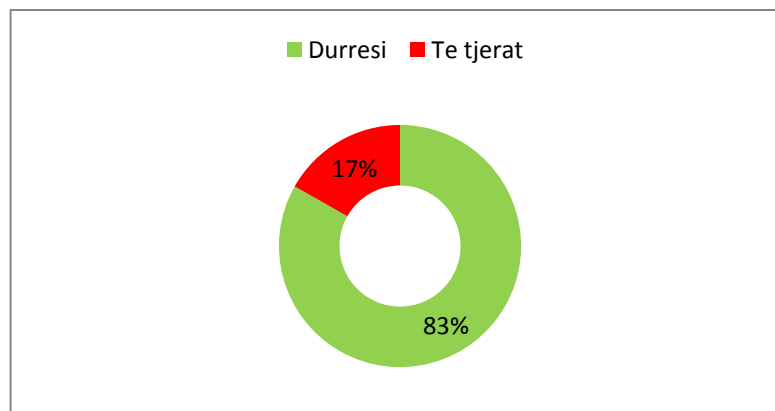

burimi: administratat tatimore te NjQV-ve, llogaritjet e autoreve

IV.3.3. Transporti dhe magazinimi

Nga tabela duket qarte qe eshte Bashkia Durres me rreth 400 ndermarrje qe mbizoteron ne kete sektor. Duke marre parasysh profilin e aktivitetit dhe numrin mesatar te punonjesve per ndermarrje, egzistencen e portit te Durresit, te Hekurudhes dhe volumen e transportit per mallra dhe qytetare, sherbimet e logjistikës dhe te transportit ne nivel kombetar dhe nderkombetar behen faktor zhvillimi strategjik kryesisht per Bashkine Durres. Njesite e tjera administrative priten te perfitojne kryesisht ne punesim.

Grafiku 8: Kontributi i NjA te ZF Durres ne tregtine me shumice

burimi: administratat tatimore te NjQV-ve, llogaritjet e autoreve

IV.3.4. Akomodime dhe shërbimi ushqimor

Tek Akomodimi dhe Sherbimi Ushqimor bejne pjese dhe njesite ekonomike qe ofrojne sherbime per turistet vendas dhe te huaj. Sipas llogaritjeve tona bie qarte ne sy numri i madh i ketyre njesive eshte ne Durres, si dhe ne Rrashbull, ekskluzivisht ne kete te fundit te vendosur ne zonen bregdetare. Duhet thene qe profili i njesive ekonomike turistike ne zonen bragdetare ne Durres dhe Rrashbull jane te orientuara drejt nje klientele vendore dhe nga rajoni, kryesisht ne sezonin veror (fakt qe mund te verifikohet dhe nga numri i ulet i te punesuarve per njesi) dhe me fuqi modeste blerese.

Ndersa Manza dhe Katundi i Ri figurojne me numer te vogel, eshte Ishmi qe bie ne sy me peshen relativisht te ulet te ketij sektori ne te gjithe ZF Durres.

Tabela 33: Numri i vizitoreve per sezon, dhe logjistika turistike ne pese NjA

Rubrika / koha		Dimer	Vere	2011	2012	2013
Ishem vizitore		100	5.000			
	dhoma			0	0	0
	shtreter			0	0	0
Rrashbull vizitore		N/A	N/A			
	dhoma			750	800	800
	shtreter			N/A	N/A	N/A
Sukth vizitore		N/A	20.000			
	dhoma			N/A	N/A	N/A
	shtreter			N/A	N/A	N/A
Manez vizitore			lokal*			
	dhoma			N/A	N/A	N/A
	shtreter			N/A	N/A	N/A
KiR vizitore		0	0			
	dhoma			0	0	0
	shtreter			0	0	0

Ne baze te vleresimit te kushteve aktuale te ketij sektori ne mendojme qe zhvillimet strategjike mund te perqendrohen ne Ishem (si zona me a pademtuar dhe me potencial me te larte per sherbime elitare) dhe ne turizmin brenda tokes gjate gjithë vitit. Per turizmin gjate gjithë vitit ka potencial shume te larte Sukthi, Katundi i Ri dhe Manza. Profili i sherbimeve mund te

ndertohet rreth produkteve vendore si vera apo djathi (ne kemi identifikuar dy “Ruge Vere” qe prekin tre komunat) dhe turizmit fetar (kemi identifikuar deri tani pese fshatra ne disa komuna ku bashkejetojne te pakten dy komunitet fetare te ndryshme).

Edhe për këto kater vitet e ardhshme, Turizmi do të jetë një ndër prioritetet e Bashkisë. Performanca e turizmit dhe përmirësimi i shërbimeve e mbështetur nga politikat e ndjekura të Bashkisë Durrës, e vendos atë në vendin e parë të listës së kontribuesve të produktit turistik shqiptar. Hartimi i Planit Rregullues të qytetit i ka dhënë prioritet Turizmit me planifikimin e ndërtimit të Portit Turistik dhe ndërthurjen e Rikualifikimit të Vijës Bregdetare të qytetit dhe hapjen e plazheve të reja në veri të qytetit drejt zonës së Kallmit.

Tabela 34: Logjistika Turistike - NjA Durres

Nr. i Hoteleve	Nr. i Operatoreve turistike	Nr. i Shtreterve
28	134	2,134

Nderkohe Komuna Ishem planifikon te zhvilloje pjesen e territorit ne breg te detit, dhe Bashkia Manez ne planin e saj urbanistik (te pa-aprovuar akoma), planifikon nje zone sherbimesh moderne ne funksion te fshatrave turistike te Ishmit.

Tabela 35: Fluksi i Pasagjereve ne dhe permes NjA Durres

Pasagjere / Viti	2010	2011	2012	2013
Shqiptare	436.207	501.731	474.117	442.617
Te huaj	267.791	231.955	208.331	178.747
Total	834.040	853.748	798.524	717.399

Burimi. Bashkia Durres

IV.3.5. Bujqësi (Pyje dhe Peshkim)

Edhe pse aktiviteti ekonomik “Bujqesi, Pyje, Peshkim” rezulton me vetem 1,3% te subjekteve te ZF Durres, per ne eshte shume i rendesishem per dy arsye kryesore. Se pari, nje sasi shume e madhe e banoreve ne pese njesite (veç Durresit) merren me bujqesi edhe pse nuk figurojne si te regjistruar ne QKR. Shifra e madhe e te punesuarve te anoncuar nga Ministri Veliaj per 2015 konfirmon kete dukuri. Se dyti, taksa mbi token bujqesore do te jete nje nga sfidat e bashkise se re. Toka bujqesore ne qarkun e Durresit kap 40,568 ha ose 5.8% te tokes bujqesore te vendit, prej tyre 19,456 ha ju takon njesive te zones funksionale te Durresit. Kurse toka jo bujqesore (fondi pyjor, kullisor e te tjera arrin ne 35,874,00 ha prej te cilave 14,239 ha ju takon njesive te zones funksionale Durres.

Totali i ekonomive aktive ne sektorin e bujqesise ne Qarkun e Durresit eshte 31,539, prej te cilave 14,111 jane ne ZF Durres dhe ne to jane te perfshire 32,900 familje me nje popullsi prej 144,030 banore, prej te cileve 62,834 jane te moshes 25-54 vjec. Nga totali i ekonomive aktive 21,696 ose 69% jane te aktivitetit “Bime dhe Blegtori”, kurse 9,843 ose 31% jane te aktivitetit thjesht bime. Ne sektorin e “Pentarisë” jane ne aktivitet 10457 ekonomit ose 33% e totalit te ekonomive.

Madhesia mesatare e fermes ne qarkun e Durresit eshte 1.14 ha (nga 1.21 ha qe eshte mesatarja ne shkalle vendi). Te ardhurat nga bimesia dhe blektoria ne qarkun e Durresit kapin rreth 6.9 miliard leke dhe zene 8.2% te te ardhurave qe jep ky sektor ne shkalle vendi. Nga 2,156 ndermarrje te agropërpunimit qe ka vendi, 196 ose 9.1% jane ne qarkun e Durresit dhe 34% te tyre ne ZF Durres.

Ne nivel NjA, bujqesia është shumë e rëndësishme për Komunitet e Katundit të Ri dhe bashkitë e Manzhës dhe Sukthit. Shumica e fermerëve u shesin produktet e tyre blerësve që do të udhëtonin në fermën e tyre nga Tirana ose Durrësit. Tregjet provizore mund të gjenden në Sukth për shitjen e produkteve bujqësore dhe shumica ndodhin gjatë fundjavave. Këto tregje kanë tendencë për të shërbyer perkohësisht popullsisë vendase por nuk duket të kenë aftësi për të tërhequr njerëz ose blerës nga rajone të tjera. Një praktikë shtesë konsiston në dërgimin e produkteve në tregun e Shkozetit ose në lehtësirat frigoriferike në Rrashbull. Tregu i Shkozetit përdoret nga fermerët që vijnë nga Manza, Sukthi, Katundi i Ri dhe Rrashbull.

Tabela 36. Toka Bujqesore per Njesi Administrative te ZF Durres - 2013

Njesia Vendore	Sip. e njesise ne km 2	Sip. ne km2/1000 banore	Sip. e tokes bujqesore ne ha	Sip. e tokes bujqesore ne ha/1000 banore
3	19	20	21	22
Durrës	39,9	0,2	2200,8	10,6
Manzhë	52	4,5	2200,8	192,0
Ishëm	85,4	9,6	1693,6	190,3
Katund i Ri	66,4	4,2	3293,2	211,6
Sukth	45,8	1,7	2819,1	105,0
Rashbull	54,8	1,9	2952,8	101,4

burimi: Ministria e Bujqesise, llogaritjet e autoreve

Ne zonen funksionale Durres, ne teresine e zhvillimit te vet ekonomik, bujqesia do te jete nje sektor i rendesishem. Ne se ne Bashkine aktuale Durres deri tani nuk perfshihej asgje nga sektori i bujqesise, pas ndarjes se re territoriale pjesa e aktivitetit bujqesor do kete po ate peshe sa dhe sektoret e tjere ekonomike. Kjo jo vetem per faktin se siperfaqja ne administrim e tokes bujqesore qe perfshin kjo zone funksionale ze gati 37% te tokes bujqesore dhe 16% te tokes jo bujqesore (fondi pyjor, kullota etj) te qarkut te Durresit, por do te jete dhe gati 42% e popullsisë te perqendruara ne fshatra qe do te merren me kete aktivitet. Por akoma me e rendesishme eshte pesha qe do te zere kjo zone funksionale ne prodhimin brutto bujqesor. Ne tabelen e meposhme paraqiten te dhenat e te ardhurave bruto nga bimet dhe blektoria, per vitin 2013, ne mije leke, sipas njesive vendore qe perfshihen ne zona funksionale Durres :

Tabela 37. Te ardhurat bruto nga Bimet dhe Blektoria ne .000 ALL - 2013

	Bujqesi	Blektori	Totale	Mesatarja / ferme (Lek)
Sukthi	421 410	732 436	1 153 846	246 432
Rashbulli	253 111	423 345	676 456	229 867

Manza	311 240	358 233	669 473	220 456
Kat I Ri	209 632	543	210 175	176 345
Ishmi	167 840	221 489	389 329	158 790
Shuma	1 363 233	1 736 046	3 099 279	
<i>Ndaj Qarkut</i>	48,20%	34,60%	36,10%	

burimi: Ministria e Bujqesise, llogaritjet e autoreve

Sikunder duket nga te dhenat e mesiperme, ne sektorin e bujqesise, kjo ZF ka dhene gati 48% te te ardhurave bruto ne shkalle qarku dhe 34.6% te te ardhurave bruto ne sektori i blektorise. Por kjo peshe nuk eshte ne kete nivel ne perpunimin e produkteve bujqesore e blektorale, sikunder duket dhe nga te dhenat e tabelës se meposhme, po per te njejtin vit, 2013:

Tabela 38. Te ardhurat nga Perpunimi – 2013 (ne .000 ALL)

	Bujqesore	Blektorale	Totale
Sukthi	31 474	15 630	47 104
Rashbulli	19 843	10 235	30 078
Manza	17 344	11 560	28 904
Kat I Ri	9 745	10 448	20 193
Ishmi	7 430	8 642	16 072
Shuma	85 836	56 515	142 351
<i>Ndaj Qarkut</i>	24,10%	23,90%	

burimi: Ministria e Bujqesise, llogaritjet e autoreve

Sipas informacioneve te marra ne terren, ky nivel i ulet i shkalles se perpunimit te produkteve bujqesore e ka bazen te thithja e prodhimit, si lende e pare, nga perpunues te fuqishem (psh qumeshtin nga kompania “Lufra”, rrushin nga kantina "Skenderbeu etj).

Peshe te rendesishme ne kete zone funksionale ze dhe numri i fermave, sikurse duket nga te dhenat e paraqitura ne tabelen e meposhme:

Tabela 39. Numri i fermave me bime arash

	B.Arash	Grure	Miser	Fasule	Perime	Patate
Sukthi	2 340	432	1 014	813	2 310	408
Rashbulli	1 861	176	654	488	1 277	184
Manza	2 080	560	1 230	917	2 068	467
Kat I Ri	840	211	370	328	477	308
Ishmi	437	78	254	165	269	211
Shuma	7 558	1 457	3 522	2 711	6 401	1 578
<i>Ndaj Qarkut</i>	24,80%	19,60%	22,70%	21,10%	32,20%	24,40%

burimi: Ministria e Bujqesise, llogaritjet e autoreve

Pra njesite perberese te kesaj zone funksionale kapin gati nje te katerten e numrit te fermave ne shkalle qarku per bimet e arave, por ajo qe eshte e rendesishme nder to, eshte qe gati nje e treta e ketyre fermave (32.2%), jane ne sektorin e perimeve, qe perben nje baze te rendesishme te furnizimit te tregut turistik te kesaj zone funksionale. Intesiteti i punes ne kete zone funksionale del ne pah ne se shqyrtojme shpenzimet e fermes te cilat paraqiten ne tabelen e meposhme :

Tabela 40. Shpenzimet e Fermave ne Bujqesi - 2013 (ne .000 ALL)

	Plugime	Mbjellje	Korrje	Trasport	Ujitje	Pesticide	P.Kimike
Sukthi	2 643	1 438	1 522	4 320	830	5 868	24 560
Rashbulli	2 960	1 340	1 080	3 270	470	4 320	18 800
Manza	2 100	1 410	1 232	3 100	597	7 300	22 936
Kat I Ri	1 250	735	446	714	112	1 450	6 440
Ishmi	1 138	513	317	765	84	1 160	4 320
Shuma	10 091	5 436	4 597	12 169	2 093	20 098	77 056
<i>Ndaj Qarkut</i>	<i>14,70%</i>	<i>9,20%</i>	<i>6,70%</i>	<i>24,40%</i>	<i>22,80%</i>	<i>36,60%</i>	<i>22,80%</i>

burimi: Ministria e Bujqesise, llogaritjet e autoreve

Ajo qe bie ne sy nga leximi i kesaj tabele eshte pesha specifike e ulet e mekanizimit te proceseve te tilla si mbjellja (9.2%) dhe korrja (6.7%). Burimi i kesaj situate duhet kerkuar ne madhesia e fermes si siperfaqe toke ne dispozicion, Ne shkalle qarku rezulton se madhesia mesatare e fermes eshte 1.14 ha. Nga llogaritjet tona indirekte madhesia mesatare e fermes ne kete zone funksionale eshte 1.43 ha, me minimum mesataren e fermes se Komunes Ishem prej 0.91ha dhe maksimum mesataren e fermes ne Sukth prej 1,61ha. Prej ketej terheqim konkluzionin se kjo njesi e re funksionale do te duhet te kete prioritet te zhvillimit ekonomik krijimin e fermave te medha bujqesore e blektorale, ne menyre qe te rritet perdorimi i mekanikes bujqesore e per rrjedhoje te lehtesohet puna e fermereve e te sigurohen rendimente me te larta.

Brenda sektorit te perimeve nje nendegje e rendesishme e tij eshte kultivimi i tyre ne sera. Ne tabelen e meposhme paraqiten te dhenat e serave ne zonen funksionale Durres:

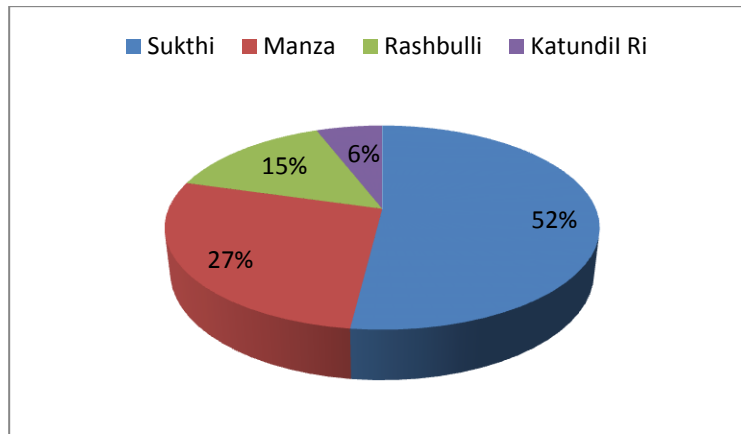
Tabela 41. Serrat

Nr.	Njesia	Ferma	Siperfaqe (ha)	Serra me ngrohje (ha)		Serra diellore (ha)	
				Me xham	Me plasmas	Me xham	Me plasmas
1.	Sukthi	46	21	8.4	3	3.3	6.3
2.	Maneza	32	11			2.1	8.9
3.	Rashbull	19	6				6
4.	Katund i Ri	6	1				1
5.	Ishmi	-	-				
6.	Shuma	103	39	8.4	3	5.4	22.2
7.	<i>Ne % ndaj qarkut</i>	<i>41.6%</i>	<i>38.4%</i>	<i>60.2%</i>	<i>42.6%</i>	<i>33.7%</i>	<i>47.4%</i>

burimi: Ministria e Bujqesise, llogaritjet e autoreve

Sektori i serave eshte mjaft i shtrire ne kete zone funksionale dhe perben gati 42% te shtrirjes se tij ne nivel qarku. Ne menyre grafike sipërfaqja e tokes nen sere per njesite vendore aktuale te zones funksionale Durres paraqitet ne grafiku i meposhtem :

Grafiku 9. Siperfaqja e serrave / NjQV te FA

burimi: Ministria e Bujqesise, llogaritjet e autoreve

Intensifikimi i teknologjive te kultivimit te perimeve ne keto sera mbetet problem i te ardhmes, sepse ndersa ne Europe, psh rendimenti i domates ne sere eshte 55-60 kg/m², ne serat e kesaj zone merret mesatarisht nje rendimet 4-5 kg/m².

Tabela 42. Te ardhurat nga Produktet Bujqesore te Perpunuara – 2013 (ne .000 ALL)

	Vere	Raki	Gjalpe	Djathe
Sukthi	2 430	3 640	340	10 430
Rashbulli	1 840	3 290	298	8 489
Manza	724	4 300	413	9 650
Kat I Ri	340	6 400	317	4 790
Ishmi	450	8 123	267	3 444
Shuma	5 784	25 753	1 635	36 803
<i>Ndaj Qarkut</i>	<i>19,30%</i>	<i>25,50%</i>	<i>30,30%</i>	<i>37,10%</i>

burimi: Ministria e Bujqesise, llogaritjet e autoreve

Pemtaria. Ne kete zone funksionale, pemtaria eshte nje sektor ne zhvillim e siper, sikunder duket dhe nga te dhenat e tabelës:

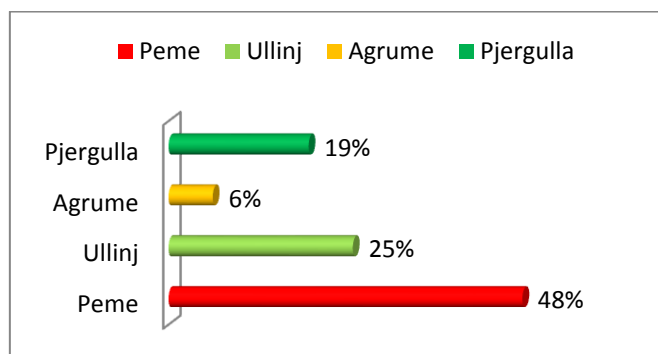
Tabela 43. Gjendja numerike e pemtarise (ne 1,000 rrenje), viti 2013

Nr.	Njesia	Peme	Ullinj	Agrume	Pjergulla	Vreshta (ha)
1.	Sukthi	33	13	4	6	47
2.	Manza	39	16	6	14	63
3.	Rrashbulli	37	22	5	21	84
4.	Katundi i Ri	51	27	7	18	29
5.	Ishmi	59	37	9	29	36
6.	<i>Shuma</i>	<i>219</i>	<i>115</i>	<i>31</i>	<i>87</i>	<i>259</i>
7.	<i>Ne % ndaj qarkut</i>	<i>38.6%</i>	<i>44.3%</i>	<i>39.4%</i>	<i>41.8%</i>	<i>40.1%</i>

burimi: Ministria e Bujqesise, llogaritjet e autoreve

Shume fermere te kesaj zone jane perfshire ne “Skemat Kombetare” te mbeshtetjes sidomos per ullinjte dhe vreshtat, por spontaniteti individual po demton organizimin sidomos persa i perket sistemeve te vaditjes me pika, qe garanton prodhim te pervitshem dhe rendimente justifikuese.

Grafiku 10. Struktura e dru-frutoreve – ZF Durres – ne %

burimi: Ministria e Bujqesise, llogaritjet e autoreve

Si perfundim, (nese heqim “sherbimet” ku futen dhe administrata) ne ZF Durres bujqesia ofron shumicen e vendeve te punes per Sukthin (26,3%), Ishmin (31,6%), Katundin e Ri (23,4% ose 0,6% me pak se industria) dhe Manez (53,5%). Dhe pse ne vlere absolute keto shifra mund te mos kene rendesi, aktiviteti i bujqesise mbetet jetesor per punesimin si dhe per ekonomine

familjare te ketyre zonave, kryesisht sic verehet tek shifrat e te vetepunesuarve dhe te kontribuesve familjare. Çdo politike ekonomike ne nivel ZF duhet te llogarise kete fakt.

Tabela 44. Rendesia e bujqesise per punesimin

Treguesi / Njesi Vendor	Durres	KiR	Rrashbull	Sukth	Ishem	Manez
Punesimi sipas degeve te ekonomise: bujqesi	2,5	23,4	20,9	26,3	31,6	53,5
Statusi i punesimit: te vetepunesuar dhe kontribues familjare	26,7	52,2	38,4	49	56	65

Burimi: Instatgis, llogaritjet e autoreve

Bibliografia

1. *Plani i investimeve Kapitale Janar 2011 - Dhjetor 2015 Komuna Rrashbull*
2. *Zhvillimi i Master Planit të Gazit të Shqipërisë, 19 Dhjetor 2014*
3. *Buletini Statistikor 2013, Bashkia Durres*
4. *Towards a Sustainable Development of the Tirana - Durres region, Tirana February 2002*
5. *Swot Analysis, Edmond Alite, June 2009*
6. *Fletorja zyrtare e Republikes se Shqiperise, 30 Dhjetor 2013*
7. *Strategic Plan for Economic Development 2005 – 2015, Tirana 2006*
8. *KONFINDUSTRIA-PROJEKTI STAR, QERSHOR 2014*
9. *INSTATGIS*

V. PROFILI I SHËRBIMEVE PUBLIKE LOKALE

Ne kete kapitull do te trajtojme sektorin e Uje / Kanalizimet; Rruget dhe Transportin Publik; Menaxhimin e Mbeturinave dhe Zhvillimin Urban dhe Rregullimin e Territorit. Menaxhimi i Mbeturinave eshte trajtuar me detaje te vecanta.

V.1. Furnizimi me Ujë / Kanalizimet

UKD ShA Ujesjelles Kanalizime Durres eshte shnderruar ne 27 Dhjetor 2007 me numrin e ceshtjes: CN-109836-12-07, ku kuota qe mbahej nga aksioneri i vetem Ministria e Ekonomise dhe Industrise te Shoqëria Ujësjiellës Kanalizime Durrës, u transferua ne pronësi të njësive vendore të zonës së shërbimit që përbëhet nga 5 bashki dhe 10 komuna. Aksioneret ne UKD jane si vijon:

AKSIONERI	% e Aksioneve
1. Bashkia Durres:	54.7
2. Bashkia Sukth:	6.7
3. Bashkia Manez:	2.5
4. Komuna Katund I ri:	4.3
5. Komuna Rrashbull:	7.2
6. Komuna Ishem:	1.0
7. Komuna Fushe – Kuqe:	2.399
8. Komuna Thumane:	4.6
9. Bashkia Shijak:	3.6
10. Bashkia Vore:	2.0
11. Komuna Gjepalaj:	1.6
12. Komuna Maminas:	1.9
13. Komuna Preze:	0.8
14. Komuna Xhafzotaj:	4.5
15. Komuna Bubq:	2.2

Nje kopje e organogrames ndodhe ne fund te dokumentit.

Shoqëria Ujësjiellës-Kanalizime Durrës aktualisht siguron shërbimin e furnizimit me uje dhe kanalizime për Bashkine e Durrësit, Sukth, Manez, Shijak, Maminas, Xhafzotaj 1 + 2, Ishem, Fushekuqe, Fushekruje, Katund i Ri, Preze, Bubq, dhe Gjepalaj. Sasia ditore e furnizimit per te gjithë sistemin eshte 74,000m³.

Te ardhurat (ne .000) nga ujesjellesi per 2013 ishin ALL 521,841,942 dhe nga Kanalizimet ishin ALL 120,499,744.

ShUKD administron dy sisteme të pavarura furnizimi me uje nga pellgjet ujëmbajtës në Fushë-Kuqe dhe në Fushë-Krujë:

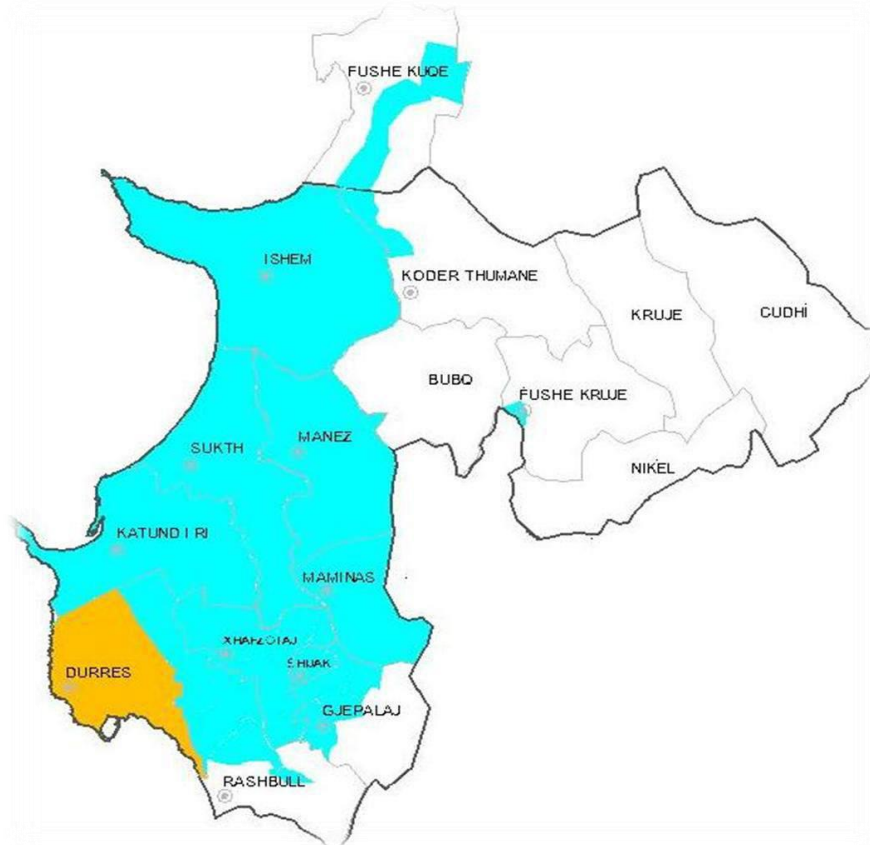
- Prodhimi behet ne Fushe Kuqe (14,000 m³/dite ekuivalent i 18%) dhe Fushe Kruje (59,963 m³ /dite ekuivalent i 81%). Nje pjese shume e vogel - rreth 1% - blihet nga

Kavaja);

- Matja behet ne kater dege nepermjet kater flowmetrave në pikat kyce të rrjetit për llogaritjen e sasisë të shperndarë në rrjetin kryesor.
- Llogaritja e konsumit behet tek konsumatorët fundore.

Nga sistemi ne Fushe Kuqe (FK) furnizohen Bashkia Durres, Ishem, Manez, Sukth, KiR dhe Rrashbull (si dhe Xhafzotaj 1 dhe Fushe Kuqe). Impianti ka karakteristiukat e meposhteme: a) 7 puse; b) $Q_{mes} = 760 \text{ l/sec}$; c) linja e trasmetimit eshte DN700; dhe, e) ka 54 pika marrese.

Harta 9. Mbulimi me sherbime i Shoqëria Ujësjellës-Kanalizime Durrës

burimi: ShUK Durres

Te dhena te pergjithshme

Popullsia qe furnizohet me uje eshte rreth 80 %, ndersa oret e furnizimit me uje/dite eshte mesatarisht 6 ore. Per me teper, 20% te fshatrave / lagjeve nuk kane nje sistem furnizimi me uje. Pjesa e familjeve te lidhura me rrjetet e ujerave te zeza eshte mesatarisht 52 % ne qytet. Zona rurale nuk ka rrjet kanalizimi. Gjatesia dhe kushtet e tubave kryesore, rezervuareve, impianteve te trajtimit, etj: rreth 165 km. Ndersa gjatesia e rrjetit sekondar te tubacionit, numri i lidhjeve me shtepite eshte rreth 472 km.

Ndersa ne Fushe Kruje (nuk furnizon ZF Durres), ka: a) 3 puse; b) $Q_{mes} = 180 \text{ l/sec}$; c) linje trasmetimi DN500, dhe d) gjashte pika marrese

Sipas ShKU Durres, sasia e faturuar sipas tipit te konsumatorit ndahet si me poshte:

- Familje: 90%
- Kompani private: 8%
- Institucion shtetedor: 2%

Humbjet ne total arrijne ne 61.1% per te gjithë ZF Durres, sipas tabelës se meposhtme.

Tabela 45: Prodhimi & Faturimi i ujit nga ShUK Durres - 2013

	Njesia Vendore	Sasia e Furnizuar (m3/dite)	Sasia e Faturuar (m3/dite)	Humbjet
1	Bashkia Durres	35,144	14,475	59%
2	Ishem	1,956	367	81%
3	Manez	1,808	425	76%
4	Sukth	5,880	1,002	83%
5	KiR	3,387	890	74%
6	Rrashbull	4,087	1,108	73%

burimi: ShUK Durres

Shkaqet e humbjeve ne sistem jane: a) Regjistrimi i pasaktë i sasise së ujit nga ujematësat e konsumatorëve; b) Inefiçensa në organizimin e procesit të leximit; c) Lidhjet e paligjshme në sistemin e ujësjellësin; dh) Rrjedhjet në sistemin e shpërndarjes:

Tabela 46: Lloji i Matjes

	Me matje (%)	Pa matje (%)	Tarife (%)
Familje	80	17	3
Institucion	86	12	2
Kompani Private	94	2	4

burimi: ShUK Durres

Sikurse shihet, jane akoma rreth 80% e familjeve dhe gati po aq institucione qe nuk kane mates ate konsumit te ujit.

Pasqyrat Financiare 2011 dhe 2012

Bazuar ne PF te vitit fiskal 2012, ne nje veshtrim te pare, KUZ Durres paraqet nje permiresim te ndjeshem te rezultatit dhe nje rritje te bilancit. Sidoqofte, nje veshtrim me i detajuar i nuancon ndjeshem keto shifra.

Persa i perket Bilancit, ne Aktiv vihet re nje rritje per 10.9% e te Ardhurave te Arketueshme (nga ALL 2.36 MID ne ALL 2.62 MID). Kjo mund te shpjegohet me perkeqesimin e mbledhjes

se pagesave. Permiresimit I aktivitet shpjegohet kryesisht permes ri-vleresimit te aktiveve afatgjata qe shkojne nga ALL 0.55 MID ne ALL 1.27 MID (thjesht nje ushtrim ne kontabilitet). Ne Pasiv bien ne sy rritja e detyrimeve ndaj punonjesve nga ALL 0.44 MiO ne ALL 13.5 MiO, por qe le te pandryshueshem totalin e detyrimeve ne ALL 3.8 MID. Ndersa EBITDA kapercen nga (ALL 134 MiO) ne 2011 ne ALL 343 MiO ne 2012. C'fare ndodhi ne 2012?

Pergjigjen na e jep Pasqyra e te Ardhurave (shpjegimet ne vazhdim jane ne ALL ,000). Se pari verejme nje rritje te eficiences. Shitjet neto rriten me 53% (shpjeguar eventualisht ne rritjen e sasise se ujit te faturuar) per te arritur ne ALL 668.7 MiO nga ALL 435 MiO. Nderkohe kostoja e materialeve e konsumuara ulet me 9.1% (nga ALL 532.6 MiO ne ALL 488 MiO). Eshte shume interesante 25-fishimi i koston se amortizimit (nga ALL 14.9 MiO ne ALL 376.3 MiO) por qe mund te shpjegohet me ri-vleresimin e asetave afatgjata. Ndersa me ne fund, verejme qe eshte "subvencionimi i elektricitetit" per ALL 657 MiO qe e kthen ndermarrjen nga humbese ne fitimprures. Pa kete injeksion, EBITDA e 2012 do te ishte dyfish me e ulet se e vitit paraardhes - nga (ALL 130 MiO) ne (ALL 290 MiO).

Rritja e te hyrave vazhdon dhe ne 2013 dhe shoqerohet ne ulje te shpenzimeve operative ne vlere absolute. Sidoqofte viti fiskal 2013 mbyllet me nje humbje neto prej ALL 85.2 MiO kryesisht per arsy te shpenzimeve te larta financiare dhe njohja e borxheve te keqija (ALL 219 MiO).

Tabela 47: Te dhenat financiare per Ndermarrjen KUZ Dures

	Zerat e Pasqyres Financiare (ne ,000 ALL)	2011*	2012*	2013**
1	Te Hyrat	592,202,848	726,691,233	787,275,690
2	Shpenzimet Operacionale	839,433,746	1,175,327,582	975,743,961
3	Rezultati Operacional	(247,230,898)	(448,636,349)	(188,468,271)
4	Te hyra / Shpenzime Financiare	112,530,999	158,648,101	136,627,057
5	Fitim para Tatimit mbi Fitimin	(134,699,899)	367,453,499	(51,841,214)
6	Tatimi / Fitimi / etj	0	24,132,426	(33,341,382)
7	EBITDA	(134,699,899)	343,321,073	(85,182,596)

Burimet. Pasqyrat Financiare te UK Dures dhe llogaritjet e Autoreve

** Per 2011 dhe 2012 jane perdorur Pasqyrat Financiare 2012.*

***Per 2013 jane perdorur Pasqyra Financiare te Audituar per Periudhen Kontabel e mbyllur me 31 Dhjetor 2013, se bashku me Raportin e Audituesit*

Per vitin 2013 eshte aplikuar struktura tarifore e meposhteme.

Tabela 48: Struktura Tarifore KUZ Dures per 2013

	Konsumatorët / Tarifat	Tarife Uje i Pijshem (ALL / m3)	Tarife Ujrat e Perdorura (ALL/m3)	Tarife Sherbimi
1	Konsumator Familjar	58	35	100

2	Institucion Buxhetor	120	50	100
3	Ent Privat	120	50	100

Planet strategjike per sektorin e Ujit dhe Kanalizimeve

Objektivi eshte reduktimi i Ujit Pa te Ardhura (humbjeve te ujit) si perqindje e volumit te ujit te prodhuar, nga 71.4% ne vitin 2013, ne 50% ne vitin 2018. Projekti me i rendesishem eshte marrëveshje midis Qeveria Shqiptare dhe Bankes Botërore per US\$ 85 milion, te perbere si me poshte:

- Komponenti 1: Rrjeti i Furnizimit me Ujë fokusuar në krijimin e Kapaciteteve të reja prodhuese por dhe në Rehabilitim rrjeti shpërndarjes. Investime Prioritare jane për Furnizimin me Ujë, ku futet financimi i linjës së re të furnizimit përfshire një stacion të ri pompimi në Fushëkuqe. Linja do të jetë e dedikuar vetëm për qytetin e Durrësit, ndërsa linja ekzistuese do të përdoret edhe për fshatrat rreth saj. Linja e re do te përmirësojë shumë shërbimin e furnizimit të qytetit dhe zonës së plazhit. Gjithashtu, synohet përmirësimi i furnizimit me ujë në të gjithë zonën rurale nëpërmjet ndërtimit të linjave të reja të transmetimit dhe rezervuarëve për çdo fshat.
- Komponenti 2: Rrjeti i Largim / Grumbullimit te Ujrave të Ndotura, fokusuar në ndërtimin e rrjetit sekondar dhe terciar. Investime do te fokusohen në Rrjetin e Kanalizimeve nëpërmjet të cilit synohet të përmirësohet dhe zgjidhet problemi i kanalizimit të ujërave të zeza të zonës së Durrësit, përfshirë dhe zonën e Plazhit. Qëllimi kryesor është ndarja e sistemeve të ujërave të bardha nga kanalizimet dhe rehabilitimi i linjave kryesore të transmetimit përfshire stacionet e pompimit. Gjithashtu do të mbulohen me rrjet kanalizimesh dhe zonat periferike informale si dhe zona rurale
- Komponenti 3- Mbeshtetje Institucionale fokusuar në rritjen e aftësive të UKD dhe stafit të saj për arritjen e qëndrueshmërisë financiare dhe ofrimin e një shërbimi të përballueshëm nga konsumatori. Komponenti i Zhvillimit Institucional, Fuqizimit të Menaxhimit të Kërkesës dhe Fuqizimit të Ndërmarrjes, nëpërmjet të cilit do të mbështeten politikat dhe reformat e Qeverisë në sektorin e Ujit. Këto Reforma do të përfshijnë përgatitjen dhe zbatimin e një Programi për Monitorimin e Kërkesës për Ujë. Ky i fundit synon zbatimin e një programi matjeje për qytetin e Durrësit duke përfshire si klientët familjare ashtu dhe matjen në pikat e lidhjes ne linjën kryesore, zbatimin e një fushate ndërgjegjësimi për mos shpërdorimin e ujit, mbështetjen e Njësisë se Monitorimit pranë DPUK, asistence teknike për mbështetjen dhe zbatimin e një modeli efektiv për furnizimin dhe shpërndarjen e ujit etj.

Masat:

- Rehabilitimi rrjetit shperndares se qytetit.
- Instalimi i matesave zonale ne rrjetin shperndares, ne pikat e marrjes nga transmisioni kryesor, depot etj (250 cope).
- Zevendesimi i matesave familjare me probleme (12,160 cope).
- Instalimi i matesave ne klientet e rinj familjare dhe me faturim aforfe (26,690 cope).
- Instalimi i matesave ne klientet private dhe institucionet buxhetore (96 cope).
- Kryerja e monitorimit te humbjeve dhe riparimi i humbjeve te dukshme.
- Kryerja e bilancit rutine te ujit ne sistem.
- Reduktim i inefficences se lexuesve dhe matjes bazuar ne teknologji te reja, instalim i

PDA-ve

- Riorganizim i administrimit të zonave të shitjes – bilanci i ujit

Procesi i përditësimit të të dhënave të klientëve dhe ngritja e modelit hidraulik priten të mbarojnë brenda 2015.

Tabela e mëposhtme përmbledh projektet e realizuara nga Drejtoria e Përgjithshme e Ujesjelles Kanalizimeve.

Tabela 49: Projektet e KUZ ne Qarkun e Durrësit

Nr.	Projekti	Financuesi
1.	Furnizimi me ujë i zonës Kënetë, Durrës (Zona 8 - 14) (Shtesë Kontrate)	MPPT
2.	Furnizimi me ujë i zonës Kënetë, Durrës, zona 8 - 14	MPPT
3.	Furnizimi me ujë në zonën e ish - Kenetës (Lagja 14)	MPPT
4.	Furnizimi me ujë të fshatrave të Bashkisë Sukth (Hamallaj)	MPPT
5.	Impianti i trajtimit të Ujrave të ndotura faza II Kavajë, Ndërtimi i kanalizimeve për zonën e Golemit.	BE/IPA 2009
6.	Ndërtim KUB, Fshati Hamallaj, Bashkia Manëz.	MPPT
7.	Ndërtim KUZ dhe KUB në lagjet "Bulkëve dhe Lekasejve"	MPPT
8.	Ndërtimi i rrjetit kryesor të KUZ në zonën e plazhit të Golemit (Lot 1)	BE/IPA 2007
9.	Ndërtimi i Rrjetit të Jashtëm të Ujësijellësit për zonat e plazhit të Durrës-Kavajë nga pusshpimet e Rogozhinës Loti III, Linjat e ujësijellësit	MPPT
10.	Ndërtimi i sistemit të ri të KUZ në zonën e plazhit të Durrësit dhe linja e dërgimit për në ITUP (Loti 2)	BE/IPA 2007
11.	Përmirësimi i furnizimit me ujë, fshati Shkallë	
12.	Projekti i Menaxhimit të Integruar të Ujit dhe Ekosistemit	GEF, EIB, Lux Development
13.	Rehabilitimi i tubacionit DN 700 mm në zonën e Fushë Kuqes	MPPT
14.	Rikonstruksioni i Linjës së Ujësijellësit Unazë, Bashkia Durrës	MPPT
15.	Rikonstruksioni i Ujësijellësit rajonal, Bubq	MPPT
16.	Rikonstruksioni i Ujësijellësit të fshatrave Lalëz, Bizë, Drraç, Shete, Rrotull	MPPT
17.	Shtimi i sasisë së ujit dhe sistemimi i lidhjeve të abonentëve në linjën e ujësijellësit në Fushë Kuqe	MPPT
18.	Studim i Fisibilitetit dhe Projektet e detajuara për progrmin IPA 2007 të Komunitetit European në zonën Bregdetare (Kontrate e Lidhur).	MPPT
19.	Studim i Fisibilitetit të Ujësijellësit Durrës - Kavajë (Kontratë e Lidhur).	MPPT
20.	Studim Projektim për Furnizimin me Ujë të Zonave të Plazhit Durrës - Kavajë nga Pus shpimet e Rogozhinës (Kontratë e Lidhur).	MPPT

Burimi: DPUK

V.2. Rrugët dhe Transporti Publik

Rajoni i Durrësit është një ndër rajonet që nderthuret më mire me rrjetin rrugor krahasuar me rajonet e tjerat të Shqipërisë. Të gjitha komunat dhe bashkitë janë të lidhura mirë me njëra tjetrën. Autobuzët ose minibuzët ditorë punojnë në rajon. Shijaku ka çdo gjysëm ore dhe çdo orë minibuze dhe autobuzë që shkojnë në Tiranë ose në Durrës kështu që lidhet direkt me Xhafzotaj, Rrashbullin, Durrësin dhe Sukthin.

Katundi i Ri ka autobuzë ditorë që shkojnë nga qendra e komunës në qytetin e Durrësit ose bashkinë e Sukthit. Këta autobuzë fillojnë nga ora 6:30 nga fshati i Qerretit, Komuna e Katundit të Ri dhe i fundit që shkon në Sukth është në orën 15:30. Ndërsa autobuzët që nisen nga Durrësi për në Qerret në orën 7:00 dhe autobuzi i fundit për në Katund të Ri është në orën 17:00. Këta autobuzë punojnë vetëm për fshatrat e Qerretit, Jubës dhe qëndrën e komunës së Katundit të

Ri. Fshatrat e tjerë si Rinia, i cili është afër detit ka mënyrat e tij të transportit dhe nuk shkon në qendrën e komunës. Ata e përdorin komunën vetëm për të marrë ndonjë dokument zyrtar ose për të paguar taksat. Ata kanë kalim më të lehtë në Durrës.

Tabela 50. Itineraret e transportit ne ZF Durrës

	Manez	Ishem	Sukth	Shijak	Katund i Ri	Durrës
Manez		Daily MB	Daily MB	Daily MB	Daily Via Sukth	Daily MB
Ishem	Daily MB		Daily MB	Daily MB	Daily Via Sukth	Daily MB
Sukth	Daily MB	Daily MB		Daily MB	Daily Bus	Dialy Bus/M B
Shijak	Daily MB	Daily MB	Daily MB		Daily Via Durrës	Dialy Bus/M B
Katund i Ri	Daily Via Sukth	Daily Via Sukth	Daily Bus	Daily Via Durrës		Daily Bus
Durrës	Daily MB	Daily MB	Dialy Bus/ MB	Dialy Bus/MB	Daily Bus	

Burimi: dldp, llogaritjet e autoreve

Tabela 51. Rrjeti rrugor jashte qytetit Durrës

DURRES	K/FLLAKE	RADIOSTACION(RR.STRATEGJIKE)	4
DURRES	DURRES	BISHT PALLE(RR.STRATEGJIKE)	7
DURRES 95%~14km / TIRANE 5%~1	DURRES	MARIKAJ	13
DURRES	KRUJE	QAF SHATME (RR.TURISTIKE)	26
DURRES	K/RRUGE KOMBETARE	BILAJ (RR.TURISTIKE)	3
DURRES	SHKOZET	SUPERSTRADE	1

Tab. 52: Linjat e Autobuzeve per transportin Urban – Bashkia Durrës

EMERTIMI I LINJES	FIRMA OPERUESE	INTERVALET KOHORE	NUMRI I MJETEVE
Durrës-Spitalle-Durrës	IRI TRANS	8 minuta	8
Durrës-Nishtulla-Durrës	IRI TRANS	7.5 minuta	7

		(05:00-23:00)	
Durres-Currila-Durres	IRI TRANS	30 minuta	3
Durres-Universiteti A.Moisiu-Durres	IRI TRANS	15 minuta	4
Durres-Plepa-Durres	MAREN BUSS	6 minuta (05:00-23:00)	12
Durres-Unaze-Kenete-Plepa-Durres	MAREN BUSS	20 minuta	5

burimi: Bashkia Durres, llogaritjet e autoreve

Tab 53. Rrjeti rrugor – Ishem

Emri i Rruges		Gjatesia (km)			
Fillimi	Fundi	Rajonal	Komunal	Gjatesia (km)	Asfalt (km)
Kryqezimi Shkafane	Kuratj			5	
Kryqezimi Shkafane	Qender Shkafane			6	
Kryqezimi Shkafane	Fushe Drac			6	
Kryqezimi Rrotull	Qender Rotull			1,5	
Fushe Drac	Drac Koder			3	
Kryqezimi Lalez	Kurataj			3	
Kryqezimi Lalez	Shetaj			10	
Qender Shetaj				2	
Kryqezimi Biz	Lagje Bush			2	
Rruga Ishem	Likmetaj			2	
Rruga Ishem	Gjuricaj			4	
Bregu Lumit	Kertushaj			2	
Kertushaj	Likmetaj			2	
Kertushaj	Gjuricaj			2	
Gjuricaj	Kullos			1	

burimi: dldp

Tab 54. Rrjeti rrugor – Manez

Emri i Rruges		Gjatesia (km)			
Fillimi	Fundi	Rajonal	Komunal	Gjatesia (km)	Asfalt (km)
Kulle	Boro			1,5	
Bore Kryqezim					
Fshatit Manez				1	
Qender Rade				2	
Qender Kameronas				1,5	
Kryqezimi Fshati					
Manez				2	
Fshati Manez	Lagja Hoxhe			2	
Kryqezimi Shkalle	Fshati Shkalle			2	
Kryqezimi Hamallaj	Fshati Hamallaj			3,3	
Kryqezimi Harmath	Fshati Harmath			3,5	

burimi: dldp

Tab 55. Rrjeti rrugor – Katund i Ri

Emri i Rruges		Gjatesia (km)			
Fillimi	Fundi	Rajonal	Komunal	Gjatesia (km)	Asfalt (km)
Fllake	Katund Rinia			3	
Katund	Jube			5	
Jube s Siperme	Jube e Poshteme			2	
Katund	Jube e Siperme			2	
Kryqezimi Fshati Sukth	Radioestacion			3	

burimi: dldp

Tab 56. Rrjeti rrugor - Sukth

Emri i Rruges		Gjatesia (km)			
Fillimi	Fundi	Rajonal	Komunal	Gjatesia (km)	Asfalt (km)
Kryqezimi Perlat	Perlat Hamallaj			6	
Kryq Rrushkull	Kryq Hamallaj			4	
Qender Hamallaj	Qender Fshat			2,5	
Qender	Sukuth			3	

burimi: dldp

Tab 57. Rrjeti rrugor - Rrashbull

Road Name		Gjatesia (km)			
Fillimi	Fundi	Rajonal	Komunal	Gjatesia (km)	Asfalt (km)
Rrashbull	Khafzotaj			7	
Khafzotaj	Qender Pjeshkez			6	
Kryqezim	Bozinxhic			6	
Rrashbull				4	

burimi: dldp

V.3. Menaxhimi i Mbetjeve në ZF Durrës

Në nivel kombëtar – PKMM, Plani Kombetar i Menaxhimit të Mbeturinave 2010-2025 (PKMM) përcakton 12 zonat mbetjeve në nivel Qarku, dhe propozon zhvillimin e 12 Planeve Rajonale të Menaxhimit të Mbetjeve (nga një për çdo Qark) brenda 2014. Objektivi i PKMM është reciklimi / kompostimi i 25% të mbetjeve në 2015, dhe 55% të tyre në 2020. Kjo strategji është miratuar në vitin 2011, por duhet ri-pare duke pasur parasysh reformën territoriale. Nderkohe planet e

qarkut Shkoder, Diber dhe Tirane janë miratuar. Per Durresin ekziston nje studim fizibiliteti qe ka qene i pari dhe qe eshte perfunduar ne 2010.

Sasia më e madhe e mbetjeve urbane të gjeneruara është në qarkun e Tiranës dhe të Durrësit, e ndjekur nga qarku i Fierit dhe i Vlorës, referuar Regjistrit vjetor të prodhimit të mbetjeve urbane dhe inerte sipas bashkive dhe qarqeve, të mbajtur nga Ministria e Transportit dhe Infrastrukturës. NjQV-të ne pergjithesi kanë dështuar për të siguruar qëndrueshmërinë financiare - asnjë nga njësitë e qeverisjes vendore nuk është në gjendje të sigurojë mbulimin e kostove ne menyre te pavarur.

V.3.1. Në nivel rajonal – Plani Rajonal i Menaxhimit të Mbetjeve (PRMM)

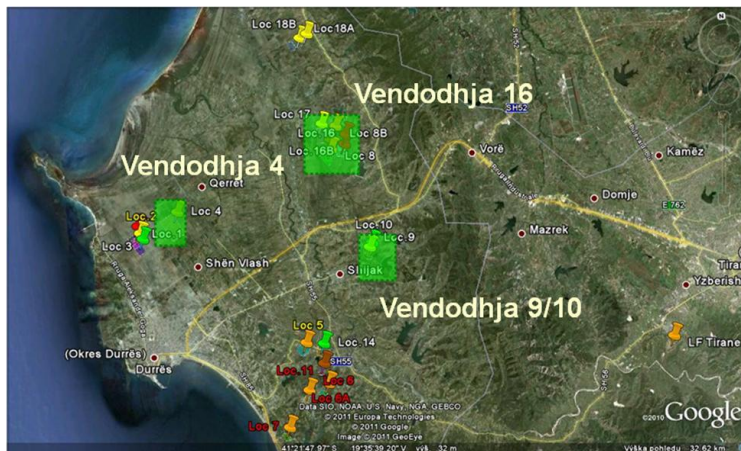
Sipas pikës 8 të nenit 13 të Ligjit nr. 10 463, datë 22.9.2011 *“Për Menaxhimin e Integruar të Mbetjeve”*, plani rajonal i menaxhimit të integruar të mbetjeve hartohet nga Qarku Durrës dhe miratohet nga Këshilli i Qarkut Durrës (jo nga ARM Durrës), i cili më pas e dërgon për shqyrtim dhe miratim në Këshillin e Ministrave. Vetëm pas miratimit nga KM Plani hyn në fuqi dhe botohet.

Qarku i Durrësit ka përgatitur PRMM të tij, por ai nuk është miratuar ende nga Këshilli i Qarkut. Objektivat e përcaktuara në këtë PRMM për grumbullimin e diferencuar të mbetjeve në Rajonin e Durrësit janë: a) të bëhet grumbullim i diferencuar për 20 % të mbetjeve brenda 4 viteve që nga miratimi i Planit; b) të bëhet grumbullim i diferencuar për 30 % të mbetjeve brenda 7 viteve që nga miratimi i Planit, dhe c) të bëhet grumbullim i diferencuar për 50 % të mbetjeve brenda 10 viteve që nga miratimi i Planit. Nga komunikimet e deritanishme zyrtare, nuk kemi informacion zyrtar nga Këshilli i Qarkut Durrës rreth hartimit të Projektplanit rajonal të menaxhimit të integruar të mbetjeve.

Ne pergjithesi, edhe pse strategjia aplikohet ne nivel qarku, roli i qarkut në financimin e menaxhimit te mbetjeve është shume i vogel. Investimet dhe kontraktimet në nivel vendor kryhen nga NjQV e nivelit te pare dhe janë të monitoruara vetem gjate procedures se prokurimit. Si pasoje, eshte e pamundur të bëhet një analizë e qartë e fondeve te angazhuara.

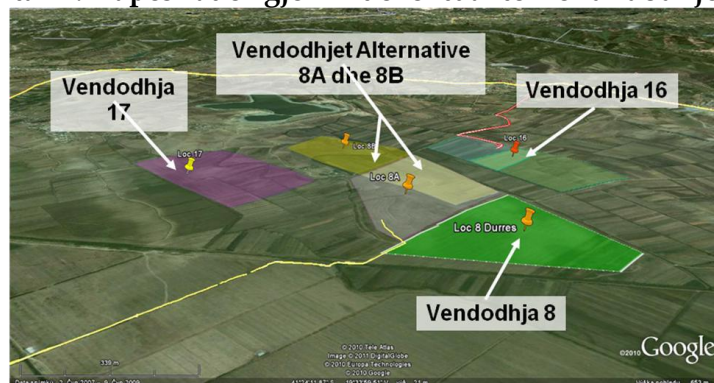
Sa i përket landfilleve, është kryer një studim nga kompania austriake e konsulencës ASA dhe mbeshtetur nga IFC për përcaktimin e një vendi të përshtatshëm për ndërtimin e një landfilli bashkëkohor rajonal për Qarkun e Durrësit. Ky vend (Zona 16 e studimit, fshati Rade, Bashkia Manez) ndodhet në territorin administrativ të Bashkisë Manëz. Me date 18.11.2014 Ministria e Mjedisit se bashku me Ministrine e Infrastruktures kane publikuar ne website te Agjencise se Prokurimit hapjen e thirrjes per oferta per dhenien me koncesion te Landfillit per Qarkun e Durresit referuar nenit 48 të ligjit 125/2013 *“Për koncesionit dhe Partneritetin Publik Privat”*. Bonusi në procedurën përzgjedhëse konkurruese i jepet shoqërisë "Albania Landfill Energy" A.L.E". Po kjo kompani ka marre ne 2012 nje leje per Grumbullim, Depozitim dhe Reciklim ne te njeitin vend ne Manez per “Vendgrumbullim mbetjesh urbane”.

Harta 10. Vendndodhja e fshatit Rade – Venddodhja 16

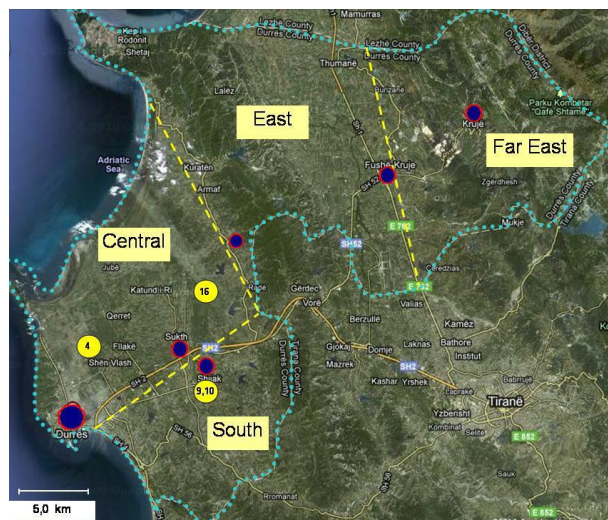
burimi: studimi i Landfillit – Qarku Durres

Harta 11. Hapesirat e zgjerimit eventual te Vendndodhjes 16

burimi: studimi i Landfillit – Qarku Durres

Harta 12. Burimet kryesore të mbetjeve: 6 qytetet dhe 4 zonat

burimi: studimi i Landfillit – Qarku Durres

Deri në ndërtimin dhe vënien në funksionim të këtij landfilli, njësitë e qeverisjes vendore i depozitojnë mbetjet që krijohen në territorin e tyre administrativ (në vend-depozitimet e tyre të përkohshme sipas listës së paraqitur në tabelën e mëposhtme). Këto sheshe të landfilleve (vend-depozitime të përkohshme) aktualisht administrohen nga vetë njësitë e qeverisjes vendore.

Tab 58. Mbledhja, Depozitimi i Mbetjeve në ZF Durrës

NjQV	Menyra e Mbledhjes / Pastrimit	Depozitimi
Bashkia Durrës	Bashkia Durrës ka 2 ndërrmarje pastrimi: NSHK Durrës për zonat qyteti Durrës+Spitalle dhe NK Plazh për zonat Plazh+Shkozet.	VGM e Porto Romanos e miratuar vite më parë me vendim të këshillit bashkiak dhe prefekturës Durrës
Bashkia Manëz	E kryen vetë menaxhimin e mbetjeve, nëpërmjet Drejtorisë së Shërbimeve	Verçok / Ish Miniera Manëz, Bashkia Manëz
Bashkia Sukth	50% e kryen vetë Bashkia nëpërmjet Drejtorisë së Shërbimeve dhe 50% shoqëri private e nënkontraktuar - AFA Group	Vardardhë, Bashkia Sukth
Komuna Rrashbull	E kryen vetë grumbullimin dhe transportin e mbetjeve, nëpërmjet Drejtorisë së Shërbimeve.	Porto Romano, Durrës
Komuna Katund i Ri	E kryen grumbullimin dhe transportin e mbetjeve me shoqëri private të nënkontraktuar DU&CO shpk	Porto Romano, Durrës
Komuna Ishem	E kryen vetë menaxhimin e mbetjeve, nëpërmjet Drejtorisë së Shërbimeve	Kthesa e Rrotullës, Komuna Ishem

burimi: Agjencia Rajonale Qarku Durrës

Në qarkun e Durrësit llogaritet se një banor i tij “prodhon” 236 kg mbetje në vit, duke u bazuar në një popullsi prej 414,677 banorësh (përfshire dhe rrethin e Krujes). Me sasinë prej 140,755 tonë në vit mbetje urbane, qarku bregdetar ka 12.4 për qind të sasisë vjetore në shkallë vendi, duke u renditur pas qarkut të Tiranës. Pas Durrësit vijnë qarqet e Fierit dhe Vlorës.

Tabela 59: Mbulimi me shërbime Mbetje për Bashkinë e Re Durrës

	Vitet	2011	2012	2013
Ishem	Nr i familjeve	2 500	2 960	2 980
	Nr. i familjeve që i ofrohet shërbimi	1 100	1 150	2 000
Rrashbull	Nr i familjeve	5 562	5 713	5 821
	Nr. i familjeve që i ofrohet shërbimi	4 450	4 507	4 562
Durrës	Nr i familjeve	61 177	61 769	62 757
	Nr. i familjeve që i ofrohet shërbimi	61 177	61 769	62 757
Manëz	Nr i familjeve	2 490	2 510	2 540
	Nr. i familjeve që i ofrohet shërbimi			
Sukth	Nr i familjeve	6 000	6 200	6 400
	Nr. i familjeve që i ofrohet shërbimi	6 000	6 200	6 400

KiR	Nr i familjeve	3 470	3 550	3 600
	Nr. i familjeve që i ofrohet shërbimi	3 400	3 500	3 500

Burimi. Te dhenat nga NjA, Llogaritjet e Autoreve

Tabela 60. Profili i Mbetjeve Urbane – Bashkia e Re Durres

	Vitet	2011	2012	2013
Ishem	Mbetje urbane	1800	2000	2190
Ishem	Mbetje inerte	S'ka	S'ka	S'ka
Ishem	Mbetje spitalore	1	1	1,2
Ishem	Mbetje urbane	20	60	100
Rrashbull	Mbetje inerte	4 000	4 000	4 000
Rrashbull	Mbetje spitalore	S'ka	S'ka	S'ka
Rrashbull	Mbetje urbane	S'ka	S'ka	S'ka
Rrashbull	Mbetje inerte	S'ka	S'ka	S'ka
Durres	Mbetje spitalore	54 750	44895	31463
Durres	Mbetje urbane	S'ka	S'ka	16,665
Durres	Mbetje inerte	NA	NA	NA
Durres	Mbetje spitalore	S'ka	S'ka	S'ka
Manez	Mbetje urbane	2050	2100	2190
Manez	Mbetje inerte	S'ka	S'ka	S'ka
Manez	Mbetje spitalore	30	33	35
Manez	Mbetje urbane	S'ka	S'ka	S'ka
Sukth	Mbetje inerte	13000	13500	14000
Sukth	Mbetje spitalore	S'ka	S'ka	S'ka
Sukth	Mbetje urbane	S'ka	S'ka	S'ka
Sukth	Mbetje inerte	S'ka	S'ka	S'ka
Katund i Ri	Mbetje spitalore	2880	2880	2800
Katund i Ri	Mbetje urbane	S'ka	S'ka	S'ka
Katund i Ri	Mbetje inerte	0,5	0,5	0,5
Katund i Ri	Mbetje spitalore	S'ka	S'ka	S'ka

Burimi. Te dhenat nga NjA, Llogaritjet e Autoreve

V.3.2. Në nivel lokal – Plani Lokal i Menaxhimit të Mbetjeve (PLMM)

Planet Lokale hartohen dhe miratohen nga Bashkitë dhe Komunat, të cilat në përputhje me Ligjin mbi Qeveritë Vendore, janë detyrë e Këshillave të Bashkive dhe Komunave respektive. Ne ZF te Durrësit vetëm Bashkia e Durrësit ka nje PLMM. Asnje nga pese njesite e tjera nuk ka nje PLMM. Ne pergjithesi cilësia e ketyre planeve e diskutueshme mbasi nuk rrjedhin nga plani rajonal – ne rastin e Bashkise Durres PRMM nuk eshte i aprovuar. Per pese njesite e tjera kemi vene re qe nuk ka kapacitetet në nivel lokal për të hartuar planet vetë dhe si pasoje planifikimi në nivel lokal mbetet subjekt i mbështetjes së donatorëve. Mesatarisht, një familje në qytetin e Durrësit prodhon rreth 2 ton mbetje në vit ose 5.5 kg mbetje në ditë (sipas llogaritjeve të bazuara në të dhënat e marra nga Bashkia e Durrësit).

Bashkia e Durrësit është Autoriteti kryesor përgjegjës për shërbimet e menaxhimit të mbetjeve në Durrës dhe ajo i kryen këto shërbime nëpërmjet dy ndërmarrjeve të saj të Shërbimeve

Komunale: 1) Ndërmarrja e Shërbimeve Komunale Durrës (NShKD), dhe 2) Ndërmarrja e Shërbimeve Komunale Plazh (NShKP). Të dyja ndërmarrjet drejtohen nga Këshilli Bashkiak, dhe financohen kryesisht nga buxheti i Bashkisë. Ato janë përgjegjëse për pastrimin e qytetit, grumbullimin e mbetjeve, dizinfektimin, mirëmbajtjen e hapësirave të gjelbra, ndriçimin rrugor dhe varrezave publike, ofrimin e shërbimeve funerale, dekorin e qytetit si dhe planifikimin/monitorimin e shërbimit të menaxhimit të mbetjeve.

Të dyja ndërmarrjet kanë të punësuar rreth 129 punonjës (numër ky që rritet deri në 154 gjatë sezonit të lartë), përdorin rreth 23 makina (për grumbullimin dhe transportimin) dhe mbi 1,055 kontenierë me një kapacitet total prej 1,160m³, siç është paraqitur në tabelën 8. Mesatarisht ka pese kontenierë për 1,000 banorë. Mbetjet hiqen nga 506 pika të grumbullimit të mbetjeve (ku mesatarisht ka 2 kontenierë për PGM), dhe mbetjet e hequra nga një kontenier janë mesatarisht 263 kg/ditë.

Te transportimi punojnë 75 punonjës (61 punonjës tek NShKD dhe 14 punonjës tek NShKP) të cilët përdorin 23 makina (10 agregatë, 10 kamionë, 2 kamioncina dhe 1 zëtor) që transportojnë mbetje mesatarisht nëpërmjet 2 rrugësh në ditë siç tregohet në tabelën 10 më poshtë sipas llogaritjeve të kryera nga NShK-të. Gjatë 10 viteve të fundit të paktën nuk ka patur asnjë ndryshim në numrin e makinave. Në çdo pikë grumbullimi të mbetjeve punojnë 3 punëtorë. Gjatë 10 viteve të fundit të paktën nuk ka patur asnjë ndryshim në numrin e makinave.

Gjate vitit 2013 ne Porto Romano (Vendi i Grumbullimit te Mbeturinave) jane depozituar ne total 102,221 m³ ose 64,377 ton. - volum i cili eshte perlllogoritur i kompaktuar (koficienti i kompaktimit eshte marre 1 me 5 qe do te thote se 1 m³ i kompaktuar ose i ngjeshur peshon 625 kg perlllogaritur kjo peshe sipas VKM nr. 175 date 19.01.2011 per qytetin e Durrës). Keto mbetje ndahen si me poshte:

- mbetje urbane (Urbane dhe te gjelbera) gjithsej = 96,036 m³ ose 60,021 ton.
- mbetje dhera, inerte = 1,153 m³ ose 1845 ton.
- mbetje leshterik = 5,022 m³ ose 2511 ton.

V.3.3. Vend-hedhja e Porto Romanos

Vend-hedhja e Porto Romanos është i vetmi vend asgjësimi që përdoret në Durrës. Ai është funksional që prej vitit 1994 dhe ndodhet në zonën industriale, 4-5 km në Veri, e cila është hapur që në fillim të viteve 90 dhe që është parashikuar të ketë jetëgjatësi për 25 vjet, deri në 2015. Kostot për menaxhimin e mbetjeve në PR (pastrimi, grumbullimi, transporti dhe asgjësimi) mbulohen nga buxheti i Bashkisë së Durrësit.

Vendhedhja është organizuar në 3 parcela dhe mbulon një sipërfaqe prej rreth 200,000 m². Ajo pozicionohet në një zonë mjedisore sensitive - në një ligatinë që shpesh gjatë sezonit të shirave përmytet. Ligatina ndodhet pothuaj në nivelin e detit dhe shtrihet përafërsisht mbi rreth 30 km² në drejtimin Veri-Jug, paralel me vijën bregdetare. Gjithë sasia e mbetjeve bashkiake të pa ndara, një përzierje e mbetjeve të rrezikshme me mbetjet e parrezikshme, mbetjet spitalore dhe mbetjet industriale së bashku me mbetjet inerte, përfundojnë në këtë vendhedhje, duke mos ndjekur asnjë standart mjedisor.

Ndërmarrja ka 5 punëtorë në vendhedhje, që punojnë me një buldozier totalisht të amortizuar. Mbetjet transportohen nëpërmjet një rruge të vogël të landfillit, hidhen aty dhe lëvizën me buldozier. Shumë pjesë të landfillit nuk janë të disponueshme si rezultat i përmytjes. Punëtorët thjesht i mbulojnë këto zona duke hedhur mbetje të tjera mbi to. Nuk ekzistojnë paisjet bazë dhe makineritë, siç është për shembull kompaktori (ngjeshësi). Zona e shpërndarjes

nuk ka urë peshore, si rrjedhim, operatori (NSHKD) mund vetëm të përlllogarisë sasinë e mbetjeve të dërguar në vendhedhje në bazë të numrit ditor të rrugëve që bën një kamion, vëllimit të kamionit dhe standarteve që përdoren për normat e konvertimit.

Sasia reale e mbetjeve të asgjësuar në vit në Durrës perlllogaritet të jetë në shkallën nga 63-67,000 ton. Në vitin 2009, sipas të dhënave të ofruara nga Bashkia e Durrësit, janë depozituar 101,507 ton mbetje.

Ne 2013, pervec NShK Durres qe ka depozituar nje total prej 64,377 ton mbetje urbane, dhera dhe inerte dhe leshterik (2,511 ton leshterike), dhe subjektet e meposhtem te ZF Durres kane depozituar:

- N.K. Plazh: 22,754 m³ nga te cilat (mbetje urbane 18,000 m³, 112 m³ dhera, 4642 m³ leshterik) te konvertuara ne total 14,335 ton.
- Komuna Rashbull: 3,560 m³ mbetje urbane ose 2225 ton.
- Autoriteti Portual Durres: 3,400 m³ mbetje urbane ose 2125 ton
- Fjona 2006 shpk (kryesisht per mbetjet ne Port): mbetje urbane 564 m³ ose 352 ton.
- Privat te ndryshem: 252m³ mbetje urbane ose 157 ton.
- Komuna Katundi i Ri: 304 m³ mbetje urbane ose 190 ton .

Vendhedhja është pronë shtetërore nën zotërimin e Ministrisë së Ekonomisë, Tregtisë dhe Energjitikës dhe administrohet nga Bashkia e Durrësit, megjithatë ajo ende nuk është regjistruar në regjistrin themelor të pronave-hipotekë.

V.3.4. Tarifat e mbledhjes – familjare

Aktualisht Durrësi aplikon një nivel tarife pastrimi simbolike për familjet: 1,000 ALL në vit për vitin 2009, duke qenë të paktën 5 herë më e ulët se tarifa që aplikon Tirana. Mesatarja e të ardhurave në Shqipëri është rreth 37,150 ALL/familje/muaj ose 445,800 Lek/familje/vit. Sipas standarteve të KE-së, përqindja e përballueshmërisë së tarifave për mbetjet është në nivelin 0.8% e të ardhurave neto. Në qoftë se do aplikohet këtë përqindje, tarifa vjetore për pastrimin do të ishte 3,566.4 ALL/familje. Sipas standarteve të vendeve të zhvilluara, përqindja e përballueshmërisë së tarifave për mbetjet është 1.2% e të ardhurave neto. Në qoftë se do të aplikohet këtë përqindje, tarifa vjetore për pastrimin do të ishte 5,349.6 ALL/familje.

Nga 49,000 familje për të cilat realizohet shërbimi i menaxhimit të mbetjeve në Durrës, bashkia llogarit në planifikimin e saj vetëm 30,000 familje për të paguar tarifën e pastrimit.

Tabela 61. Tarifat e pastrimit per familjet dhe perqindja e mbledhjes nga NjQV, Viti 2014

	NjQV	Tarifa Vjetore (ALL)	% e mbledhjes
1	Ishem	2,400	20
2	Rrashbull	500	17
3	Sukth	1,000	66
4	Manez	1,500	80
5	Katund i Ri	500	90

Burimi. NA respektive, llogaritjet e autoreve

V.3.5. Pikat e dobëta të menaxhimi të mbetjeve

Pikat e dobëta në menaxhimin e mbetjeve lidhen kryesisht me mungesën e planeve në nivel rajonal, amortizimin dhe rrezikshmerinë e Porto Romanos, si më poshtë:

- Mungesa e PRMM Per Qarkun e Durrësit;
- Mungesa e lidhjes së PLMM të Bashkisë Durrës me PRMM;
- Mungesa e PLMM për pesë NJQVtë;
- PLMM nuk trajton strategjinë e Durrësit për menaxhimin e mbetjeve jo urbane, duke përfshirë këtu mbetjet e rrezikshme, ato nga ndërtimet dhe mbetjet portuale;
- Shkallën shumë të ulët të ri-ciklimit;
- Vendhedhja e Porto Romanos nuk ka: a) shtresë mbrojtëse për ujin për të shmangur penetrimin nëntokësor të lëngjeve që rrjedhin në lëndëfill; b) barriera kufitare; c) sistem grumbullimi për infiltrimin e mbetjeve; d) impiant të grumbullimit të ujërave sipërfaqësorë (për ujin nga shiu); e) rrjet për të mbledhur biogazrat; f) mbulim ditor të mbetjeve për të shmangur erërat dhe djegien e mbetjeve; g) rrjet rrugësh të brendshme; h) zyra në vendhedhje; i) impiant për ndarjen manuale të mbetjeve. Gërmuesit e mbetjeve qëndrojnë në majë të mbetjeve për të ndarë rrymat e mbetjeve që ju interesojnë; j) rrethim me gardh të fushës; k) akses të kontrolluar; dhe as l) sistem peshimi.

Tab 62. Lejet e Miratuara për 2012- 2014 për Grumbullim, Depozitim dhe Reciklim

ZF Durrës

Subjekti	Administrat ori	Aktiviteti	Vendndodhja	Viti
BAHITI PLAST	N/A	Grumbullim ,transportim, riciklim mbetjesh plastike	Porto Romano Durrës	2014
SOMET		Eksport Mbetje plastike	Shkozë, Durrës	2013
SHIGJETARI-B	Bashkim Hushi	Grumbullim dhe depozitim i vajrave të përdorur, lubrifikanteve	Pranë ish-SMT Shijak, Durrës	2013
SERXHO	Serxhio Zeqja	Impiant grumbullimi dhe trajtimi i automjeteve në fund të jetës	Fshati Bisht Kamez, komuna Katund I Ri, qarku Durrës	2013
Pastrimi Detar	Ilir Karagjozi	Mbetje portuale III.2.B	Durrës	2013
Shijaku	Shpëtim Shijaku	Mbetje Skrapi III.2.B	Durrës	2013
Gjyzeli	Bujar Gjyzeli	Riciklim vaj i përdorur	Durrës	2013
Albasud Service	Alfredo Suares	Grumbullim Vaji	Shkozë, Durrës	2013
Essen	Rado Brajoviq	III.2.B Grumbullim, përpunim skrapi	Durrës	2013
ITAL-LUBRIFICANTI	Arbino Girardi	Grumbullim vajrash të përdorur	Durrës	2013
Ital Lubrificanti	Arbino Girardi	III.2.B.Grumbullim vaji	Rrashbull, Durrës	2013
Albasud Servise	Alfredo Suarez	III.2.B.Grumbullim vaji	Durrës	2013
Scholz	Arsim Muja	K.III.2.B. Grumbullim, përpunim skrapi	Rrashbull, Durrës	2013
La Vitoria	Rino Di Fiore	Depolimerizim, riciklim gomash	Porto Romano, Durrës	2012
Dawa International	Xi Wang	Përpunim mbetje plastike	Rrashbull, Durrës	2012

Trade				
Albania Landfill Energia A.L.E.	Arjan Xhihani	Vendgrumbullim mbetjesh urbane	Manez, Durrës	2012
Somet	Besnik Kryekurti	Kat. III.2.B. Riciklim baterish	Shkozet, Durrës	2012
Edipack	Elsa Balteza	Grumbullim, riciklim letre, prodhim letre	Spitalle, Durrës	2012

Burimi: Agjencia Kombetare e Mjedisit

Bibliografia

1. *NDERMARRJA E SHERBIMEVE KOMUNALE ANALIZA VJETORE E PUNES PER VITIN 2013*
2. *LANDFILLI I ZONËS 2, MANZE. (QARKU DURRES), TRAJTIMI PËRFUNDIMTAR I MBETJEVE TË NGURTA.*
3. *Plani Lokal i Menaxhimit të Mbetjeve për Bashkinë e Durrësit 2010-2025*
4. *Studim per percaktimin e territorit per asgjesimin e mbetjeve te ngurta (Lendfillit Sanitar ne Durres, Shqiperi), RAPORTI FINAL 18.05.2011*
5. *Lejet e Miratuara per 2012- 2014 per Grumbullim, Depozitim & Reciklim ZF Durres, Agjencia e Mbrojtjes se Mjedisit*
6. *Municipal waste management in Albania, Arta Kodra, Nentor 2013*
7. *The main pollutions in Durres city and the impact on population health*
8. *Mbetjet 2013, Durres*
9. *Menaxhimi i Mbetjeve ne Shqiperi, Prof. Dr. Pellumb Abeshi*
10. *Problemi i ndotjeve në Durrës, drejt zgjidhjes, Gazeta Telegraf*
11. *Vleresimi Strategjik Mjedisor i Planit te Pergjithshem Vendor te Bashkise Durres, Dhjetor 2012*

V.4. Planifikimi urban dhe menaxhimi i tokës në ZF Durrës

Ne lidhje me menaxhimin territorial, vihet re se panorama bregdetare e ZF Durres ka degraduar shpeshhere me ndërtime të realizuara në mungesë të një planifikimi kombëtar e ndërsektorial. Gjithashtu, kjo zone vuan parcelizimin e planifikimit, aty ku kompetencat dhe juridiksionet territoriale ndahen.

Per arsye te pozicionit te saj gjeografik ZF Durres eshte pjese Planit te Integruar Ndërsektorial për bregdetin (PINS) që do të shërbejë si sistem rregullues për të siguruar standarte në planifikim dhe garantimin e instrumentave që mundësojnë shërbime cilësore turistike. Këto mungesa kanë rënduar situatën në terren, duke degraduar panoramën e bregdetit . Vizioni që do të përcaktojë Plani i Integruar Ndërsektorial për bregdetin (PINS), do të vendosë një raport të drejtë dhe ekuilibra mes objektivave të zhvillimit sipas këndvështrimit të politikave të qeverisë, të drejtës për zhvillim dhe burimeve natyrore në territor. Ky proces do të ketë në fokus ndryshimin e gjendjes aktuale në zonën e bregdetit, duke ligjëruar e zbatuar një vision të ri, nëpërmjet aplikimit të instrumentave ligjore dhe urbane, që do të realizojnë sfidat, duke miradministruar potencialet e vendit dhe duke i dhënë hov të madh e cilësor zhvillimit të turizmit.

Gjithashtu, ZF Durres eshte pjese e Planit Tiranë-Durrës i cili është pjesë integrale e Planit të Përgjithshëm Kombëtar. Tirana dhe Durrësi janë qytete që kanë patur një zgjerim në shtrirjen e tyre dhe tendenca është që këto qytete të takohen. Zona ndërmjet është një nga zonat që ka patur një zhvillim të vrullshëm formal dhe kryesisht informal. Zhvillimet kaotike dhe pa vizion kanë dëmtuar rëndë peisazhin natyror, prandaj lind nevoja për një plan të integruar dhe me një vizion të qartë. Plani Tiranë-Durrës do të orientojë përdorimin dhe shfrytëzimin e kësaj zone si dhe do të krijojë infrastrukturën e përshtatshme për një zhvillim të qëndrueshëm.

Njesite vendore qe kane miratuar IPV ne KKT jane Bashkia Durres dhe Komuna Ishem. Megjithate zhvillime jo në përputhshmëri me planin e miratuar, evidentohen në bashkinë Durrës si dhe komunat Ishëm, të cilat kanë në vizionet dhe politika e zhvillimeve territoriale të tyre, rritjen e kapaciteteve të shërbimeve mbështetëse ndaj turismi, agrikulturës, si pjesë përbërëse e ultvësirës perëndimore, rritjen e shërbimeve ekonomike te organizuara përgjate akseseve të rrugëve kryesore urbane, të zonave periferie të banimi.

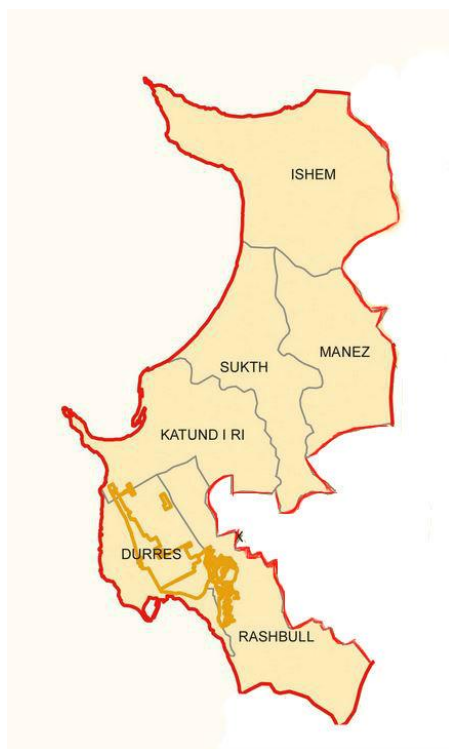
Rastet e bashkive dhe qyteteve të mëdha, që kanë dhe tendencë zhvillimi më masiv, shpesh rrezikojnë të kenë më pak transparencë në morinë e zhvillimeve të tyre. Ky fenomen përket në abuzime të zhvillimeve informale siç shihet dhe nga statistikatat e marra nga ALUIZNI, ku evidentohen konkretisht qytetet e mëdha, ato të cilat kanë numin më të lartë të ndërtimeve informale, si Durrësi, Tirana, Shkodra, Vlora, etj.

Nr. i vetedeklarimeve ne 2013 per Qarkun e Durresit eshte 4,574. Në bashkëpunim me institucionet e tjera shtetërore, të njësive të pushtetit vendor, si dhe të subjekteve të interesuara, gjatë tremujorit të fundit të vitit 2013, I.N.U.K. ka kryer veprime për verifikimin e situatës ndërtimore si dhe ekzekutimin e vendimeve për prishje. Në mbështetje të I.N.U pranë bashkisë Durrës, janë ekzekutuar gjate viti 2013 dhe 2014: a) 13 vendime për prishje, dhe b) 6 Vendime për Dënim me Gjobë.

Zyra e ALUIZNI-t për qarkun e Durrësit ka shpërndarë me date 14 shkurt 2015, rreth 1050 leje legalizimi për banorët e qarkut, nga te cilat 620 per territorin e Bashise se Re Durres. Nderkohe eshte lajmeruar se po bëhen gati më shumë se 1000 leje të tjera që pritet të shpërndahen pas disa ditësh. Burime nga Agjencia thanë se në këtë zonë pritet të kryhen rreth 2500 legalizime.

Drejtori i Përgjithshëm i ALUIZNI-t, Artan Lame, në nisje të takimit tha se “Qarku i Durrësit është një nga qarqet që ka më tepër ndërtime informale pas Tiranës, për shkak dhe të lëvizjes së madhe të njerëzve në gjithë këto vite¹”. Lejet e Legalizimit për Qarkun e Durrësit të lëshuara në shkurt 2015 janë: Durrësi – 1; Katundi i Ri – 43; Rashbulli – 482; Sukthi – 17 dhe Manëz – 77.

Harta 13. Shpërndarje gjeografike (në të verdhë) e Zonave Informale ZF Durrës

Burimi. ALUIZNI

Në total, Bashkia Durrës ka një sipërfaqe prej 1,420.00 ha në Zona Informale / Vendbanime Informale nga të cilat 1,157.6ha i përkasin Bashkisë Durrës dhe 262,4ha i përkasin komunes Rashbull.

Në projektet urbane të miratuar në PLMM Durrës, mund të përmenden:

- Rigjenerimi urban i zonës së Shkozetit (aktualisht mikso banim dhe industri). Plan strategjik për një zonë me sipërfaqe 100 ha parashikon ri-integrimin me rrjetin urban duke përfshirë banesat dhe njësi të vogla prodhimi (ndërmarrje në nivel familjar). Të gjitha aktivitetet e sektorit sekondar, të shpërndara në të gjithë qytetin përfshirë Shkozët, do të vendosen në Parkun Industrial
- Rigjenerimi urban i zonës së “Durrësit të Ri” (ish-Kënetës). “ Durrësi i Ri”: zonë rezidenciale me popullsi të re dinamike që ka nevojë për rinovim urban. Me projektet për rehabilitimin e infrastrukturës, si: “Ndërtimi i Sistemit të Furnizimit me Ujë”, “Rehabilitimi i Sistemit të Kanaleve të vjetra” duke i kthyer ato në rrugë të mirfillta, kjo

¹ <http://www.mapo.al/2015/02/legalizimet-lista-me-1050-emra-per-durresin/>

zonë e re e qytetit do të ndërthuret me pjesën tjetër të qytetit, duke u bërë një trup i vetëm me sistemin e infrastrukture së tij.

- Rikuperimi dhe ri-jetëzimi i qendrës historike të qytetit. Restaurim i Integruar ku, përveç, aspekteve urbane dhe vlerave arkitektonike, do të merren parasysh edhe aspektet ekonomike dhe shoqërore të trashëgimisë kulturore;
- Integrimi i zonave të reja rezidenciale me zonat e vjetra në Porto Romano. Projekti i Unazës së Re të Qytetit ka për qëllim të kufizojë trafikun e automjeteve të rënda dhe një pjesë të trafikut të automjeteve private në zonën qendrore të Durrësit, që rrethon zonën kryesore të banimit në qytet.
- Studim fizibiliteti dhe reabilitim urban i zonës së plazhit përfshin “Rinatyalizimin e Kodër-Vilës dhe të “Brezit të gjelbër të qytetit”, i cili synon të shmange erozionin e mëtejshëm.
- Në zona bregdetare mes Portit dhe Kavajës, bulevardet këmbësore do të zgjaten deri në zonën e shëtitorës në veri dhe në jug të qytetit të Durrësit, si drejt zonës së Currilave ashtu dhe drejt plazhit të Plepave.
- Rikualifikim i zonës pranë Portit, Projekti i rrugës “Mars 91” & Vija e kalterë” & rivendoseja e lidhjes qytet-det të munguar deri më sot në Durrës. Zona portuale do të jetë destinacioni për turistë të shumtë në të ardhmen, me një port me funksion turistik, zonë pushimi dhe vend për zhvillimin e eventeve të ndryshme kulturore. Porti ekzistues tregtar do të zhvendoset në Porto Romano, në mënyrë që Durrësi të presë varka me vela, jahte, anije të mëdha udhëtarësh dhe varka private sportive.
- Portit i peshkimit duhet të ndërthuret me Portin Turistik, ku cdo element i tij të jetë i mirëprojektuar dhe i detajuar në funksion të Turizmit dhe qytetit.

Po ashtu Keshilli i Qarkut Durrës, Keshilli i Rregullimit të Territorit, vendosi me 0.11. 2008 për miratimin e masterplanit me objekt *“Zhvillimi i integruar (në sinergji) i zones energjetike dhe industriale të Porto-Romanos, Durrës, infrastruktura dhe konturet e saj”*.

Tabela 63. Vlera e Tokes sipas kategorive – Manez, Sukth dhe Rrashbull

BASHKIA/ KOMUNA	NJESI VENDORE/Fshatr a	VLERA NDERTE SA (lek/m2)	VLERA TRUALLI (lek/m2)	VLERA TOKA BUJQESOR E (lek/m2)	VLERA LIVADHE KULLOT A (lek/m2)	VLERA TOKA PYJORE (lek/m2)
BASHKIA MANEZ	BASHKIA MANEZ	40,400	786			
	ARMATH		739	408	177	21
	BORC		739	352	152	
	HAMALLAJ		369	447	194	
	KAMERAS		739	788	342	21
	KUCOK		2216	744	323	
	RADE		554	842	365	21
	SHKALLE		923	357	155	21
KOMUNA RRASHBULL	HARTE DWG		x	x	x	x
BASHKIA SUKTH	BASHK.SUKT H ZK 3542	41,500	2983	x	x	x
	VADADHE ZK 3690		647	339	151	x
	KULLE ZK 2321		x	339	151	x
	RRUSHKULL ZK 3241		2317	339	151	182
	HAMALLAJ ZK 1925		475	330	151	182

burimi: AKPT, llogaritjet e autoreve

Bibliografia

1. Urban Planning & Land Management, Keshilli i Qarkut Durres, Keshilli i Rregullimit te Territorit
2. Agjencia Kombetare e Rregullimit te Territorit, Raporti Vjetor 2013-2014
3. Masterplani i Qendres te Durresit, 14 Shkurt 2007
4. Plani Struktural. Bashkia Durres, 20 Shkurt 2010
5. Politika e Planifikimit te Territorit, Bashkia Durres
6. Perzgjedhja e Fituesit per “Vijen Bregdetare te Jugut”, dhe Korridorin Ekonomik Tirane – Durres, 19/11/2014, Gazeta Tema
7. Development Alternatives in Rural and Unfavourable Areas in the Coastal Area of Ishem - Porto Romano for a Sustainable Development, M. Sc. Shkëlqim Sirika, October 2013
8. Plani i Zhvillimit te Turizmit, Komuna Ishem, Qershor 2009
9. ALUIZNI: http://www.aluizni.gov.al/wp-content/uploads/2014/12/ZONAT-INFORMALE_Page_2_PHOTOSHPED.jpg

VI. ORGANIZIMI I SHËRBIMEVE TË PUSHTETIT VENDOR NË ZF DURRËS

Sipas te dhenave te marra nga NjQV-te e ZF Durres, njesite vendore aktuale kane perberjen e meposhteme:

- Bashkia Durres: 238 punonjes (perfshire gjendja civile dhe QKR);
- Komuna KiR: 28 punonjes;
- Bashkia Manez: 26 punonjes;
- Bashkia Sukth: 46 punonjes;
- Komuna Rrashbull: 54 punonjes;
- Komuna Ishem: 40 punonjes.

Struktura aktuale e Bashkise Durres, e cila do te jete dhe qendra administrative e Bashkise se Re Durres, perfshin:

- Kryetarin;
- Kabinetin: 3;
- Sektori Marredhenieve me publikun: 2
- Drejtoria e burimeve njerezore: ____20
- Drejtoria e planifikimit & kontrollit te zhvillimit te territorit: 23
- Drejtoria e taksave dhe tarifave vendore: 33
- Drejtoria e politikave te zhvillimit: __8
- Drejtoria ekonomike: _____17
- Drejtoria e arsim-kulture-rini-sport, komuniteteve fetare: 15
- Drejtoria e sherbimeve: _____11
- Drejtoria e sherbimit social: _____14
- Policia bashkiake: _____20
- Qendra Administrative Nr. I: _____3
- Qendra Administrative Nr. II: _____3
- Qendra Administrative Nr. III: _____3
- Qendra Administrative Nr. IV: _____3
- Qendra Administrative Nr. V: _____3
- Qendra Administrative Nr. VI: _____3
- Inspektoriati Ndertimor Urbanistik: 14

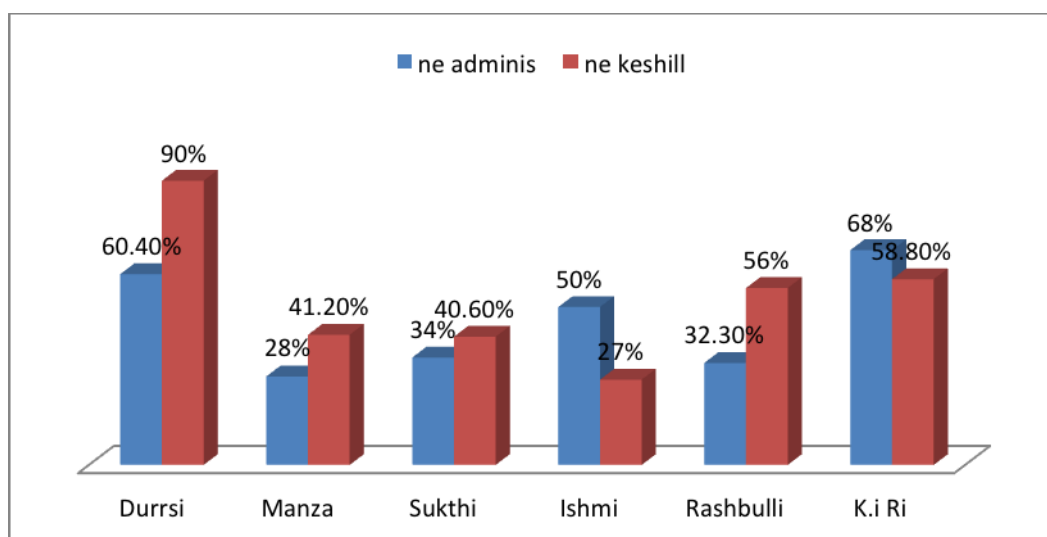
Perfaqesimi aktual i NjQV ne Keshillin e Qarkut eshte si me poshte:

- Bashkia Durres: ____8 perfaqesues
- Bashkia Sukth: ____3 perfaqesues;
- Bashkia Manze: ____3 perfaqesues
- Komuna KiR: _____3 perfaqesues;
- Komuna Ishem: ____2 perfaqesues
- Komuna Rrashbull: __3 perfaqesues

VI.1. Profili dhe shërbimet kryesore të ofruara nga NjQV

Realizimi i objektivave të caktuara nga detyrimet ligjore për funksionet dhe shërbimet që duhet të ofrojnë njesitë vendore ndaj komuniteteve të tyre, varen në një shkallë të konsiderueshme nga niveli arsimor dhe përkushtimi i vendimmarresve (keshillave bashkiakë apo komunalë) dhe në administratën vendore. Nëse lexojmë me kujdes grafikun e mëposhtëm 5, del në pah se një ndër faktorët që çon në rezultate atraktive ndaj komunitetit të qytetit të Durrësit, është se në Keshillin Bashkiak 90% e antarëve janë me arsim të lartë. Por ka dhe raste kur përkushtimi dhe niveli i lartë i përgjegjshmërisë së Kryetarit të Bashkisë, minimizon efektin negativ të nivelit të ulët arsimor, si në rastin e Bashkisë Manze, ku në administratë janë vetëm 28% me arsim të lartë dhe në keshillin bashkiak vetëm 41%.

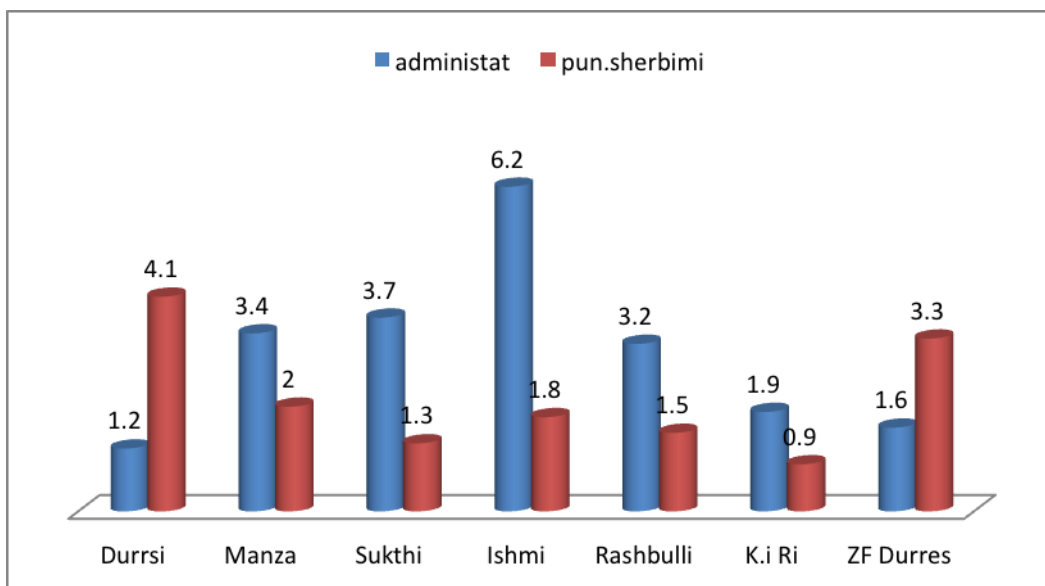
Grafiku 11. Pësha specifike e arsimit të lartë në administratat dhe keshillat e ZF Durrës

Por një rol edhe më i madh në nivelin e shërbimeve komunitare luan edhe numri i burimeve njerezore që meren në administratën dhe të punonjësve të shërbimit që njesitë vendore kanë në dispozicion.

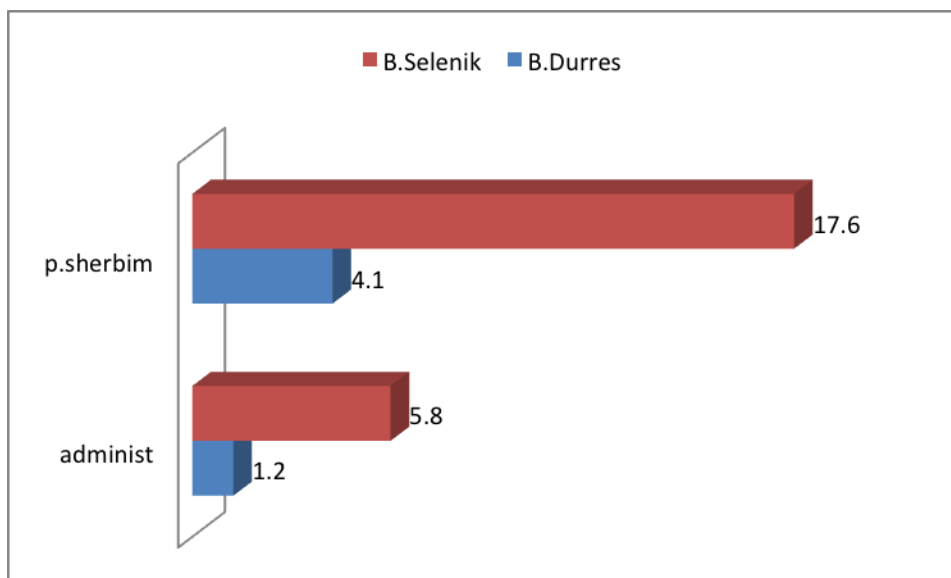
E vërteta është se për këto qëllime nuk ka një standart të përcaktuar në shkallë vendi ose sipas kategorive të njesive vendore e për rrjedhim nuk mund të gjykojë kush i përgjigjet më mirë dhe kush më së miri. P.sh. në grafikun 6 rezultojnë që nivelin më të mirë e ka komuna Ishëm, megjë edhe ndaj Bashkisë Durrës. Kjo është rrjedhojë e sistemit të përcaktimit të numrit nga fondi i pagave i cili është i limituar dhe kontrolluar edhe nga qeveria qendrore si kontribues në grant. Prandaj në kuadrin e ZF duhet të përcaktohet fillimisht cili do të jetë standarti, pra sa punonjës të administratës dhe sa punonjës shërbimi duhet të jenë në një zonë funksionale, që ajo të realizojë standartin (e mundur) edhe të shërbimeve ndaj komunitetit. Në funksion të kësaj më poshtë po bëjmë një krahasim për të kuptuar thelbin dhe nevojën e standartizimit.

Grafiku 12. Ngarkesa e punonjesve te administrates dhe te punonjesve te sherbimit

Bashkia Durres, se fundmi eshte binjakezuar me Bashkine Selanik. Edhe zona funksionale Selanik perbehet nga 6 njesi vendore sipas reformes se 2011, por keto vazhdojne te jene me buxhet dhe bilanc me vehte. Vete bashkia , pjese e ZF Selenik ka rreth 343 mije banore (Durresi 208 mije), ajo ka nje buxhet prej 423 milion euro, jep PBB/fryme 17200 euro. Ngarkesat krahasuese jane :

Grafiku 13. Ngarkesa e punonjesve te administrates dhe te sherbimeve publike ne bashkite Durres dhe Selanik, nr/1000 banore

Persa i perket nivelit te kualifikimit, vihet re nje perqindje e larte e punonjesve me arsim te larte ne KiR dhe Durres.

Tab 56. Niveli i Edukimit te Punonjesve te FA Durres

Njesia Vendore	% e punonjesve me arsim te larte ne administrate	% e keshilltareve me arsim te larte
Durrës	60,4	90,0
Manëz	28,0	41,2
Ishëm	50,0	26,7
Katund i Ri	68,0	58,8
Sukth	14,0	28,0
Rashbull	32,3	56,0

VI.2. Buxhetet e NjQV të ZF Durrës

Te gjashte njesite e zones funksionale te Durresit kane perfituar ALL 650,876 ne 2014 dhe kane te buxhetuar ne ligjin e ri fiskal 2015 nje shume totale prej ALL 591,898. Siç verehet transfertat e pakushtezuara per vitin 2015 per ZF Durres jane parashikuar me nje ulje totale prej rreth 9% siç dhe tregohet ne detaj ne tabelen e meposhtme.

Tabela 64: Transfertat e Pakushtezuara per Bashkite dhe Komunat e ZF Durres 2014 (fakt) dhe 2015 (plan)

	NjQV	Transfertat e Pakushtezuara 2014	Transfertat e Pakushtezuara 2015 (plan)
1	Durres	437,906	428,804
2	Manez	31,828	24,289
3	Sukth	69,480	57,460
4	Rashbull	56,808	41,340
5	Katund i Ri	32,083	23,398
6	Ishem	22,771	16,607

Burimi: Ligji i Buxhetit 2014, Nr. 185/2013 date 2.12.2013 dhe Ligji i Buxhetit 2015, Nr. 160/2014; Llogaritjet e autoreve

Ne se lexohet me kujdes tabela e mesiperme rezulton qe zona funksionale Durres, per vitin 2015 te kete nje burrim financimi nga trasfertat e pakushtezuara rreth 160 milion leke ose rreth 27% me pak se ne vitin 2014. Kjo mund te jete rrjedhoje edhe e veshtiresive financiare te qeverise qendrore, por ne thelb nuk qendron. Nderkohe qe realizon nje reforme te re minimalisht trasferta e pakushtezuar duhet te mbetet ne nivelin e vitit te kaluar per te ruajtur nivelin e

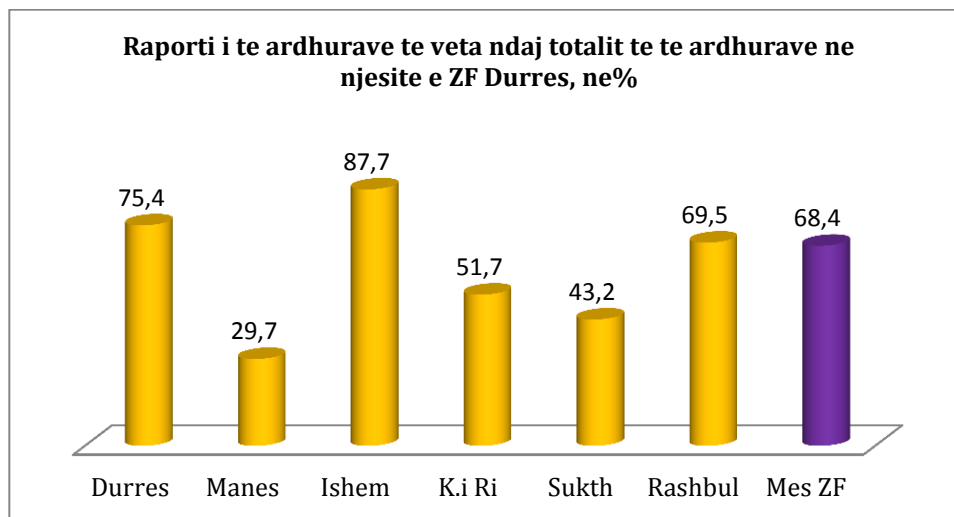
sherbimeve qe jane me njesi individuale te ZF, ne te kundert renia e ketij niveli do paragjykoje vete epersine e reformes per rritje te cilesise se sherbimeve ndaj komunitetit.

Tab 65. Perberja e te Ardhurave 2013 – ZF Durres (ALL .000)

Njesia Vendore	Gjithsej buxheti i pavarur 2013 (000/ leke)	Nga :		Raporti ne % i te ardh. Vendore / buxh. Tot.
		Granti 2013 (000/ leke)	Te ardhura vendore ne 000/leke	
Durrës	1,464,234	360,234	1,104,000	75.4
Manëz	42,021	29,521	12,500	29.7
Ishëm	171,085	21,085	150,000	87.7
Katund i Ri	64,256	31,038	33,218	51.7
Sukth	109,455	62,129	47,326	43.2
Rashbull	179,752	54,752	125,000	69.5

Burimi: Ministria e Financave, NjQV respektive, llogaritjet e autoreve

Grafiku 14. Te ardhurat e NJQV (2013)

Burimi: Ministria e Financave, NjQV respektive, llogaritjet e autoreve

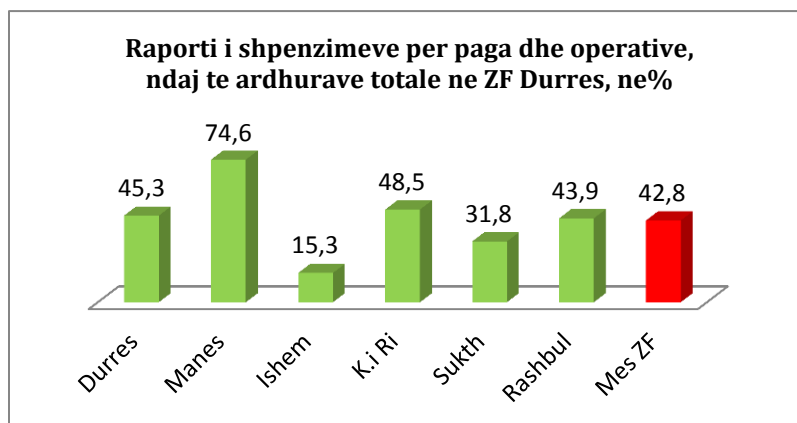
Me nje mesatare si zone funksionale prej 68.4%, te raportit te te ardhurave te veta ndaj totalit te te ardhurave ne dispocicion, kjo mund te konsiderohet si *zona funksionale me efçente ne shkalle vendi*.

Tab 66. Perberja e shpenzimeve ZF Durres – 2013 (ALL .000)

Njesia Vendore	Shpenzime administrative ne 000/leke (F.Page+Sig shoq.+ Sh. Operative)	Shpenzime per 1000 banore (000/leke)	Raporti i shpenz. dhe te ardhurave (F.p. + sig + shp.op.) ne % ndaj tot. Shpenz	Ngarkesa e administrates (numri i punonjesve) per 1000 banore	Investime ne % / buxhetit te pavarur
Durrës	156,977	754	45.3	1,2	14.2
Manëz	19,473	1,699	74.6	4,4	78.7
Ishëm	21,512	2,418	15.3	4,7	47.7
Katund i Ri	13,256	851	48.5	1,6	63.3
Sukth	34,822	1,297	31.8	3,2	51.7
Rashbull	46,960	1,612	43.9	3,3	46.3

Burimi: Ministria e Financave, NjQV respektive, llogaritjet e autoreve

Grafiku 15. Shpenzimet e NjQV (2013)

Burimi: Ministria e Financave, NjQV respektive, llogaritjet e autoreve

Por dukuria pozitive e nenvizuar me lart ne eficensen ekonomike te njesive te ZF Durres, nuk i pergjigjet plotesisht edhe eficiences financiare te shprehur grafikisht me sipër.

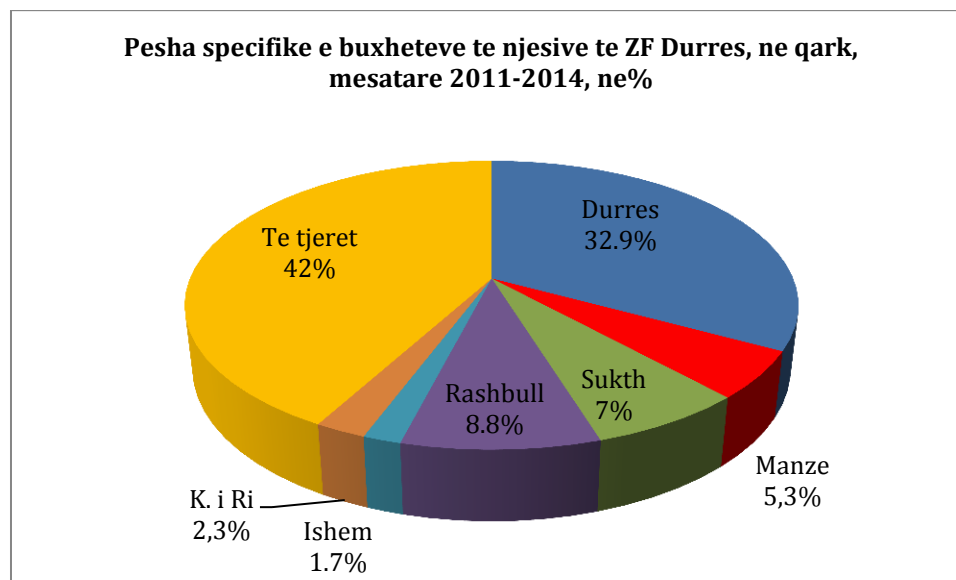
Ne pamje te pare duket qe per investime kapitale shkojne perafersisht rreth 57% dhe per shpenzime operative dhe paga rreth 43%, por ne se nga shpenzimet kapitale c’vishet pjesa e investuar drejtperdrejt nga qeveria qendrore ose donatoret, te cilat aktualisht paraqiten e llogariten ne nje tregues dhe qe zene gati 62% te investimeve kapitale, atehere del me mire ne pah se shpenzimet per paga dhe operative kane pjesen e “luanit” ne totalin e te ardhurave.

Tab 67. Raporti mes buxheteve të NJQV-ve me mesataren e buxheteve të NJQV-ve të qarkut Durrës

Qarku Durrës		TR/ATR		
		2011	2010	2009
Durrës	B	826%	996%	798%
Manëz	B	35%	29%	55%
Sukth	B	78%	63%	76%
Rashbull	K	114%	90%	96%
Katund i Ri	K	46%	45%	38%
Ishëm	K	26%	22%	34%

Burimi: Ministria e Financave, NjQV respektive, llogaritjet e autoreve

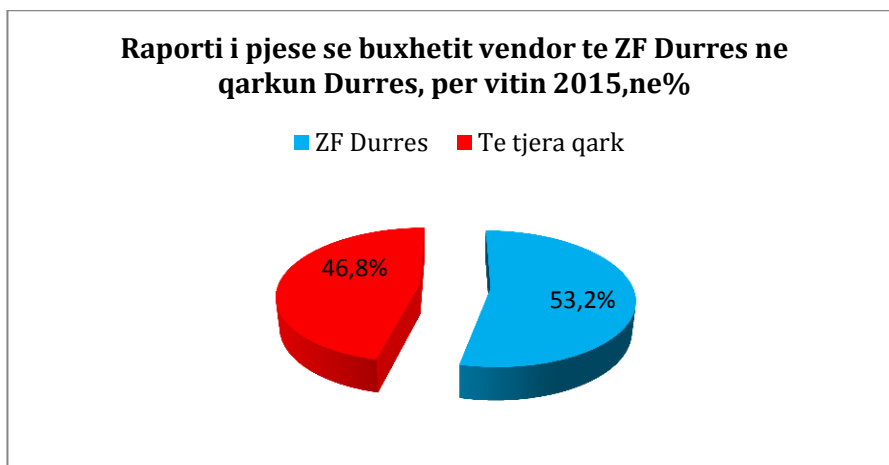
Grafiku 16. Buxhetet e NjQV: 2011-2014

Burimi: Ministria e Financave, NjQV respektive, llogaritjet e autoreve

Duke analizuar buxhetet e vitit 2015, veme re se pesha specifike e zones funksionale Durrës, kundrejt mesatares se viteve 2011-2014 eshte ulur nga 58% ne 53.2%. Ulje kane pasur te gjitha njesite e zones, por me sa duket ketu ulja ka qene me e theksuar se pjeset e tjera te qarkut Durrës.

Grafiku 17. Buxheti i ZF Durres / Qarku Durres 2015

Burimi: Ministria e Financave, NjQV respektive, llogaritjet e autoreve

Tab 68. Të ardhurat e veta të NJQV-së për banor krahasuar me mesataren e të ardhurave të veta të NJQV-ve ne Shqiperi

	OSR /AOSR për frymë		
<i>Qarku Durrës</i>	<i>2011</i>	<i>2010</i>	<i>2009</i>
Durrës	149%	152%	180%
Manëz	39%	51%	35%
Sukth	39%	43%	41%
Rashbull	179%	164%	173%
Katund i Ri	58%	99%	22%
Ishëm	35%	54%	102%

Burimi: Ministria e Financave, NjQV respektive, llogaritjet e autoreve

Tab 69. Shpenzimet totale të NJQV-së për banor krahasuar me mesataren në nivel vendi të shpenzimeve / banor

	TE /ATE për frymë		
<i>Qarku Durrës</i>	<i>2011</i>	<i>2010</i>	<i>2009</i>
Durrës	139%	135%	81%
Manëz	51%	62%	120%
Sukth	68%	59%	66%
Rashbull	122%	102%	101%
Katund i Ri	89%	79%	65%
Ishëm	117%	98%	288%

Burimi: Ministria e Financave, NjQV respektive, llogaritjet e autoreve

Eshte normale qe taksa paguesit me te shumte jane ne Durres (ndonese dhe popullsia aty eshte me e madhe), por disproporcioni me Rashbullin ne masen 60%, kur dihet intesiteti i zines se Rashbullit, tregon per neglizhence ne grumbullimin e tyre, ashtu sikunder eshte e pajustificuar edhe nga vrojtimi i lire qe Ishmi te mbledhe gati 4 here me shume se Katundi i ri.

Po me kete llogjike mund te komentohen edhe dipropocionalitetet ne kontributi ne taksa e pasurise, por vecse ketu vihet re ashtu sic duhet te jete normalisht nje nivel i perafert midis B.Durres dhe K.Rashbull e per te qene me te sakte ne kete rast del me e prapambetur (neglizhente) B.Durres, sikunder lexohet ne tabellen 58.

Tab 70. Të ardhurat nga taksat e pasurisë për banorë sipas NJQV-ve të qarkut Durrës, krahasuar me mesataren kombëtare / banor

Qarku Durrës	Taksa e pasurisë/banor			
	2008	2009	2010	2011
Durrës	6,04	5,51	5,17	5,48
Manëz	0,66	0,73	0,69	0,73
Sukth	0,71	0,74	0,95	0,92
Rashbull	4,84	5,22	5,61	6,63
Katund i Ri	0,62	0,25	1,37	1,16
Ishëm	1,60	2,19	4,88	3,71

Burimi: Ministria e Financave, NjQV respektive, llogaritjet e autoreve

Analiza me e hollesishme ne kete drejtim, si per gjithe njesite edhe per zonen funksionale Durres, tregon se rezerva kryesore dhe burimi decizif i te ardhurave ne te ardhmen mbeten taksa e pasurise dhe tokes.

VI.3. Strategjitë e Zhvillimit dhe të Integritimit 2014 – 2020 dhe Plane e Zhvillimit Vendor

VI.3.1. Përputhshmëria me strategjitë sektoriale 2014-2020

Sektoret e identifikuar me siper jane ne pergjithesi ne perputhje me objektivat kombetare strategjike te parashikuara per zhvillimin e tyre nga qeveria shqiptare.

Keshtu, ne draft “Strategjine zhvillimit të biznesit dhe investimeve për vitet 2014-2020” Ministria e Zhvillimit Ekonomik, Tregtise dhe Sipermarjes percakton si nje prej objektivave te saj per zhvillimin e industrise perpunuese “Objektivi 2.2.3: Fuqizim dhe diversifikim i mëtejshëm i operacioneve të përpunimit aktiv (fason)”. Ne kete dokument strategjik percaktohet se “Arritja e këtij objektivi do të realizohet nëpërmjet mbështetjes financiare për ndërtimin e kapaciteteve njerëzore, për prodhuesit e tekstileve dhe të këpucëve, për të krijuar ndërmarrje të pavarura dhe eksportues direkt. Gjithashtu qeveria do të stimulojë diversifikimin e përpunimit aktiv në sektorë të tjerë, siç janë produktet mekanike, ose montimet e nyjeve apo pajisjeve elektronike duke tërhequr prodhues të teknologjisë së larte.”

Ne *Strategjine per Menaxhimin e Financave Publike 2014 – 2020* (pp. 34, 53 e tutje) shpjegohen ne detaj modalitetet e bashkerendimit te financave te pushteit vendor pas hyrjes ne fuqi te reformes adminsitartive dhe territoriale dhe startegjise se decentralizimit.

Persa i perket zhvillimit trasportit dhe magazinimit nuk evidentohen asnje dokument strategjik aktual i cili mund te detajoje drejtime planifikimi afatmesem ne lidhje me kete sektor.

Lidhur me sektorin akomodim dhe gastronomi/turizem “Draft-Strategjia e Zhvillimit të Turizmit në Shqipëri 2014-2020” pergatitur nga Ministria e Zhvillimit Urban dhe Turizmit e cila eshte ne

proces rishikimi percakton kater fusha kryesore strategjike te llojeve të turizmit dhe produkteve turistike që do të krijohen ne vitet a ardhshme. Konkretisht, ne kuader te drejtimi strategjik 1.2: Turizmi kulturor, kjo strategji planifikon te “Përmirësohet oferta për turizëm kulturor dhe në destinacionet turistike ekziston një gamë e gjerë produktesh dhe atraksionesh turistike zbavitëse dhe të marketueshme të turizmit kulturor. Pikat turistike dhe ofertat për turizëm kulturor janë të mirënjohura dhe të konsoliduara në tregjet kryesore të burimeve.” Gjithashtu, drejtimi strategjik 1.3: Turizmi i natyrës dhe rural ka si synim te “Zhvillohet turizmi i natyrës dhe rural. Në destinacione të përzgjedhura me potenciale natyrore tërheqëse dhe fshatra tradicionale me një mënyrë jetese autentike ekziston një gamë tërheqëse produktesh turistike me interes të veçantë. Ofertat për turizëm të natyrës dhe rural janë të mirënjohura dhe të konsoliduara në tregjet kryesore të burimeve”.

Ne dokumentin e *Programit Buxhetor Afatmesëm (PBA) 2014 – 2016*, FA Durres permendet si destinacion investimesh ku me kryesoret jane:

- Porti Detar: Zhvillimi i Portit te Durresit sipas modelit Land - Lord Port (Port Administrues Toke) dhe ndertimi e terminaleve te perpunimit te konteinereve me koncesion etj; Komercializimi i portit & privatizimi i sherbimeve; Reabilitimi i Infratraktures dhe Superstraktures se Portit Detar Durres, rreth 85 per 2016 %; dhe ndertimit te Portit te peshkimit ne Durres;
- Infrastruktura rrugore: rruga lidhese Porto Romano – Durres; Bypassi Plepa – Kavaje dhe Plepa – Rrogozhine; rruga A. Goga – ish Ndermarrja Kimike; byPass i Shkozetit; ri-konstruksion i Unazes se Qytetit; Studim-projektim per mbylljen e vend-depozitimeve ekzistuese te mbetjeve te ngurta ne Durres;
- Mbetjet dhe KUZ: Rehabilitimi i fushes ekzistuese te mbetjeve te ngurta Durres dhe fillimi i punimeve per rehabilitimin i fushave ekzistuese te mbetjeve te ngurta; Impianti i pastrimit te Durresit siper 30 ha vlere 11 milion Euro sasia e tratimit 700 l/sek. Perfundimi dhe kolaudimi i tre objekteve Durres, Kanalizime "Ndërtimi i rrjetit kryesor të KUZ-së në zonën e plazhit Durres (Perroi i Agait Ura e Dajlanit) dhe linja e dergim; Furnizimi me uje i plazheve Durres – Kavaje nga burimet e Yermes Loti II; etj.

Gjithashtu ne mbledhjen e saj date 14 Shkurt 2015, Kështu, qeveria ka miratuar tre projekte me vlere të konsiderueshme për Bashkinë e Durrësit. Më konkretisht, për këtë bashki qeveria ka dhënë plot 250 milionë lekë reja vetëm për projektin e zgjerimit të bulevardit “Pavarësia” dhe bërjen e rrugëve hyrëse në plazh. Gjithashtu, për Durrësin janë miratuar edhe dy projekte për fasadat e pallateve dhe vënien në funksion të pishinës kryesore të qytetit. Për të dyja këto projekte qeveria ka dhënë edhe 100 milionë lekë të tjera të reja, per nje total qe shkon ne ALL 350 MIO.

VI.3.2. Lista e planeve strategjike të NJA-ve

Ne pergjithesi, bashkite dhe komunat e ZF Durres kane dokumente studimore te cilet analizojne profilet etyre dhe tregojne skenaret per zhvillimin ne te ardhmen. Sidoqofte, pervec Bashkise Durres qe ka nje panopli me se te plote dhe koherente, NjQV e tjera kane dokumente pjesore dhe qe ne shumicen e rasteve po u afrohen afait te skadences qe eshte 2015.

Ne vecanti:

- Bashkia Durres dhe Komuna Ishem kane nje plan te aprovuar te territorit.

- Bashkia Durres, Komuna Ishem dhe Komuna Rrashbull kane nje plan zhvillimi ekonomik zyrtar. Bashkia Sukth ka nje analize studimore mbi ekonomine dhe transportin.
- Vetem Bashkia Durres ka nje plan lokal te menaxhimit te mbetjeve te aprovuar.
- Vetem Bashkia Durres ka nje Vleresim Strategjik Mjedisor.
- Bashkia Manez ka pergatitur planin e rregullimit urban (perfshire dhe Landillin) por nuk e ka te aprovuar.

Me poshte po permendim disa projekte madhore me interes per ZF:

Durres. Zona e Spitalles ne nje siperfaqe prej 850 ha do te kthehet ne Zone Industriale – Zone e Tregetise se Lire. Dokumenti eshte duke u pergatitur nga AIDA dhe se shpejti pritet te dale VKM perkatese.

Katund i Ri. Kjo zone përfshin territore të pafavorizuara nga ana natyrore dhe ekonomike, siç është toka jo prodhuese agrikulturore e ndotur nga ish Fabrika kimike në Durrës dhe e prekur nga erozioni i detit. Bazuar në anën administrative është pjesë e komunës së Katundit të Ri dhe zona e zgjedhur konsiston në një siperfaqe prej 1,367ha ku 810 hektarë janë për Parkun Energjitik. Si territore të pafavorizuara përfshihen 1166 hektarë tokë jo pjellore agrikulturore, 45 hektarë zone pylli, 114 hektarë tokë rajonale, dhe 42 ha ndertesa dhe në tërësi zona karakterizohet nga vënde kënetore me cilësi shumë të dobët. Qendra e zgjerimit të parkut industrial energjitik është zona e depozitës së karburantit në Porto Romano, e kundërta, që është, ndërtuar vendi për përpunimin e anijeve tank që transportojnë naftë, gaz dhe produktet e tyre.

Parku Biologjik. Ky model zhvillimi, nëse aplikohet shpreh potencialet e tij në një zone jo të favorshme, pa bimësi, me tokë jo produktive, të ekspozuar në erodion dhe në efekte shkatërruese të natyrës për shkak të mosndërhyrjes të përshtatshme dhe në kohë me investimet e duhura. Zona ku projekti pritet të zbatohet konsiston në një territor me lagështi midis rripit të rërës dhe rripit të parë të pishës përgjatë pothuajse të gjithë vijës bregdetare të Ishem-Porto Romano. Sipërfaqja ku ky project zhvillimi do të aplikohet përfshin një territor të sheshtë jo produktiv prej 382 ha4, kufizuar në Veri nga grykderdhja e lumit Erzen, në Perëndim 150 m nga rripi i rërës, në Lindje nga rripi i parë i pishës. Kjo zonë është zgjedhur për tu transformuar në një zonë intensive, sociale, ekonomike dhe zhvillimit mjedisor. Avantazhi i kësaj vendodhje konsiston në kushtet klimatike të favorshme, pozicionin gjeografik dhe daljen në detin Adriatik.

Ishem. “*Lalzi Bay Resort and SPA*” e zbatueshme në zonën bregdetare vendosur në territore rurale dhe jo të favorshme është Resorti i “*Lalzi Bay Resort and Spa*”. Ky resort po ndërtohet pranë gjirit të Lalzit në Hamallaj. Ky projekt nën Master Planin për zhvillimin e turizmit në Lalzi Bay pranë fshatit turistik të ndërtuar ose në proces ndërtimi siç është “*Lura*”, “*Peshkatari*”. Një numër i konsiderueshëm banorësh do të punësohet direkt ose indirekt si projekti do të mundësoj zhvillimin e aktiviteteve të tjera ekonomike veçanërisht bujqësisë dhe fermerisë që do të ofrohen me produktet e tyre.

Harta 14: Harta e Menaxhimit te Territorit Ishem – Porto-Romano

Bibliografi shtesë

1. http://www.instat.gov.al/media/247026/regjistri_ndermarrjeve_2013.pdf
2. http://www.instat.gov.al/media/198058/regjistri_ndermarrjeve_ekonomike-2012.pdf
3. http://www.instat.gov.al/media/204741/llogarit_rajonale_n_shqip_ri_2011_final.pdf
4. http://www.instat.gov.al/media/251556/llogarit_rajonale_n_shqip_ri_2012.pdf
5. Buletini i Tregut të Punës, ShKP 2013
6. PERFUNDIME TE ANKETIMIT DHE TAKIMEVE ME BIZNESIN PER REFORMEN TERRITORIALE ADMINISTRATIVE, KONFINDUSTRIA-PROJEKTI STAR, QERSHOR 2014
7. Strategic Plan for Economic Development 2005 - 2015, Municipality of Durres, by FLAG
8. Plani i Zhvillimit të Turizmit. Komuna Ishem, FShZH, ISB , Qershor 2009
9. Development Alternatives in Rural and Unfavourable Areas in the Coastal Area of Ishem-Porto Romano for a Sustainable Development, M .Sc. Shkëlqim Sirika, Academic Journal of Interdisciplinary Studies, Oct. 2013
10. Towards a Sustainable Development of the Tirana - Durres Regions. Regional Development Study for the Tirana - Durres region, by GTZ and Institute of Ecological & Regional Development, Dresden, Tirana 2002
11. Projekti i Programit Buxhetor Afatmesëm 2014- 2016, Ministria e Financave, Dhjetor 2014
12. Buletini Statistikor 2013, Bashkia Durres
13. Buxheti i Bashkise Durres, 2014
14. Politikat sektoriale SKZHI 2014 – 2020, Repository i Politikave Publike, Shtetiweb.org
15. Libri i Biznesit, Dhome e Tregëtisë dhe Industrisë, Durres
16. KUZ Performance Report 2013
17. Projektet KUZ në Zonën e Durresit: <http://www.dpuk.gov.al/qytet.php?id=5&l=1>
18. AKPT
2013: http://planifikimi.gov.al/sites/default/files/Raporti_Vjetor_formatA4.pdf;
19. Plani i Zhvillimit Tirane - Durres në: <http://planifikimi.gov.al/content/plani-tirane-durres-ptd>;
20. Plani i Integruar Nder-sektorial për Bregdetin: <http://planifikimi.gov.al/content/plani-i-integruar-ndersektorial-per-bregdetin-pis>
21. FShZh (rrugët e financuara nga FShZh): http://www.albaniandf.org/Resources/Publikime/Raporte/Raporti_vjetor_2013_final.pdf
22. Kryeministri që ka Nostalgji për Adem Reken, Gazeta Tema 24 Dhjetor, në <http://www.gazetatema.net/web/2014/12/24/kryeministri-qe-ka-nostalgji-per-adem-reken/>
23. WATER RESOURCES AND IRRIGATION PROJECT, Project ID No. P121186, Loan No.: IBRD 82110
24. “Forumet Urbane, Peleshi në Lezhë: Qeveria ofron asistencë teknike dhe financiare për hartimin e projekteve”, gazeta SOT 21 nëntor 2014, at: <http://www.sot.com.al/politike/forumet-urbane-peleshi-n%C3%AB-lezh%C3%AB-qeveria-ofron-asistenc%C3%AB-teknike-dhe-financiare-p%C3%AB-hartimin#sthash.olQsXRnd.dpuf>

25. Strategjia kombëtare sektoriale e shërbimeve të furnizimit me ujë dhe kanalizimeve 2011-2017, Ministria e Punëve Publike dhe Transportit
26. Environmental Impact Assessment Report, Draft for consultation, Ministry of Public Works and Transport
27. KUZ Durres - Praktika e matjes së Konsumit, Ing. Edlira HYSA
28. Projektligji PËR ADMINISTRIMIN E UJITJES DHE KULLIMIT
29. Results of consultative meetings with LGUs Functional Area Durrës, October - November 2014
30. Turizmi fetar, risia shqiptare, 21 Nentor 2014, Gazeta Tema
31. ACTION PLAN FOR DURRES FUNCTIONAL AREA
32. DLDP ACTION PLAN FOR DURRES FUNCTIONAL AREA
33. Report Durrës District, Second delineation of the functional areas
34. The Functional Area Programme- Focus on the Functional Area Analysis, Tirane, October 3d, 2014.
35. Haxhinasto: Prioritare linja hekurudhore Tiranë-Rinas-Durrës | GAZETA DITA 07/10/14
36. Strategjia per Menaxhimin e Financave Publike 2014 - 2020 (pp. 34, 53 e tutje), REPO Shtetiweb.org
37. Strategjia Sektoriale te Zhvillimit te Bizneseve & Investimeve 2014 - 2020, REPO Shtetiweb.org
38. KUZ Durres Pasqyrat Financiare 2012.
39. KUZ Durres Pasqyra Financiare te Audituar per Periudhen Kontabel e mbyllur me 31 Dhjetor 2013, se bashku me Raportin e Audituesit